

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΓ'	ΤΕΥΧ. Α'	ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308	1-15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1996	ΑΡΙΘ. 11
----------	----------	---	-------------------	----------

Ἡ ποιότης τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων*

Στις γενικὲς δεοντολογικὲς ἀρχὲς γιὰ τὴν ποιτικὴ ἀναβάθμισι τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων, τίς ὁποῖες ἀναφέραμε στὸ προηγούμενο ἀρθρο μας, θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ ἐξῆς:

7) Τὸ συνήθως λεγόμενον, ὅτι καὶ οἱ θεατὲς εὐθύνονται γιὰ τὴν κακὴ ποιότητα τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων, εἶναι μόνον ἐν μέρει ἀληθές. Ἀναμφι-

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

βόλως ὑπάρχουν οἱ ἐξαιρέσεις ἐκεῖνων, οἱ ὅποιοι ἐπιζητοῦν σκληρὴ βία ἢ σεξουαλικὴ χυδαιότητα. Ἄλλ' αὐτοὶ εἶναι ὀλίγοι. Οἱ πλείστοι τῶν τηλεθεατῶν ζητοῦν ἀπλῶς ἓνα διάλειμμα ἀναπαύσεως καὶ ψυχαγωγίας, γιὰ νὰ ἀπομακρύνουν τὴ σκέψι τους ἀπὸ τίς καθημερινὲς βασανιστικὲς βιοτικὲς μέριμνες, οἱ ὁποῖες ἐσχάτως ἔχουν πολλαπλασιασθῆ. Οἱ στατιστικὲς ἀποδεικνύουν ὅτι, ὅταν προβάλλονται ταινίες ἀνωτέρας αἰσθητικῆς ποιότητος μὲ ὑγιᾶς — ἔστω κάπως ἠθικῶς ὑπερανθηρῶ — βιοθεωρητικὸ καὶ κοσμοθεωρητικὸ περιεχόμενο, ἔχουν μεγαλύτερα θεαματικότητα. Ἐπομένως ἢ πλεονότητα τῶν τηλεθεατῶν ζητεῖ ποιοτικῶς ἀνώτερα προγράμματα. Ἄλλ' ὅταν αὐτὰ ἀπουσιάζουν ἢ ὅταν μετατίθενται στίς μεταμεσονύκτιες ὥρες, τότε οἱ τηλεθεατὲς, ἐὰν δὲν ἔχουν συνειδητῶς χριστιανικὸν προσανατολισμὸν ποῦ δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν χυδαιότητα, τὴν σαχλότητα καὶ τὴν ὠμὴν βία καὶ ἐὰν δὲν χρησιμοποιοῦν ἄλλους τρόπους ὑγιᾶς ψυχαγωγίας (λ.χ. τὴν ἀνάγνωσι ἐκλεκτῶν βιβλίων), τότε παρασύρονται ἀπὸ τὴν ἀνάγκη γιὰ λίγη ἀνάπαυσι καὶ ψυχαγωγία καὶ ἀνέχονται τὰ τηλεοπτικὰ «σκουπίδια», ἐφ' ὅσον δὲν τοὺς παρέχεται ἀνώτερα πνευματικὴ τροφή. Πρέπει οἱ τηλεθεατὲς νὰ διαφωτισθοῦν, ὥστε ἢ ἀντίστασις

τους στὸν τηλεοπτικὸν ἐκφυλισμὸν νὰ γίνῃ περισσότερον συνειδητῆ, περισσότερον ἐνεργός, περισσότερον ὀργανωμένη καὶ σὲ μερικὲς περιπτώσεις συλλογικὴ.

8) Ἡ τηλεόρασις εἶναι ὀργανικῶς ἐντεταγμένη στὸ ἠθικοκοινωνικὸ, πολιτικὸ καὶ πολιτιστικὸ περιβάλλον καὶ ἐπομένως ἢ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐξυγίανσι τῶν προγραμμάτων τῆς προϋποθέτει προσπάθειαν ἐξυγιάνσεως ὅλων τῶν πνευματικῶν δομῶν καὶ παραμέτρων, τῆς παιδείας, τῆς λογοτεχνίας, τοῦ ραδιοφώνου, τῶν ἐφημερίδων. Εἶναι λ.χ. τῷ ὄντι ἀπογοητευτικὸν νὰ τρέχουν πολλοὶ πολιτικοὶ στίς δεξιώσεις τῶν ιδιοκτητῶν καὶ τῶν πρωταίων τοῦ ποιοτικῶν ἐκφυλισμοῦ τῶν ραδιοτηλεοπτικῶν καναλιῶν καὶ — ἀντὶ νὰ τοὺς λέγουν τὴν ἀλήθεια γιὰ πολλὰ ἐκφυλιστικὰ καὶ ἀηδὴ προγράμματα — νὰ τοὺς ἐξυμνοῦν καὶ νὰ τοὺς κολακεύουν. Ἐπειτα εἶναι ἀπαράδεκτο τὸ γεγονός, ὅτι ἐνῶ στήλες μερικῶν ἐφημερίδων κατακρίνουν τὰ τηλεοπτικὰ «σκουπίδια», ἄλλες στήλες ἢ καὶ σελίδες ὀλόκληρες τῶν ἰδίων ἐφημερίδων παρουσιάζουν τὰ «σκουπίδια» αὐτὰ ὡς ἐκλεκτὰ ἔργα ἢ — χάριν ἐμπορικῶν κέρδους — συνεχίζουν ἀσυστόλως νὰ προβάλλουν προκλητικώτατες διαφημίσεις τῶν «ρῶζ»... μασσάζ, γιὰ τίς ὁποῖες, ὡς μὴ ὠφελει, δὲν ἔχει ἐπέμβει ἀκόμη ὁ εἰσαγγελεύς.

Ἡ ἐπέμβασις θὰ ἦταν δικαιολογημένη, ἐφ' ὅσον στίς διαφημίσεις αὐτὲς γίνεται ἢ ποινικῶς κολάσιμος «παρότρυνσις πρὸς ἀκολασίαν», ὅπως ἐγένετο κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο στίς διαφημίσεις γιὰ τὰ «ρῶζ» τηλέφωνα, ποῦ ἤδη ἔχουν ἀπαγορευθῆ. Ἡ ἴδια ἀσυνέπεια παρατηρεῖται σὲ ἐφημερίδες, οἱ ὁποῖες, ἐνῶ σὲ μερικὲς σελίδες κατακρίνουν ἢ εἰρωνεύονται τὴν προσφυγὴν στὴν ἀστρολογία, στὰ ὠροσκόπια, στίς μάγισσες κ.τ.λ., σὲ ἄλλες σελίδες τοὺς — χάριν τοῦ ἐμπορικῶν κέρδους — προβάλλουν μὲ ὕμνους τὰ ἐκφυλιστικὰ αὐτὰ φαινόμενα ἢ καὶ διανέμουν ὡς δῶρα βιβλία, τὰ ὁποῖα — ὅπως καὶ σχετικὰ τηλεοπτικὰ προγράμματα — δίδουν ἐκτενεῖς ὀδηγίες γιὰ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 435 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

τὴν προσφυγὴ σ' αὐτὰ καὶ τῆ χρῆσι τους. Ραδιοτηλεοπτικοὶ σταθμοὶ καὶ ἐφημερίδες θὰ μπορούσαν νὰ περιορίσουν κάπως τὰ —ἀποδεδειγμένως πολλὰ— κέρδη τους μὲ ὑποταγὴ στὶς ἀνώτερες ἠθικὲς ἀρχές καὶ μὲ ἀνάπτυξι εὐλικρινοῦς ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴν πνευματικὴ ὑγεία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. «Αἰρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολὺς ὑπὲρ δὲ χρυσίον καὶ ἀργύριον χάρις ἀγαθῆ» (Παροιμ. κβ', 1).

Εἶναι περιττὸ νὰ εἶπωμε, ὅτι τὸ δεοντολογικὸ καὶ ἠθικὸ αὐτὸ αἴτημα ἰσχύει κατ' ἀναλογίαν *mutatis mutandis* γιὰ ὅλες τὶς ἐκφάνσεις τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

9) Τὰ καλὰ ποιητικῶς ραδιοτηλεοπτικὰ προγράμματα πρέπει νὰ παρουσιάζουν κατὰ τρόπον ἰσόρροπο καὶ ἁρμονικὸ τοὺς διαφόρους τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ὄχι νὰ προβάλλουν μονομερῶς καὶ ὑπερτροφικῶς ὡς εἶδος πολιτισμικοῦ καρκινωμάτων νεοπλάσματος ἓνα μόνον τομέα τοῦ πολιτισμοῦ εἰς βάρος τῶν ἄλλων. Συχνὰ ἡ παρουσίασις ἐνὸς μόνου εἶδους καλλιτεχνικῆς δημιουργίας ἢ καὶ «ὑποκουλτούρας» καθιστᾷ τελειῶς ὑποτονικὸ ἢ σχεδὸν ἐκτοπίζει τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ ἄλλους σπουδαιότερους πολιτιστικὸς στόχους καὶ μεγάλα πνευματικὰ ἐπιτεύγματα. Πρὸ δεκαετίας εἶχαμε διατυπώσει τὰ ἐξῆς ἐρωτήματα:

«Γιατὶ λ.χ. καθημερινῶς στὰ Δελτία Εἰδήσεων νὰ παρουσιάζονται μόνον οἱ ἐπιδόσεις Ἑλλήνων ἢ ξένων ποδοσφαιριστῶν καὶ λοιπῶν ἀθλητῶν καὶ νὰ ὑπάρχη σιγὴ ἰχθύος γιὰ τὴν πνευματικὴ κίνησι τῆς ἡμέρας (λ.χ. γιὰ ἀξιόλογες διαλέξεις, γιὰ ἐκθέσεις ζωγραφικῆς, γιὰ ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματα, γιὰ ἀνακοινώσεις Ἑλλήνων σὲ διεθνή συνέδρια κ.λπ.); Γιατὶ σὲ συνεντεύξεις, ραδιοτηλεοπτικῆς συζητήσεως κ.λπ. ἀποφεύγεται, ὡς μὴ ὄφελον, ἐπιμελῶς ἢ ἀναζητήσις καὶ προβολὴ ὠρισμένων προσωπικοτήτων πανελληνίου ἢ καὶ διεθνούς κύρους, ποὺ ὑπερέχουν κατὰ πολὺ μερικῶν ἐξ ἐκείνων, ποὺ προτιμῶνται καὶ προσκαλοῦνται; Γιατὶ γίνονται ἐκτενεῖς νεκρολογίαι γιὰ ἀσήμαντες μετριότητες, ἐνῶ συχνὰ οὔτε ἀπλῶς ἀναφέρεται ὁ θάνατος μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων ἢ ρηξικελεύθων καὶ ἐπιφανῶν σκαπανέων τῆς Ἐπιστήμης, τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Τεχνῶν;» (περ. «Ἐκκλησία», ἔτος 1986, σ. 180).

10) Οἱ φορεῖς τοῦ ἔργου τῆς Τηλεοράσεως, τοῦ Ραδιοφώνου καὶ τοῦ Τύπου δὲν πρέπει νὰ παρουσιάζονται «ἐλευθερίαν ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς» (Β' Πέτρο. 19), οὔτε νὰ γίνονται οὐραγοὶ ἢ τροχοὶ καὶ ἐξαρθήματα στὴν κοινωνικὴ ἄμαξα, ποὺ τυχὸν ἐκτροχιασμένη ὀδηγεῖται στὸν κρημνὸ ἢ στὸν βάλτο, ἀλλὰ νὰ προπορεύονται αὐτῆς, γιὰ νὰ ὑποδεικνύουν σ' αὐτὴν τὴν ὁρθὴ καὶ ἀσφαλῆ κατεύθυνσι.

Ἡ ἀποστολὴ τους πρέπει νὰ εἶναι καθοδηγητικὴ καὶ κανονιστικὴ. Πρέπει νὰ ὑπενθυμίζουν συστηματικῶς στοὺς τηλεθεατῆς, ἀκροατῆς καὶ ἀναγνώστες τὶς παραδόσεις καὶ τὶς πνευματικῆς ρίζες τοῦ ἔθνους. Ἡ κατὰ πολυφωνικὸν κριτικὸν τρόπον παρουσίασις τῆς ἰδεολογίας διαφόρων μειονοτήτων καὶ ὁμάδων, ἐφ' ὅσον γίνεται ἀντικειμενικῶς καὶ ὄχι κατὰ ὑποκειμενικὸν ἢ τηλεκατευθυνόμενον τρόπον, θὰ συντελῆ στὴν ἀποτροπὴ τῆς βαθμιαίας ἀπομακρύνσεως ἐκ τῶν παραδόσεων καὶ ριζῶν αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς ἀποδυναμώσεως τοῦ μεγίστου κοινῶν παρονομαστοῦ τοῦ κοσμοθεωρητικοῦ καὶ βιοθεωρητικοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ. Γιὰ τὸν ἴδιον λόγον τὸ ἰδεῶδες τῆς «συμμετοχικῆς δημοκρατίας» ἐπιβάλλει νὰ ἐκπροσωπῆται ἐπαρκῶς καὶ ἡ Ἐκκλησία στὰ διάφορα ραδιοτηλεοπτικὰ συμβούλια μὲ μέλη της, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ εἶναι «ἐπαῖοντες».

11) Ἄς ἐπιτραπῆ νὰ ὑπομνήσωμε, ὅτι «ἐὰν οἱ δημοκρατικῆς ἐτεροδόξες ξένες χώρες ἀφιερώνουν πολὺ σημαντικό μέρος τῶν ραδιοτηλεοπτικῶν προγραμμάτων στὴν ἐκκλησιαστικὴ καὶ θρησκευτικὴ ζωὴ, πολὺ περισσότερον ἐπιβάλλεται στὴν Ὀρθόδοξῃ Ἑλλάδι οἱ ὑπεύθυνοι γιὰ τὸ Ραδιόφωνο καὶ τὴν Τηλεόρασι ἀφ' ἐνός νὰ παύσουν νὰ ἀνέχονται ἀπλῶς συρρικνωμένα στὸ ἐλάχιστο προγράμματα, ποὺ ἀναφέρονται στὴν Ἐκκλησία, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ προλαμβάνουν ἢ νὰ ἐξουδετερώνουν τάσεις ἢ ἀπόπειρες «προοδευτικῶν» συνεργατῶν τοὺς πρὸς ὑποτίμησι ἢ ἀποδυνάμωσι ἢ φανερῆ καταπολέμησι τοῦ θεομοῦ ἢ τῶν ἀρχῶν ἢ τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας, πράγμα ποὺ σημαίνει ὑπονόμευσι καὶ διάβρωσι τῶν θεμελιῶν τοῦ ἔθνους. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀποτελῆ τὴν ζωτικὴ ἐντελέχεια ὁποιασδήποτε πτυχῆς τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, ἐπομένως καὶ τῶν προγραμμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ραδιοφώνου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Τηλεοράσεως» (Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 180-181).

12) Ἀνεξαρτήτως τῆς ἀναγκαίας κινητοποιήσεως τῶν ἀρμοδίων κυβερνητικῶν ὀργάνων καὶ τῶν διαφόρων τάξεων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς διαρθρωτικῆς ἀλλαγῆς, πρὸς μεσοπρόθεσμη ἢ μακροπρόθεσμη ἀναδιοργάνωσι τοῦ ὅλου θεσμικοῦ πλαισίου τοῦ ἰδιοκτησιακοῦ καθεστώτος καὶ τῆς διοικήσεως τῶν ραδιοτηλεοπτικῶν σταθμῶν, ἐπιβάλλεται βραχυπροθέσμως, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τὸ σημερινὸ διαρθρωτικὸ καθεστῶς καὶ σχῆμα τῆς παραγωγῆς καὶ παρουσιάσεως τῶν ραδιοτηλεοπτικῶν προγραμμάτων, νὰ ἐπιδιωχθῆ —ὅσον τὸ δυνατόν σὲ μεγαλύτερη ἔκτασι— ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀνωτέρων δεοντολογικῶν ἀρχῶν. Κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ὅλης ἀνακαινιστικῆς προσπάθειας θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιτευχθοῦν ὡς *minimum* τὰ ἐξῆς: α) Πρέπει νὰ βρεθῆ τρόπος νὰ παροπλισθοῦν ὅλοι οἱ τυχὸν ἀ-

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΤΑ ΤΑΣ «ΔΙΑΤΑΓΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ»*

16. Οἱ λαϊκοὶ ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἐπισκόπους.

Εἰς τὰς «Διατάγας» καθορίζεται καὶ ἡ σχέσις τῶν λαϊκῶν ἔναντι τῶν ἐπισκόπων. Ἔχει καταχωρισθῆ εἰς αὐτάς, ὡς προανεφέρθη, ὅτι, «οὐ πάντως πᾶς ὁ πιστεύσας ἤδη καὶ ἱερεὺς κατέστη ἢ ἀρχιερατικῆς ἀξίας ἔτυχεν» (Η', 46. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 171-172). Ὅθεν γίνεται εἰς αὐτάς λόγος καὶ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας
κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΘΕΜΕΛΗ

περὶ τῶν «λαϊκῶν», ἦτοι τῶν ἀνηκόντων οὐχὶ εἰς τοὺς ποιμαίνοντας λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ εἰς τοὺς ποιμαινομένους ὑπὸ τῶν ἐχόντων ἱερωσύνην.

Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρεται ὅτι ὁ ἐπίσκοπος εἶναι «κεφαλὴ» καὶ δὲν πρέπει νὰ γίνεται «οὐρᾶ» τῶν λαϊκῶν. Πρέπει νὰ ἄρχῃ τῶν «ὑπηκόων» ἦτοι

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 439 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

γράμματοι ἢ ἡμιμαθεῖς ἢ ὀφθαλμοφανῶς ἀκατάλληλοι ὑπεύθυνοι παραγωγῆς καὶ παρουσιάσεως τῶν προγραμμάτων καὶ νὰ ἀντικατασταθοῦν ὑπὸ καταλλήλων καὶ προσοντούχων. β) Τὰ ἱκανὰ καὶ κατάλληλα στελέχη πρέπει νὰ ἐκπαιδεύωνται καὶ ἐπιμορφώνωνται σὲ εἰδικὰς σχολὰς ἢ σεμινάρια, σὰ ὅποια θὰ διδάσκουν πρόσωπα ἀνεγνωρισμένου κύρους, τὰ ὅποια θὰ ἐμπνέωνται ἀπὸ τὰ ἰδεώδη, ποὺ παρουσιάσαμε, ὅχι κλασματικῶς ἢ ἀποσπασματικῶς, ἀλλὰ μὲ κατάφασι τῆς ὁλότητος αὐτῶν. γ) Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ συνεχῆς ὑπόμνησις τῆς ἀνάγκης τοῦ ἐναρμονισμοῦ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τῶν φορέων τῶν Μέσων Μαζικῆς Ἐπικοινωνίας ἢ Ἐνημερώσεως μὲ τὰ δεοντολογικὰ πλαίσια οἰουδήποτε ραδιοτηλεοπτικοῦ στόχου. δ) Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἰδιαίτερα ἐπαγρύπνησις, ὥστε ἀπ' ἑνὸς νὰ μὴ εἶναι κακοποιημένη ἢ γλωσσικὴ μορφὴ τῶν προγραμμάτων καὶ δημοσιευμάτων, ἀπ' ἑτέρου νὰ μὴ προσβάλλεται ἢ κατὰ τὸν Herder νεωτάτη ἐκ τῶν Χαριτῶν, δηλαδὴ ἡ Αἰδώς, καὶ τρίτον νὰ μὴ παραβιάζεται βαναύσως ὁ ὑπερυποκειμενικὸς καὶ γενικῶς παραδεκτὸς κώδιξ τῶν στοιχειωδῶν αἰσθητικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν κριτηριῶν τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως. (Τέλος)

τοῦ ποιμνίου καὶ νὰ μὴ ἄρχεται ὑπ' αὐτοῦ. «Οὐδὲ γὰρ δίκαιον κεφαλὴν ὄντα σε, ὦ ἐπίσκοπε, οὐρᾶ προσέχειν, τοῦτ' ἔστι λαϊκῶ στασιώδει ἀνθρώπων, εἰς ἑτέρου ἀπώλειαν, ἀλλὰ Θεῶ μόνῳ. Ἄρχειν γὰρ σε χρὴ τῶν ὑπηκόων, οὐ μὴν ὑπ' αὐτῶν ἄρχεσθαι· οὔτε γὰρ υἱὸς ἄρχει πατρὸς κατὰ τὸν τῆς γενέσεως λόγον, οὔτε δοῦλος τοῦ κυρίου αὐτοῦ κατὰ τὸν τῆς ἐξουσίας, οὔτε μαθητῆς διδασκάλου, οὔτε στρατιώτης βασιλέως, οὔτε μὴν λαϊκὸς ἐπίσκοπος» (Β', 14. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 21).

Τὸ λογικὸν πρόβατον ὀφείλει ἐξάπαντος νὰ ἀκολουθῆ τὸν καλὸν ποιμένα, ἐνῶ ὁ κακὸς ποιμὴν γίνεται ὄλεθρος δι' αὐτό. «Ὡσπερ τῷ καλῷ ποιμένι τὸ μὴ ἀκολουθοῦν πρόβατον λύκοις ἔκκειται εἰς διαφθοράν, οὕτως τῷ πονηρῷ ποιμένι ἀκολουθοῦν πρόδηλον ἔχει τὸν θάνατον, ὅτι κατατρώξεται αὐτό. Διὸ φευκτέον ἀπὸ τῶν φθορέων ποιμένων» (Β', 19. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 25).

Τὸν ἀγαθὸν ποιμένα πρέπει ὁ λαϊκὸς νὰ τὸν τιμᾷ καὶ ἀγαπᾷ. «Τὸν μέντοι ποιμένα τὸν ἀγαθὸν ὁ λαϊκὸς τιμάτω, ἀγαπάτω, φοβείσθω ὡς πατέρα, ὡς κύριον, ὡς δεσπότην, ὡς ἀρχιερέα Θεοῦ, ὡς διδάσκαλον εὐσεβείας· ὁ γὰρ αὐτοῦ ἀκούων Χριστοῦ ἀκούει, καὶ ὁ αὐτὸν ἀθετῶν Χριστὸν ἀθετεῖ, καὶ ὁ τὸν Χριστὸν μὴ δεχόμενος οὐ δέχεται τὸν αὐτοῦ Θεὸν καὶ πατέρα... Ὅμοίως ὁ ἐπίσκοπος ὡς τέκνα τοὺς λαϊκοὺς ἀγαπάτω, θέλων καὶ θερμαίνων τῇ σπουδῇ τῆς ἀγάπης ὡς ὡὰ εἰς περιποίησιν (ἦτοι ἀσφαλῆ διατήρησιν) νοσσιῶν ἢ ὡς νοσσία ἀγκαλιζόμενος εἰς περιποίησιν ὀρνίθων, πάντας νοσητῶν, πᾶσι τοῖς πληκτισμοῦ ἐπιδοσμένοις ἐπιπλήσων, ἀλλὰ μὴ πλήσων, ὑποπιέζων εἰς ἐντροπὴν, ἀλλὰ μὴ εἰς ἀνατροπὴν, νοσητῶν εἰς ἐπιστροφὴν, ἐπιτιμῶν εἰς διόρθωσιν καὶ εὐθύτητα πορείας» (Β', 20. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 25-26).

Διὰ τοὺς λαϊκοὺς οἱ ἐπίσκοποι εἶναι «προφήται, ἄρχοντες καὶ ἡγούμενοι καὶ βασιλεῖς, οἱ μεσῆται Θεοῦ καὶ τῶν πιστῶν αὐτοῦ, οἱ δοχεῖς τοῦ λόγου καὶ ἀγγελτῆρες, οἱ γνώσται τῶν γραφῶν καὶ φθόγγοι τοῦ Θεοῦ καὶ μάρτυρες τοῦ θελήματος αὐτοῦ, οἱ πάντων τὰς ἁμαρτίας βασιάζοντες καὶ περὶ πάντων ἀπολογούμενοι» (Β', 25. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 33). Καὶ περαιτέρω, «ἀνώτερος» τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων καὶ τῶν λοιπῶν λειτουργῶν εἶναι «ὁ ἀρχιερεὺς», ὁ ὁποῖος εἶναι

«μετὰ Θεὸν πατὴρ» τῶν λαϊκῶν, καὶ «ὀφείλει» νὰ ἀπολάβῃ τιμῆς παρ' αὐτῶν (Β', 26. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 35).

Οἱ «λαϊκοί», ἐξ ἄλλου, εἶναι «ἡ ἐκλεκτὴ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ» καὶ γὰρ ὁ λαὸς πρότερον “Θεοῦ λαὸς καὶ ἔθνος ἅγιον” (Ἐξοδος 19, 5-6) ἀνομάζετο, καὶ ὑμεῖς οὖν ἐστὲ ἅγια τοῦ Θεοῦ ἱερά Ἐκκλησία “ἀπογεγραμμένη ἐν οὐρανῷ, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, νύμφη κεκαλλωπισμένη” Κυρίῳ τῷ Θεῷ Ἐκκλησία μεγάλη, Ἐκκλησία πιστὴ» (Β', 26. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 34).

Οἱ «λαϊκοί» δὲν πρέπει νὰ πράττουν τίποτε «ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου». «Ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν ποιεῖτε. Εἰ δέ τις ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου ποιεῖ τι, εἰς μάτην ποιεῖ αὐτό· οὐ γὰρ αὐτῷ εἰς ἔργον λογισθήσεται» (Β', 27. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 36-37). Ὡσαύτως, οἱ λαϊκοὶ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἐνεργοῦν ἱερατικὰς πράξεις τελοῦμενας ὑπὸ μόνον τῶν ἱερέων. «Εἰ οὖν —γράφεται εἰς τὰς «Διαταγὰς»— ἄνευ τοῦ πατρὸς ὁ Χριστὸς οὐ δοξάζει ἑαυτὸν, πῶς οἶόν τε ἄνθρωπον ἑαυτὸν εἰς ἱερωσύνην ἐπιρρίπτει, μὴ λαβόντα τὸ ἀξίωμα παρὰ κρείττονος, καὶ ποιεῖν ἐκεῖνα, ἃ μόνοις τοῖς ἱερεῦσιν ἔξεστιν;» (Β', 27. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 36).

Προσέτι, οἱ λαϊκοὶ ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ προσφέρουν εἰς τὸν ἐπίσκοπον προσφορὰς, ἀπαρχὰς καὶ δεκάτας καὶ ἐν γένει πᾶσαν «ἐκουσίαν» δόσιν πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, τῶν ἐμπεριστάτων, τῶν «θλιβομένων» (Β', 27. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 36).

Δὲν πρέπει ἀκόμη ὁ λαϊκὸς νὰ κακολογῇ τὸν ἐπίσκοπον: «Ὁ δὲ ἐπίσκοπον ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ κακολογῶν Θεῷ προσπαίει», ἦτοι προσκρούει (Β', 31. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 38). Καὶ δὲν πρέπει ὁ λαϊκὸς νὰ «λογιστεύῃ τὸν ἐπίσκοπον», νὰ ἐξετάξῃ δηλαδὴ τοὺς διαχειριστικοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ἐπισκόπου. «Οὐ μέντοι λογιστεύσεις τὸν ἐπίσκοπον οὐδὲ παρατηρήσεις τὴν οἰκονομίαν αὐτοῦ, πῶς ἐπιτελεῖ ἢ πότε καὶ τίσιν ἢ ποῦ ἢ εἰ καλῶς ἢ φαύλως ἢ δεόντως· ἔχει γὰρ λογιστὴν Κύριον τὸν Θεὸν τὸν ἐγχειρίσαντα εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὴν οἰκονομίαν ταύτην καὶ καταξιώσαντα αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης τοῦ τηλικούτου τόπου» (Β', 35. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 40). Καὶ προστίθεται εἰς ταῦτα, «μὴ κρίνε τὸν ἐπίσκοπόν σου ἢ τὸν συλλαϊκόν· ἐὰν γὰρ κρίνης τὸν ἀδελφόν, κριτῆς ἐγένου μηδενός σε προχειρισαμένου· τοῖς γὰρ ἱερεῦσιν ἐπετρόπη κρίνειν μόνοις, ὅτι εἴρηται αὐτοῖς “Κρίμα δίκαιον κρίνατε...”. Ὑμῖν (= τοῖς λαϊκοῖς) δὲ οὐκ ἐπιτέ-

τραπται· τὸναντίον γὰρ εἴρηται τοῖς ἔξω τοῦ ἀξιώματος τοῦ δικαστικοῦ ὑπάρχουσιν “Μὴ κρίνετε καὶ οὐ μὴ κριθήσεσθε”» (Β', 37. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 40).

17. Ὁ κακολογῶν τὸν ἐπίσκοπον.

Εἰς τὰς «Διαταγὰς» ἀναγράφεται καὶ ἡ περίπτωσις ἀνθρώπου κακολογοῦντος τὸν ἐπίσκοπον, ἐξ ἀφορμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ διάκονος εὐεργετῆ τὸς «θλιβομένους», δηλαδὴ τοὺς ἔχοντας ἀνάγκη τῆς βοηθείας τῆς Ἐκκλησίας, ἄνευ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου, ἐνῶ δὲν πρέπει τίποτε νὰ πράττῃ ἄνευ τῆς ἀπαραιτήτου γνώμης αὐτοῦ. Ἐκ τῆς τοιαύτης, «λάθρα» τοῦ ἐπισκόπου, δόσεως τοῦ διακόνου εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ λοιδορηθῇ καὶ νὰ διαβληθῇ ὁ ἐπίσκοπος. Ὁ διάκονος «μηδὲν ποιεῖτω τὸ σύνολον ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου μηδέ τι διδῶ τι ἄνευ τῆς ἐκεῖνου γνώμης. Ἐὰν γὰρ ὡς θλιβομένου τινὸς λάθρα τοῦ ἐπισκόπου διδῶ τι, εἰς λοιδορίαν τοῦ ἐπισκόπου δώσει, καὶ διαβάλλει αὐτὸν ὡς ἀμελοῦντα τῶν θλιβομένων. Ὁ δὲ ἐπίσκοπον ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ κακολογῶν Θεῷ προσπαίει (ἦτοι προσκρούει), οὐκ ἀκούσας αὐτοῦ εἰπόντος· “Θεοῦ σου οὐ κακολογήσεις” (Ἐξόδου 22, 28). Οὐ γὰρ περὶ λίθων ἢ ξύλων προσοχθισμάτων (δηλαδὴ εἰδώλων, βδελυγμάτων) ἐνομοθέτει, βδελυκτῶν ὄντων διὰ τὴν ψευδωνυμίαν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν κριτῶν...» (Β', 31. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 37-38). Καὶ ἀφοῦ, ἐξ ἄλλου, τιμωρεῖται, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἶπει τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ρακὰν ἢ μωρόν, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μείνῃ ἀτιμώρητος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ κακολογήσῃ τὸν ἐπίσκοπον; «Εἰ γὰρ λαϊκόν, “εἰρηκῶς ρακὰν ἢ μωρόν” (Ματθ. 5,22) οὐκ ἀτιμώρητος, ὡς ὑβρίσας τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα, τί ἂν τις κατὰ ἐπισκόπου εἶπῃ;» (Β', 32. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 38).

18. Θεματολόγιον διδασκαλίας τοῦ ἐπισκόπου πρὸς τὸν λαόν.

Τὰ πέντε τελευταῖα κεφάλαια (59-63) τοῦ Β' Βιβλίου τῶν «Διαταγῶν» ἀποτελοῦν θεματολόγιον διδασκαλίας ἢ κηρύγματος τοῦ ἐπισκόπου πρὸς τὸν λαόν, ὅπως μαρτυρεῖται ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ 59ου κεφαλαίου, ἔχουσιν οὕτω: «Διδάσκων δέ, ὃ ἐπίσκοπε, κέλευε καὶ παραινεῖ τῷ λαῷ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐνδεδεχίξειν ὀρθροῦ καὶ ἐσπέρας ἐκάστης ἡμέρας καὶ μὴ ἀπολείπεσθαι τὸ σύνολον» (Β', 59. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 55). Τὰ κεφάλαια ταῦτα δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν καὶ ὡς ἐν ὑπόδειγμα κηρύγματος τῶν «Διαταγῶν» πρὸς τὸν ἐπίσκοπον,

διὰ τὰ πρὸς τὸν λαὸν κηρύγματα αὐτοῦ.

Συνοπτικῶς τὰ ἐν προκειμένῳ ἀναγραφόμενα θέματα κηρυγμάτων τοῦ ἐπισκόπου πρὸς τὸν λαὸν εἶναι τὰ ἑξῆς:

α) Σύστασις περὶ συνεχῶς καὶ καθημερινοῦ ἐκκλησιασμοῦ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ὄρθρον καὶ τὸ ἑσπέρας «ἐκάστης ἡμέρας», διὰ νὰ μὴ κολοβοῦται καὶ ἀκρωτηριάζεται ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ νὰ μὴ ἀφαιροῦνται μέλη ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἦτοι τῆς Ἐκκλησίας. «Μὴ οὖν ἑαυτοὺς μέλη ὄντες τοῦ Χριστοῦ σκορπιζετε, μὴ συναθροίζομενοι» (Β', 59. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 55).

β) Παραίνεσις περὶ ἐκκλησιασμοῦ κατ' ἐξοχὴν μάλιστα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου «καὶ ἐν τῇ τοῦ Κυρίου ἀναστασίμῳ τῇ Κυριακῇ». Διότι ποίαν ἀπολογίαν θὰ εὔρη παρὰ τῷ Θεῷ ὁ μὴ ἐκκλησιαζόμενος αὐτὴν τὴν ἡμέραν διὰ νὰ ἀκούῃ «τοῦ σωτηρίου περὶ τῆς ἀναστάσεως λόγου;» (Β', 59. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 55).

γ) Ὑπόμνησις περὶ τοῦ ὅτι εἶναι πολέμιος τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος «περὶ τὰ πρόσκαιρα μὲν νύκτα καὶ μεθ' ἡμέραν σπουδάζει, τῶν δὲ αἰώνιων ἀμελεῖ». Ἐνῶ οἱ ἔθνη ἐξεγειρόμενοι τοῦ ὕπνου τρέχουν εἰς τὰ εἰδῶλα πρὸς λατρείαν αὐτῶν καὶ ἀρχίζουν κάθε ἔργον τῶν διὰ προσευχῆς, καὶ ἐνῶ οἱ Ἰουδαῖοι δὲν παραμελοῦν τὴν ἀργίαν τῆς ἡμέρας τοῦ Σαββάτου καὶ τὴν σύναξιν αὐτῶν εἰς τὴν συναγωγὴν. Ἐπομένως, ποίαν θὰ εὔρη ἀπολογίαν «Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὁ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ ἀποστρεφόμενος καὶ μηδὲ τὰ ἔθνη μιμούμενος, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἀπολείπεσθαι ραθυμῶν ἢ ἀποστατῶν ἢ κακοποιῶν;» (Β', 60. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 56).

δ) Διδασκαλία περὶ τοῦ ὅτι ἡ ἐργασία ἐκάστου δὲν πρέπει νὰ γίνεται ἐμπόδιον διὰ τὴν εὐσέβειαν αὐτοῦ, ἢ ὅποια ὀφείλει νὰ εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν ἔργον αὐτοῦ. Τὸ ἔργον καὶ αἱ τέχναι τῶν πιστῶν εἶναι «ἐπέργεια», δηλαδὴ πάρεργα, «ἔργον δὲ αὐτῶν ἢ θεοσέβεια». Πρέπει δὲ νὰ διδάσκεται ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου εἰς τοὺς πιστοὺς «τὰς τέχνας ὑμῶν ὡς ἐν παρέργῳ ποιεῖτε εἰς διατροφήν ὑμῶν, ἔργῳ δὲ τὴν θεοσέβειαν ἀσκεῖτε, ὡς καὶ ὁ Κύριος ἔλεγεν: "Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον"» (Β', 60. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 56).

ε) Ἀπαγόρευσις εἰσόδου τῶν πιστῶν «εἰς μίαν ἔθνη», δηλαδὴ εἰς χώρον μεμολυσμένον δι' αἵματος εἰδωλολατρικῆς θυσίας, «ἢ εἰς συναγωγὴν Ἰουδαίων ἢ αἰρετικῶν», διότι αὐτὰ εἶναι «οἶκος δαιμόνων» καὶ «συναγωγὴ Χριστοκτόνων» καὶ

«ἐκκλησία πονηρευομένων» καὶ «σπήλαια τῶν ληστῶν». Ἀπαγόρευσις ἐπίσης τῆς συμμετοχῆς τῶν «ἐλληνικῶν λογίων», ἦτοι τῆς σχέσεως πρὸς τοὺς πεπαιδευμένους Ἕλληνας εἰδωλολάτραις, «ὄντων νεκρῶν ἀνθρώπων, ἐξ ἐπιπνοίας διαβόλου ἀποφανθέντων νεκροποιᾶ καὶ πίστεως ἀνατρεπτικῆς καὶ πρὸς πολυθεῖαν ἀπάγοντα» (Β', 61. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 57).

στ) Διδασκαλία περὶ τοῦ ὅτι «οἱ τοῦ Θεοῦ νόμοι» εἶναι «τιμιώτεροι» τῶν βιωτικῶν ἀναγκῶν καὶ πρέπει νὰ ἀπονέμεται εἰς αὐτοὺς «πλείων τιμή», καὶ ὅτι «ἡ Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου» εἶναι «ἡ ὠδινήσασα ὑμᾶς διὰ τοῦ λόγου τῆς χάριτος καὶ μορφώσασα ἐν ὑμῖν τὸν Χριστόν». Καὶ κατ' ἀκολουθίαν οἱ πιστοὶ εἶναι «ἱερὰ μέλη καὶ ἐκλεκτὰ αὐτῆς» (Β', 61. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 57).

ζ) Ἀποφυγὴ ἀπὸ πᾶσαν ἐκδήλωσιν τῆς «συναγωγῆς ἐθνῶν», ἦτοι τῶν εἰδωλολατρῶν. Καὶ συγκεκριμένως ἀποφυγὴ ἀπὸ «τὰ ἀρρεπῆ τῶν θεαμάτων ἦτοι» τὰ θέατρα καὶ τὰς ἐλληνικὰς πομπάς, ἐπαιδιάς, κλήδονας, μαντείας, καθαρισμούς, οἰωνισμούς, ὀρνιθοσκοπίας, νεκρομαντείας, ἐπιφωνήσεις (ἦτοι κραυγᾶς)...» (Β', 62. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 57). Ἀποφυγὴ συναναστροφῆς μετ' αὐτῶν κατὰ τὰς πανηγύρεις αὐτῶν «καὶ κατὰ τὰ ἐν αὐταῖς ἐπιτελούμενα παίγνια (ἦτοι τοὺς ἀγῶνας)», καὶ ἀποφυγὴ «πάσης τῆς τῶν εἰδώλων πομπῆς», φαντασίας (ἦτοι ἐπιδειξέως), πανηγύρεως, συμποσίων, μονομαχίας, καὶ πάσης θεᾶς δαιμονικῆς» (Β', 62. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 58).

η) Προτροπὴ πρὸς συνεχῆ καὶ ἀκατάπαυστον ἐργασίαν, μάλιστα ἀπὸ μέρους τῶν «νεωτέρων τῆς Ἐκκλησίας», ὅπως διὰ τῆς ἐργασίας ἐπαρκούν πάντοτε εἰς τοὺς «ἑαυτοὺς» τῶν καὶ εἰς τοὺς «πενομένους». Καὶ ταῦτα, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων, ἢ, ὡς γράφεται ἐν τῷ κειμένῳ εἰς πρῶτον πρόσωπον, ὡς γραφομένῳ δῆθεν ὑπ' αὐτῶν: «Καὶ γὰρ καὶ ἡμεῖς, (οἱ Ἀπόστολοι), σχολάζοντες τῷ λόγῳ τοῦ Εὐαγγελίου, ὁμῶς καὶ τῶν ἐπεργῶν οὐκ ἀμελοῦμεν· οἱ μὲν γὰρ εἰσιν ἐξ ἡμῶν ἄλιεῖς, οἱ δὲ σκηνοποιοί, οἱ δὲ γῆς ἐργάται, πρὸς τὸ μηδέποτε ἡμᾶς ἀργοὺς εἶναι» (Β', 63. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 58). Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ μύριηγκος τὸ ἀναγραφόμενον εἰς τὰς Παροιμίας (Παρ. 6, 9-11), καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, λέγοντος «εἰ δέ τις μὴ ἐργάζεται, οὗτος παρ' ὑμῖν μὴ ἐσθιέτω» (Β' Θεσσ. 3,10), διότι «ἀργὸς εἶναι οὐκ ὀφείλει οὐδεὶς τῷ Θεῷ προσανεχόντων (ἦτοι τῶν προσκεκολλημένων καὶ προσηλωμένων)» (Β', 63. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 58).

(Τέλος)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΑΛΞΕΩΝ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Όλιγοί γνωρίζουν ότι ο τελευταίος Αυτοκράτωρ της ΚΠόλεως Κωνσταντίνος ο Παλαιολόγος, πού έπεσεν επί των επάλξεων, ήρωικώς αγωνιζόμενος μέχρις έσχάτων, κατά την Άλωσιν τής Βασιλίδος των πόλεων, τὸ 1453, είχε εγκαινιάσει πρὸ 25ετίας τὰ ἀνδραγαθήματά του εἰς τὴν Πελοπόννησον (1427) καὶ εἶχε πολιορκήσει, διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν φραγκοκρατίαν, τὰς Πάτρας, καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὴν χώραν ἀπὸ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. Νικοδήμου

τὰ φραγκικὰ ὑπολείμματα καὶ νὰ τὴν ὀχυρώσῃ ἐν συνεχείᾳ διὰ τὸν ἐπερχόμενον κίνδυνον τοῦ τουρκικοῦ χειμάρρου πού ἀπειλοῦσε μετὰ βεβαιότητος καὶ τὰ νότια ἄκρα τῆς Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας.

Νεώτατος ὁ Κωνσταντίνος, ζῶντος τοῦ πατρὸς του, εἶχεν ἀναλάβει τὴν διοίκησιν πόλεων καὶ περιοχῶν τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Ἄλλὰ ἡ φορὰ των πραγμάτων τὸν ὠδήγησεν ἐδῶ, διὰ νὰ στηρίξῃ τὰς ἐσχατιὰς τῆς καταρρευούσης αυτοκρατορίας.

Μάλιστα εἰς τὰς Πάτρας ἐνυμφεύθη εἰς ἀ' γάμον τὴν θυγατέρα τοῦ κόμητος (καὶ δουκὸς) εἰς τὰς Ἰονίους νήσους Λεονάρδου Τόκκου Μαγδαληνῆν. Ὁ γάμος ἐτελέσθη εἰς τὸ στρατόπεδον των Πατρῶν, εἰς γνωστὴν τοποθεσίαν — εἰς τοὺς μύλους — Β.Α. των Πατρῶν. Καὶ ἔλαβε μὲν ὡς προίκα τὴν Γλαρένζαν (Κυλλήνην) — ἐπὶ φραγκοκρατίας ἀντίζηλον των Πατρῶν λιμένα καὶ φρούριον — ἀλλὰ δὲν ηὔτύχησεν ἐκ τοῦ γάμου τούτου, διότι κατὰ τὸν ἀ' τοκετὸν ἀπέθανον ἡ σύζυγος καὶ τὸ νεογνόν.

Συνῆψε καὶ δευτέρον γάμον ὁ Κωνσταντίνος τὸ 1441 μὲ τὴν Αἰκατερίνην, θυγατέρα τοῦ αὐθέντου τῆς Λέσβου Γορίνου Α' Γατελούζου. Δυστυχῶς καὶ πάλιν δὲν ηὔτύχησε. Διότι καὶ ἡ δευτέρα σύζυγος ἀπέθανε λόγω προῦρου τοκετοῦ, τὸ ἐπόμενον ἔτος 1442 εἰς Λήμνον. Τὸ 1446 οἱ Τούρκοι εἰσέβαλον εἰς τὴν Πελοπόννησον. Καὶ οἱ Παλαιολόγοι ἔγιναν φόρου ὑποτελεῖς εἰς τὸν σουλτάνον, τὸ 1447.

Ἐπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας ὁ Κωνσταντίνος ἔ-

ζησεν ἐπὶ δύο ἔτη εἰς τὸν Μυστράν. Ἐκεῖ ἔφθασεν ἡ εἶδησις ὅτι ὁ Αυτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Η' ἀπέθανεν ἄτεκνος. Εἰς διαδοχὴν του ἐφέρετο ὁ Κωνσταντίνος, ἄτεκνος ὅμως καὶ αὐτός. Καὶ ἐπιέζετο νὰ συνάψῃ 3ον γάμον, διὰ νὰ ὑπάρξῃ διάδοχος εἰς τὸν θρόνον. Δὲν ἐπετεύχθη ὅμως τρίτον συνοικέσιον, παρ' ὅλας τὰς καταβληθείσας προσπάθειάς πρὸς ἀναζήτησιν νύμφης ἀπὸ ἡγεμονικὸν γένος, εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Τραπεζοῦντος καὶ τῆς Ἰβηρίας.

Τὴν 6ην Ἰανουαρίου 1449 ἦλθεν ἐπίσημος ἀντιπροσωπεῖα ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὸν Μυστράν διὰ τὴν στέψιν τοῦ δεσπότη τοῦ Μυστρά Κωνσταντίνου Παλαιολόγου εἰς βασιλέα. Ἐκεῖνος δὲν ἔφερεν ἀντίρροσιν, διότι εἶχε πλήρη συναίσθησιν των ἐθνικῶν λόγων πού ἐπέβαλλον τὴν ἀποδοχὴν, ὄχι τοῦ στέμματος, ἀλλὰ τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου πού ἔθετεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἡ κρίσιμος καὶ ἀγωνιώδης περίστασις τοῦ Γένους. Καὶ ἔφθασεν εἰς ΚΠολιν τὴν 12ην Μαρτίου 1449. Τέσσαρα ἔτη πρὸς τῆς Ἄλωσεως. Τόσα ἦσαν τὰ ἔτη τῆς μαρτυρικῆς βασιλείας του καὶ των ἐθνικῶν ἀγώνων του.

Τόσον ὁ προκάτοχος του Ἰωάννης Η' ὁ Παλαιολόγος, ὅσον καὶ ὁ Κωνσταντίνος, ἔκαναν κινήσεις ἀπογνώσεως, διὰ νὰ ἐπιτύχουν στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν βοήθειαν ἀπὸ τὴν Δύσιν. Ὁ Ἰωάννης ὁ Η' ἔκανε ἀπέλυτα προσπάθειαν, μὲ προσωπικὴν μετάβασίν του εἰς τὴν Φερράραν (1439), ὅπου διεπραγματεύετο μὲ τὸν Πάπαν τὴν ὑπογραφὴν τῆς ψευδοενώσεως των Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως μὲ ἀντάλλαγμα τὴν βοήθειαν τῆς Εὐρώπης πρὸς τὸ Βυζάντιον. Καὶ ὁ Κωνσταντίνος ἰκέτευε δι' ἀπεσταλμένων του νὰ φθάσῃ βοήθεια ἀπὸ τὴν Δύσιν εἰς τὴν ἀπειλουμένην καὶ κινδυνεύουσαν Πόλιν. Ἄλλὰ τὸ Βατικανὸν ἔθετε ὄρους ἀπαράδεκτους ἐθνικῶς καὶ ἐκκλησιαστικῶς. Ἐζητοῦσε τὴν ὑποταγὴν — ὄχι ἰσότημον ἐνωσιν — τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν παπικὴν ἐξουσίαν.

Ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου, ἐνῶ δὲν ἐξησφαλίζετο οὐσιαστικὴ καὶ ἀξιόλογος βοήθεια τῆς Εὐρώπης, ἐδημιουργεῖτο ἐσωτερικὴ κρίσις εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους καὶ διαίρεισις τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἐνωτικὸς καὶ ἀθνωτικὸς, μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἀκούεται καὶ νὰ κυκλοφορῇ

τὸ σύνθημα «καλύτερα νὰ βλέπωμεν νὰ βασιλεύῃ εἰς τὴν Πόλιν τουρκικὸν φακιόλιον παρὰ καλύπτρα λατινική», («κρειπτότερόν ἐστιν εἶδεναι ἐν μέσῃ τῇ πόλει φακιόλιον βασιλεύον Τούρκων ἢ καλύπτραν λατινικήν»)!
 Ἡ πραγματικότητα ἦτο ἀπογοητευτική. Ἐδόθησαν κάποιες ὑποσχέσεις περὶ ἀποστολῆς στόλου, πού ἔμειναν ἀπραγματοποίητες. Μικρά, ἐλαχίστη μόνον βοήθεια ἦλθεν ἀπὸ τὴν Βενετιάν καὶ τὴν Γένοβαν, ἐνῶ κάποια ναυτικὴ βοήθεια πού ἔστειλεν ὁ Πάπας ἔφθασε ἀργότερα. Ἡ ζημία πού προέκυψε εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους ἦτο πολὺ μεγαλύτερα.

Ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν ὁ Καρδινάλιος — ἀντιπρόσωπος τοῦ Πάπα Ἰσίδωρος (ἄλλοτε Ὁρθόδοξος Μητροπολίτης Κιέβου — δυστυχῶς Πελοποννήσιος — προσχωρήσας εἰς τὸν παπισμὸν) καὶ ἐλειτούργησεν εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν. Ἔλαβαν μέρος εἰς τὴν λειτουργίαν καὶ Ὁρθόδοξοι κληρικοί, μαζί μὲ τοὺς ρωμαιοκαθολικούς, εἰς ἐνδειξιν τάχα ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν. Μὲ βαρεῖα καρδιά ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος, διὰ πολιτικούς λόγους — ἐκινδύνευσε ἡ Πόλις καὶ ἡ Αὐτοκρατορία τοῦ Βυζαντίου — ἐφάνηκε ὅτι ἐδέχθηκε αὐτὴν τὴν ψευδοένωσιν ἐνῶ τὸ πλῆθος ἔξω ἐξέσπασε εἰς ἀποδοκιμασίες καὶ κραυγὰς «θάνατος εἰς τοὺς ἀζυμίτας» (δηλ. στοὺς Δυτικούς, πού χρησιμοποιοῦν ἄζυμα καὶ ὄχι ἄρτον εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν). Ἀνθωνιακὸς ἦτο καὶ ὁ πολὺς Γεώργιος Σχολάριος, ἐπὶ κεφαλῆς μάλιστα τῶν ἀντιδρώντων κατὰ τῆς ἐνωτικῆς πολιτικῆς. Τὸ θέμα δὲ αὐτὸ ἐν τέλει εἶχε ἀρνητικὴν ἐξέλιξιν, ἐν ᾧ καὶ τῆς διαψεύσεως τῆς προσδοκίας τῆς βοηθείας ἀπὸ τὸν Πάπαν, πού ἀπεδείχθη ἀναξία λόγου. Καὶ ὁ ὀρθόδοξος λαὸς τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων ἐπέρριψε τὴν πᾶσαν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Παναγίαν, διὰ νὰ σωθῇ ἡ Πόλις, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ κυκλοφορήσις ἀπαισίων χρησμάτων προεδίκαζε τὴν ἐπιχειρημένην συμφορὰν.

Ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος δὲν ἐδίστασε νὰ ἐπιχειρήσῃ συνεννόησιν μὲ τοὺς Τούρκους, διὰ νὰ υπάρξῃ διέξοδος εἰς τὴν κρίσιν. Εἰς μάτην ὅμως. Διότι ὁ τελευταῖος σουλτάνος Μουράτ Β' ἦτο σκληροτράχηλος. Καὶ εἶχε ἄλλα σχέδια. Ἐκτίσεν δύο ὄχυρά, διὰ νὰ συνδέσῃ τὰ δύο τμήματα τοῦ τουρκικοῦ κράτους, τὸ ἀσιατικὸν καὶ τὸ εὐρωπαϊκόν, ὥστε νὰ δεσπόξῃ αὐτὸς τοῦ Βοσπόρου, νὰ περισφίγῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ κλοιὸν καὶ μὲ τεράστιον φρούριον εἰς τὸ

στενότερον σημεῖον τοῦ Βοσπόρου, καὶ ἔτσι νὰ ἀποκλείσῃ κάθε βοήθειαν ἔξωθεν καὶ νὰ ἀπομονώσῃ τοὺς ἀγωνιστὰς τοῦ ἐσωτερικοῦ, διὰ νὰ καταρρεύσῃ τὸ ἐσωτερικὸν μέτωπον καὶ νὰ ἐκπολιορκηθῇ ἡ Πόλις.

Ἄλλωστε — ὅπως ἐξιστορεῖ ὁ Τ. Γριτσόπουλος, παραθέτων λεπτομερῆ στοιχεῖα (Θ.Η.Ε. τ. 8, στ. 22-42) — οἱ γενίτσαροι συνεκρότησαν μάχιμον σῶμα 15.000 ἀνδρῶν, εἰς τὸ ὁποῖον προσετέθησαν καὶ διπλάσιοι στρατολογηθέντες — βιαίως κατὰ τὸ πλεῖστον — χριστιανοί. Καὶ κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Φραντζῆ — φίλου τοῦ Παλαιολόγου — ὁ τουρκικὸς στρατὸς ἀνήρχετο εἰς 265.000 καὶ ὁ τουρκικὸς στόλος (κατὰ τὸν Κριτόβουλον) εἰς 350 σκάφη. Ἀνάλογος ἀριθμὸς τηλεβόλων συνεπλήρωνε τὴν τουρκικὴν ἀσύγκριτον ὑπεροπλίαν, ἐναντι τῆς ὁποίας οἱ Ἕλληνες μαχηταὶ ἦσαν ἐλάχιστοι. Καὶ μὲ τὰς ὀλίγας αὐτὰς δυνάμεις ὁ ἥρωισμὸς τοῦ Κωνσταντῖνου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ μαχομένων ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων ὑπῆρξε μὲν ἀξιοθαύμαστος, ἀλλὰ δὲν ἀπέτρεψε τὴν συμφορὰν τῆς Ἀλώσεως τῆς ΚΠόλεως ὡς τελευταίαν πράξιν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

Τὸ δράμα τῆς Ἀλώσεως, εἰς τὴν τελικὴν του φάσιν, τὸν κατὰ μέτωπον ἀγῶνα τῶν δύο ἀντιμαχομένων μερῶν κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Πόλεως, διαδραματίζεται ἐντὸς 55 ἡμερῶν (ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Ἀπριλίου - 29 Μαΐου 1453). Ἐντὸς τῶν τειχῶν πολεμοῦν ἀμυνόμενοι, μόλις ὑπερβαίνοντες τὰς 8.000, ἐναντι εἰκοσπλασίων πολιορκητῶν, ἂν μὴ τριακονταπλασίων κατ' ἄλλην ἐκτίμησιν. Τὴν ἀμυναν ὠργάνωσεν ὁ αὐτοκράτωρ, ἐγκαταστήσας τὸ στρατηγεῖον του παρὰ τὴν Πύλιν τοῦ Ρωμανοῦ. Ἡ ψύχραιμος λογικὴ θὰ ἔκρινε τὸν ἀγῶνα μάταιον, καὶ τὴν ἔκβασιν ὀλεθρίαν διὰ τοὺς ἐντῶν τῶν τειχῶν. Δι' ἐκεῖνους ἡ ἀπόφασις ἦτο εἰλημμένη. Ἀγῶν ἕως θανάτου!

Εἰς τὸν Κωνσταντῖνον Παλαιολόγον ἔγιναν προτάσεις ἀπαράδεκτοι. Οἱ περὶ αὐτὸν τὸν συνεβούλευον νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον τῆς φυγῆς, διὰ νὰ σωθῇ καὶ ἐπιζῆσῃ καὶ νὰ ἀποβῇ χρήσιμος εἰς τὸ ἔθνος διὰ τῶν περαιτέρω ἐνεργειῶν του. Ὁ πολιορκητὴς, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς του, τοῦ ὑπεδείκνυε νὰ παραδώσῃ τὴν πόλιν χωρὶς μάχην, ἐναντι ἀνταλλαγμάτων ἀναξιοπρεπῶν. Δὲν ἐδίστασε νὰ ἀποφασίσῃ Ἄμυνα καὶ πόλεμος. Πορεία πρὸς τὴν νίκην ἢ πρὸς τὸν θάνατον! «Τὸ δὲ τὴν πόλιν σοι δοῦναι (ἀπήντησε

πρὸς τὸν ἰταμὸν ἐπιδρομέα) οὐτ' ἐμόν ἐστιν οὐτ' ἄλλου τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ κοινῇ γὰρ γνώμη πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν καὶ οὐ φεισόμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν». Καὶ περὶ φυγῆς οὐδεὶς λόγος. Ἡ συνειδησίς του ἐξηγέρθη· καὶ εἶπεν ἀπεριφράστως ὁ γενναῖος πρὸς τὸ περιβάλλον του· Ἐπιθυμῶ νὰ ἀποθάνω μαζί σας.

Κατένειμε τοὺς μαχητὰς εἰς τὰς πύλας τοῦ τείχους, μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς μᾶλλον ἐπιλέκτους ἐπανύμους ἀγωνιστὰς· καὶ πρῶτον μεταξὺ αὐτῶν τὸν μέγαν δούκα Λουκᾶν Νοταρᾶν, ἔτοιμον καὶ ὑπεύθυνον νὰ δράσῃ ὅπου ἡ ἀνάγκη τὸ ἐκάλεῖ. Τὰς πρῶτας ἡμέρας τῆς πολιορκίας ὁ ἀγὼν ἦτο ἀμφίροπος. Ὁρᾶι κρίσιμοι καὶ διὰ τὰς δύο πλευράς. Καὶ τὸ ἐκατέρωθεν πείσμα ἐμεγάλωνε. Οἱ Τοῦρκοι ἔθεσαν εἰς ἐνέργειαν πυροβολικὸν καὶ ναυτικόν. Τὰ τηλεβόλα ἐκτυποῦσαν καὶ ἀνοίγαν ρήγματα εἰς τὰ τείχη. Καὶ ἐδημιούργησαν ἀκόμη τὰ τουρκικὰ συνεργεῖα «δίολκον», δηλ. ξύλινον κρηπίδωμα, διὰ νὰ σύρουν ἀπὸ ξηρᾶς τὰ πλοῖα τῶν εἰς τὸν Κερατίον κόλπον. Ἐτρόμαξαν οἱ Ἕλληνες ὅταν εἶδαν τὸν τουρκικὸν στόλον ἐντὸς τοῦ Κερατίου, διότι ἡ θέσις τῶν ἐπεδεινώθη. Καὶ ἡ κατάστασις χειροτέρευσε πολὺ περισσότερον, ὅταν ὁ Τοῦρκος ἡγεμὼν ὑπεσχέθη ὅτι θὰ παραχωρήσῃ εἰς τοὺς μαχητὰς τὸ δικαίωμα νὰ λαφυραγωγῆσουν τὴν Πόλιν καὶ νὰ λάβουν ὡς ἀμοιβὴν τῆς νίκης τῶν ὅλων τὸν πλοῦτον αὐτῆς, μαζί μὲ τὶς εὐλογίαις τοῦ Ἀλλὰχ καὶ τοῦ Προφήτου. Ἔτσι ἐπέτυχεν νὰ τοὺς ἐνθουσιάσῃ καὶ νὰ ἐξάψῃ τὸ πολεμικὸν μένος τῶν, ποὺ τὸ ἐξεδήλωσαν μὲ ἀλαλαγμοὺς καὶ ἐπευφημίας.

Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πολιορκουμένης Πόλεως ὑπάρχει κατάθλιψις. Πέριξ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ πρωθυπουργὸς Λουκᾶς Νοταρᾶς. Καὶ ὁ λαὸς, μὲ ἐστραμμένα τὰ βλέμματα πρὸς αὐτοὺς.

Τὰ μηνύματα ἐκ τοῦ πολεμικοῦ μετώπου δὲν εἶναι καθόλου εὐχάριστα. Ἀλλὰ τὸ φρόνημα καὶ τῶν τελευταίων προμάχων τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων δὲν ἔχει καμφοθῆ. Εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἀποθάνουν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιτελέσουν τὸ χρέος τῶν. Μὲ τὴν εἰς Θεὸν ἐλπίδα γίνεται πάνδημος λιτανεία. Κλῆρος καὶ λαὸς περιέρχονται τὴν πόλιν πλησίον τῶν τειχῶν. Καὶ ἐκ βαθέων οἱ πάντες κραυγάζουν τὸ «Κύριε, ἐλέησον».

Τὸ βράδυ ὁ βασιλεὺς συγκαλεῖ εἰς ἐθνικὸν συμβούλιον τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀξιωματοῦχους. Ἐχει νὰ τοὺς ἐκθέσῃ τοὺς λόγους ποὺ ἐπιβάλλ-

λουν νὰ σταθοῦν ὅλοι εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, γενναῖοι, ἕως θανάτου ἀγωνισταί, «πρῶτον μὲν ὑπὲρ τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ εὐσεβείας, δεῦτερον δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος, τρίτον δὲ ὑπὲρ τοῦ βασιλέως ὡς χριστοῦ τοῦ Κυρίου, καὶ τέταρτον ὑπὲρ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων». Καὶ θὰ προσθέσῃ· «Ἡμεῖς πάσαν τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν ἄμαχον δόξαν τοῦ Θεοῦ ἀνεθέμεθα. Ἐκεῖνοι ἔχουσι τὰς ἐλπίδας αὐτῶν εἰς ἄρματα καὶ ἵππους καὶ δύναμιν καὶ πλήθος, ἡμεῖς δὲ στηρίζομεν τὴν πεποίθησιν ἡμῶν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, δεῦτερον δὲ καὶ εἰς τὰς ἡμετέρας χεῖρας καὶ τὴν ῥωμαλεότητα, ἣν ἐδωρήσατο εἰς ἡμᾶς ἡ θεία δύναμις». Θὰ κατακλείσῃ δὲ τὸν λόγον λέγων· «Οὐκ ἔχω καιρὸν εἰπεῖν πλείονα. Μόνον τὸ τεταπεινωμένον ἡμέτερον σκῆπτρον εἰς τὰς ὑμῶν χεῖρας ἀνατίθῃμι, ἵνα αὐτὸ μετ' εὐνοίας φιλάξῃτε... Ἐλπίζω εἰς Θεόν, ὡς λυτρωθεῖν ἡμεῖς τῆς ἐνεστώσης αὐτοῦ δικαίας ἀπειλῆς. Δεῦτερον δὲ καὶ ὁ στέφανος ὁ ἀδαμάντινος ἐν οὐρανοῖς ἐναπόκειται ἡμῖν καὶ μνήμη αἰώνιος καὶ ἀξία ἐν τῷ κόσμῳ ἔσεται».

Εἰς τὸ τέλος τῶν λόγων τοῦ βασιλέως οἱ παριστάμενοι συνεχώρουν καὶ ἐνηγκαλίζοντο μετὰ δακρῶν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον. Καὶ ὅπως ἀναφέρει ὁ ἱστορικὸς καὶ ἀφοσιωμένος φίλος τοῦ αὐτοκράτορος (Σ)φραντζῆς, «ἐλησμόνησαν τέκνα, γυναῖκας καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν, μίαν μόνον ἔχοντες φροντίδα, τὴν μέχρι θανάτου προάσπισιν τῆς πατρίδος τῶν». Καὶ ὡς τραγικῆ ἐπώδῃς καὶ ὡς ὄρκος συνάμα, διεσταυρώοντο εἰς τὴν αἶθουσαν τοῦ παλατίου ἢ ἐκ τῆς ψυχῆς ὄλων ἀπάντησις· «Ἀποθάνομεν ὑπὲρ τῆς Χριστοῦ πίστεως καὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν».

Ἐνα ἀκόμη χρέος ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην, αὐτὴν τὴν ἡμέραν, 28ην Μαΐου, παραμονὴν τῆς Ἀλώσεως, νὰ ἐπιτελέσῃ, ὡς πιστὸς χριστιανός, ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τοῦ Βυζαντίου. Νὰ κοινωνήσῃ τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Τὴν νύκτα ἐτελέσθη θεία Λειτουργία — ἡ τελευταία λειτουργία εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ὁ Κωνσταντῖνος προσῆλθε μετὰ συντριβῆς καὶ θλίψεως. Ἐζήτησε συγχώρησιν ἀπὸ τοὺς χριστιανούς. Καὶ μετέλαβε τῆς θείας Κοινωνίας. Τὸν ἐμμήθησαν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ συνεργάται του καὶ οἱ λοιποὶ παριστάμενοι, ἐνωμένοι μέσα εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν βαθυτάτης συγκινήσεως, ἀλλὰ καὶ ψυχικοῦ μεγαλείου, κατὰ

τὰς ὑστάτας ἐκείνας στιγμὰς τῆς μαρτυρικῆς ζωῆς τῶν «ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῆς Βασιλίδος τῶν Πόλεων ἀγωνισαμένων τελευταίων αὐτῆς προμάχων, Κωνσταντίνου τοῦ εὐσεβοῦς Βασιλέως καὶ Αὐτοκράτορος τοῦ Παλαιολόγου καὶ τῶν σὺν αὐτῶ».

Ἡ ἀποφραῖς ἡμέρα — Τρίτη 29 Μαΐου 1453 — ἔφθασεν! Ἀνέτειλεν!

Οἱ ἐπιτιθέμενοι ἐπιχειροῦν ν' ἀναρριχηθοῦν στὸ τεῖχος. Ἔστησαν ἀμέτρητες κλίμακες. Ἄρχισαν ν' ἀνεβαίνουν καθ' ὀμάδας. Λιγότεροι στὴν ἀρχή. Ἀποκρούονται μὲ μεγάλες πέτρες. Καταρρίπτονται καὶ φονεύονται ἀπὸ τοὺς ἀμυνομένους ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων. Ἔρχονται ἄλλοι κατὰ κύματα. Ἐχουν ὀργανωθῆ ἀπὸ τὴν νύκτα. Ἡ πρώτη φάσις, πρώτη ἔφοδος, τὰ ξημερώματα, εἶναι προκαταρκτικῆ. Ἀκολουθεῖ δευτέρα ἔφοδος, ὀγκωδεστέρα καὶ ἀγριότερα. Προσπαθεῖ νὰ κάμψῃ τὸ ἠθικὸν τῶν ἀμυνομένων. Καὶ νὰ ἐξαντλήσῃ τὰς δυνάμεις τῶν. Ρίπτονται ἐφεδρεῖες τοῦ ἐχθροῦ, οἱ ἀκμαιότερες, εἰς τὸν ἀγῶνα. Ὁ σουλτάνος τίς ἐπεφύλασσε τελευταῖες, διὰ νὰ ἐπιφέρουν τὸ τελειωτικὸ κτύπημα. Εἰς τὴν Πύλην τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ ἔγινε ἡ λυσσώδης ἐφόρμησις τοῦ ἐχθροῦ. Ὅμως ἀντέχει ἀκόμη ἡ ἄμυνα. Τὸ σῶμα τῶν γενιτσάρων μὲ πολὺν κόπον κατόρθωσε νὰ προσεγγίσῃ, τὰ ἀδύνατα σημεῖα τοῦ τεύχους πού εἶχαν ὑποστῆ μεγάλα ρήγματα. Καὶ προσωπικῶς ὁ βασιλεὺς Κωνσταντίνος ἀντέχει ἀκόμη. Καὶ μάχεται ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων. Ἐνῶ δὲ ἐκείνος θηριομαχεῖ πλησίον τοῦ ρήγματος τοῦ τεύχους παρὰ τὴν Πύλην τοῦ Ρωμανοῦ, καὶ ἐνῶ ἐμποδίζει μὲ τὸ σπαθί του τὴν εἴσοδον τῶν ἐχθρῶν ἀπὸ τὰ καταπεσόντα τεῖχη, συνέβη κάτι τὸ φοβερὸν καὶ ἀπροσδόκητον. Ὁ ἐχθρὸς εἰσῆλθεν ἀπὸ μίαν ἀφύλακτον θυρίδα. Ἀπὸ τὴν λεγομένην Κερκόπορταν, πού εἶχεν ἀφεθῆ ἀνοικτῆ. Ὁ ἱστορικὸς (Τ. Γριτσόπουλος) παρατηρεῖ: «Ἴσως (ἂν δὲν συνέβαινε τοῦτο καὶ) εἶχε κατορθωθῆ ἡ σφράγισις τῆς ἐπικινδύνου πυλίδος, (ἴσως θὰ εἶχε) ἀναχαιτισθῆ ἡ εἴσοδος τῶν Ἀσιατῶν, διότι καὶ ἡ τρίτη ἔφοδος αὐτῶν δὲν εἶχεν ἀποδώσει σοβαρὰ ἀποτελέσματα». Ἄλλ' ἐμεσολάβησε καὶ κάτι ἄλλο. Ὁ θανάσιμος τραυματισμὸς τοῦ ἀμέσου συνεργάτου τοῦ Κωνσταντίνου, τοῦ γενναίου Ἰουστινιάνη, τοῦ ὀποίου ἡ ἀπώλεια «κατεπτόησεν ἠθικῶς τοὺς ἀμυνομένους». Τὴν θέσιν του ἐπῆρε ὁ ἴδιος ὁ αὐτοκράτωρ. Καὶ ἐμάχητο ὡς ἀπλοῦς στριατιώτης. Ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ ἀναχαιτισθοῦν οἱ εἰσελεύσαντες Τούρκοι. Καὶ μετὰ τὸ τελευταῖο αὐτὸ κτύπημα ὁ αὐτοκράτωρ, χωρὶς πλέον

νὰ φέρῃ τὰ σύμβολα τῆς αὐτοκρατορικῆς του στολῆς, παρὰ μόνον τὰ πέδιλα μὲ τοὺς χρυσοὺς δικεφάλους ἀετοῦς, γυμνώσας τὸ ξίφος ὤρμησεν εἰς τὸ κρισιμώτερον σημεῖον τῆς μάχης, εἰς μίαν ἀπεγνωσμένην προσπάθειαν, διὰ νὰ πέσῃ μαχόμενος καὶ πιστὸς ὡς τὸ ἱερόν του χρέος.

Ἴδου τὸ χαρακτηριστικώτατον ἀπόσπασμα τοῦ ἱστορικοῦ (Σ)φραντζῆ: «Τὸν ἵππον κεντήσας, δραμῶν ἔφθασεν ἔνθα τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβῶν ἤρχετο· καὶ ὡσπερ ὁ Σαμφῶν ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους ἐποίει· καὶ τοὺς ἀσεβεῖς ἐν τῇ πρώτῃ συμπλοκῇ ἐκ τῶν τειχῶν ἀπεκρήμνισεν, ὡς ἰδεῖν θαῦμα ξένον... Βρυχώμενος ὡς λέων, καὶ τὴν ρομφαίαν ἐσπασμένην ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ, πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀπέσφαξε, καὶ τὸ αἷμα ποταμηδὸν ἐκ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἔρρεεν...».

Ἀποδίδεται εἰς τὸν Κωνσταντίνον ἡ φράσις: «Οὐκ ἔστι τις τῶν χριστιανῶν τοῦ λαβεῖν τὴν κεφαλὴν μου ἀπ' ἐμοῦ;». Ἀλλὰ δὲν θεωρεῖται τοῦτο βέβαιον.

Τὸ τέλος ἐπῆλθεν· Ἐπεσεν ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὸ πεδῖον τῆς τιμῆς. Ἐπεσε καὶ ἡ Πόλις. «Ἡ Πόλις ἐάλω». Ἐκυριεύθη. Ἀνήκουν ἀμφότεροι εἰς τὴν Ἱστορίαν. Καὶ εἰς τὴν δόξαν.

* * *

Γνώριμος Ἀρχιμανδρίτης, ὁ π. Λεόντιος Χατζηκωνσταντῆς, πού διαθέτει ποιητικὸν τάλαντον, μοῦ ἔστειλε ἀπὸ τὴν μαρτυρικὴν Κύπρον, ἓνα σονέττο του διὰ τὸν ἥρωα Κωνσταντίνον Παλαιολόγον. Εἶναι ἐπικάριον. Καὶ ἐπιτυχές. Κατάλληλον νὰ ἐπισφραγίσῃ τὴν ἱστορίαν ταύτην.

*Τοῦ Βυζαντίου Καίσαρος στερνὸς
ἐνδέκατος στῆ θέσῃ, Κωνσταντίνε,
θηρηκείας καὶ φυλῆς εὖσομε κρίνε·
στὸ Γολγοθᾶ σου ἄκακος ἀμνός.*

*Λαμπρὸς σὲ σκοτομήνη ἀνγερινὸς
ἀκοίμητος φρουρὸς σιμά μας μείνε
κουράγιο στὴν ἀπόγνωσή μας δίνε
μ' ἐλπίδα σὰν ἀστεῖρευτος κρουνός.*

*Τῆς Νέας Ρώμης ἔπεσε ἡ αὐλαία
χιλιόχρονης διάρκειας τὰ κλέα,
μὰ ἡ μορφὴ σου ἄσβηστη στῆ μνήμη.*

*Μ' ἂν τῶν ἡρώων σίγησαν τὰ τόξα
ἀπὸ τὸ Γολγοθᾶ φνιτρώνει ἡ δόξα
κι ἡ πρώτη πάλι θ' ἀνατεῖλει φήμη.*

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΟ ΜΕΓΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ*

Μέσα σὲ μία περίοδο ἀναστάσιμη, περίοδο θριάμβου τῆς ζωῆς, ἔχω τὴ λύπη καί, θὰ ἔλεγα, τὴ δυστυχία καὶ τὸ πένθος νὰ σὰς ὀμιλήσω γιὰ τὴν ὑπεροχὴ τοῦ θανάτου ἔναντι τῆς ζωῆς στὸν τόπο αὐτό. Ἡ Ἑλλὰς δὲν γηράσκει μὴ διδασκομένη, ἀλλὰ, κυριολεκτικά, πεθαίνει. Γιατὶ εἶναι

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως
κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

γνωστό, ὅτι καμιά χώρα δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει, ἂν δὲν πιστεύει στὴ ζωὴ.

Καὶ μεῖς, ὅπως τὰ πράγματα βοοῦν καὶ κράζουν, δὲν πιστεύουμε στὸ μέγ' ἀγαθὸ καὶ πρώτο. Ὡς ἔθνος, ὡς λαός, ὡς φυλὴ, ὡς συντεταγμένη πολιτεία καταρρέουμε, ἐξαφανιζόμαστε, πεθαίνουμε. Ἐνα τεράστιο SOS κρέμεται ἐπάνω στὸν ἑλληνικὸ οὐρανό. Τὸ ἔθνος, τὸ Γένος μας χάνεται. Σβῆνει στὶς ψυχὲς τῶν πολυπληθῶν καὶ συνεχῶς πληθυνόμενων γερόντων, ποὺ πεθαίνουν χωρὶς τὴ χαρὰ καὶ τὴν παρηγοριὰ νὰ βαστάσουν στὰ χέρια καὶ στὶς ἀγκαλιές τους τὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν τους. Χωρὶς τὴ δικαίωση τῆς συνέχειας. Διότι κατὰ τὸ γραφικόν: «στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων» (Παρ. 17,6). Σβῆνει στὰ κρεματόρια τῶν παντοειδῶν φανερῶν καὶ ἀφανῶν μεγαλόνυμων, πλὴν ἐπικίνδυνων δῆθεν κλινικῶν καὶ χειρουργείων, ποὺ πετοῦν στὸν καιάδα τῆς κοινῆς ἀναλγησίας τὴ ζωὴ τῶν βρεφῶν, τὴ ζωὴ ποὺ δημιουργήθηκε ὡς εὐλογία τῆς «ὄντως ζωῆς». Σβῆνει ἡ ζωὴ στὶς μοναχικὲς κι ἔρημες οἰκίες τῶν δύο μόνο συζύγων καὶ σπανίως τοῦ ἑνὸς παιδιοῦ. Στὶς «φυλακὲς» τῶν 50 καὶ 70 τετραγωνικῶν μέτρων, ὅπου φυλακίζονται οἱ σύγχρονες ἀστικὲς οἰκογένειες στὶς σύγχρονες τερατουπόλεις. Στὰ δημοτικὰ σχολεῖα ὅλης τῆς χώρας, κυρίως ὅμως τῆς ὑπαίθρου, ποὺ κλαῖν ἀπὸ ἔλλειψη παιδιῶν καὶ κλείνουν μεταβαλλόμενα σὺν τῷ χρόνῳ σὲ ἐρείπια. Στεριότητα αἰσθημάτων, στεριότητα ὑπευθυνότητας, στεριότητα ζωῆς. Ἡ μὲ ὅποιο τρόπο, ἔννομο ἢ παράνομο, δημιουργούμενη ζωὴ ἀναίσθητα καὶ ἐγκληματικὰ πολτοποιεῖται καὶ τοποθετεῖται στὸ καλάθι τῶν ἀχρήστων τῶν πιὸ πάνω «καταστημάτων», τὰ ὁποῖα ἀπὸ προστάτες

τῆς ζωῆς μετατρέπονται, μὲ τὴν εὐλογία τοῦ κράτους, σὲ ἐργαστήρια τοῦ ζόφου καὶ τοῦ θανάτου. Καὶ ὡς συνήθως ἐπιμηθεϊκῶς, τὴν τελευταία ὥρα, ἀντιλαμβανόμετε τὴν ἄβυσσο στὴν ὁποῖαν ὀδηγοῦμαστε καὶ πανικόβλητοι —κι αὐτοὶ ἐλάχιστοι— φωνάζουμε καὶ κραυγάζουμε SOS, πεθαίνουμε, καταρρέουμε, ἐξαφανιζόμεθα, εἰς ὅτα, πλέον, μὴ ἀκουόντων. Γιατὶ κανένας πλέον δὲν ἀκούει, οὔτε θέλει νὰ ἀκούει. Κι ὅταν κάποιος δὲν ἀκούει ἐκείνους ποὺ πρέπει νὰ ἀκούει, θὰ ἀκούει ἐκείνους ποὺ δὲν πρέπει. Τὸ ἀποτέλεσμα: Τῆς Σκύλλας τὰ ναυάγια καὶ τῆς Χάρυβδης τὰ συντριμματα.

Α' Τὸ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ τῆς χώρας μας δὲν εἶναι πρόσφατο. Ἔχει ἱστορία ὅση καὶ τὸ Μακεδονικὸ ὑπὸ τὴν σύγχρονη, μεταπολεμικὴ του μορφή καὶ ἔνταση. Περίπου πενήντα χρόνια εἶναι ἡ ζωὴ του. Καὶ ὅπως στὸ Μακεδονικὸ ἀνοήτως οἱ τότε ἰθύνοντες ἐν γνώσει τῆς ἀναλήθειας ἰσχυρίζονταν ὅτι γιὰ μᾶς δὲν ὑπάρχει τέτοιο ζήτημα, ἐνῶ ὑπῆρχε, καὶ μάλιστα ὀξύ, ἔτσι καὶ μὲ τὸ δημογραφικόν: κανένας, ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἀσχολεῖτο μὲ αὐτό. Μὲ προφητικὴ σκέψη καὶ διαύγεια, ἡ Ἐκκλησία, ἔκρουε, ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου διὰ νὰ εἰσπράττει τὶς εἰρωνεῖες καὶ τὴν ὑποτιμητικὴν ἀδιαφορίαν τῶν «ὑπευθύνων»: Νὰ κρατηθεῖ ἡ Ἐκκλησία μακριὰ ἀπὸ τὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ, ὡς ἐὰν ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ὁ λαὸς καὶ τοῦ λαοῦ. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀπνευματίστου προοδευτισμοῦ... Μόλις πρὸ τριῶν ἐτῶν ἠδῶκε νὰ κυκλοφορήσει ἀπὸ μέρους τῆς ἐπίσημης πολιτείας τὸ περιλάλητο ΠΟΡΙΣΜΑ τῆς διακομματικῆς Ἐπιτροπῆς (Φεβρουάριος 1993) ποὺ ἀναφέρεται στὸ Δημογραφικὸ Πρόβλημα μὲ προτάσεις γιὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν ἀντιμετώπιση. Γιὰ νὰ μείνει, δυστυχῶς καὶ αὐτό, ὅπως συνήθως, στὰ ἀζήτητα. Μιὰ-δυὸ συζητήσεις, ὀλίγος θόρυβος, πολλοὶ ἀσκοποὶ ἀκκισμοὶ ἀπὸ τηλεοράσεως ἀπὸ ἀσχετοὺς δημοσιογραφοῦντας πολιτικοὺς καὶ πολιτολογοῦντας δημοσιογράφους καὶ ὁ ἀσθενῶν «ἀπέθανε καὶ ἐτάφη».

Πρέπει πάντως νὰ ὁμολογηθεῖ ὅτι ἡ ἐργασία αὐτῆ, τὸ Πόρισμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, εἶναι ἡ πλέον ἐπίσημος καὶ σοβαρὴ μελέτη τοῦ προβλήματος. Εἶναι, βέβαια, λυπηρό, ὅτι πέρασαν τόσα καὶ τόσα χρόνια καὶ τὸ ἐπίσημο κράτος δὲν ἔκανε τίποτε. Τουλάχιστον, ἂν τὸ ἴδιο δὲν μπορούσε, θὰ μπορούσε νὰ ἀναθέσει σὲ σοβαρὸ ἐπιστημονικὸ ἱ-

* Εἰσήγηση ἐνώπιον τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου (3.5.1996).

δρυμα, ειδικά στα δημογραφικά — και τέτοιου είδους πάμπολλα υπάρχουν στο έξωτερο — την σύνταξη σχετικής και υπεύθυνης μελέτης. Παρά ταύτα έμεις στηριζόμενοι στο Πρόγραμμα αυτό θα αναπτύξουμε κατά τρόπο σύντομο την θέση που πρέπει να λάβουμε όλοι στον τόπο αυτό. Διότι το θέμα είναι το πλέον κρίσιμο και επείγον. Κάνουμε δε ταπεινή έκκληση όπως όλοι οι ιεράρχαι της Έκκλησίας της Ελλάδος, αλλά και κάθε άρμόδιος και ειλικρινώς πονών τον τόπον αυτόν, το λάβουν και το έχουν υπ' όψη τους, όπως, βέβαια, και τα αναφερόμενα και υποδεικνυόμενα μέτρα.

1. Βασική ιδέα εκκινήσεως της διερεύνησης του προβλήματος που μάς απασχολεί είναι η διεθνώς πλέον ισχύουσα αλήθεια, ότι για ν' ανανεώνεται ένας πληθυσμός, αναλογούν σε κάθε γυναίκα 2,1 παιδιά. Και λέγοντας γυναίκα εννοούν την έχουσαν ηλικία 15-45 ετών. Τονίζω την φράση «για ν' ανανεώνεται» ο πληθυσμός, όχι ν' αυξάνει. Σε μάς διαπιστώνεται μια προϊούσα πληθυσμιακή κάταρση, καθ' ότι ο πιδ πάνω δείκτης έχει κατέβη στο 1,1. Που σημαίνει όχι μόνον αδυναμία ανανέωσης του πληθυσμού με αποτέλεσμα την ταχύτατη γήρανση, την αύξηση των γερόντων (που γίνεται ακόμη μεγαλύτερη με την αύξηση του μέσου όρου ζωής), αλλά και κυριολεκτικώς τον ταχύτατον αφανισμό. Τα παρατιθέμενα και κυκλοφορούντα πλέον στοιχεία είναι τρομακτικά. Η Ελλάδα με 7.000.000 προπολεμικώς είχε 200.000 γεννήσεις. Σήμερα με 10.500.000 έχει μόλις 100.000. Το 2025 ο πληθυσμός μας θα είναι λιγότερος κατά ένα εκατομμύριο περίπου (9.500.000) ενώ της Τουρκίας θα είναι περί τα 100 εκατομμύρια. Το ακόμη τραγικότερο: μετά 30-35 έτη οι σήμερα περί τα 6 εκατομμύρια Άλβανοι (συμπεριλαμβανομένων και των Άλβανών του Κοσσυφοπεδίου και των Σκοπίων), θα είναι 12.000.000, ήτοι 2% περισσότεροι των Ελλήνων. Δεν χρειάζεται, πιστεύω, να παραθέσω κι άλλα στοιχεία.

2. Τόσο στο Πρόγραμμα, όσο και σε άλλες μελέτες (Βαλαώρας, Πολύζος, Δορκοφίκη) αναλύονται όλοι οι παράγοντες που συντελούν εις την δημιουργία και δξυνση του προβλήματος. Σε μάς, όλοι αυτοί οι παράγοντες, κοινωνικοοικονομικοί κυρίως, είναι απόλυτως άρνητικοί. Και τέτοιοι είναι: α) η έξωτερική και έσωτερική μετανάστευση (άστυφιλία). Ριγμένες οι οικογένειες σε άσφυκτικά διαμερίσματα, μόλις μπορούν να συνυπάρξουν με ένα παιδί (το 34% των οικογενειών στεγάζονται σε διαμερίσματα που είναι απαγορευτικά των δύο, πολύ περισσότερο των τριών παιδιών). β) τα υπερβολικά χαμηλά οικογενειακά επιδόματα. Θα ήταν

πρόκληση να συγκρίνουμε τα παρ' ήμιν με τα ευρωπαϊκά. γ) το πολύ ηύξημένο οικονομικό κόστος της ανατροφής και εκπαίδευσως των παιδιών. δ) ή δυσκολία της επαγγελματικής αποκαταστάσεως. ε) ή ανεργία των νέων, αλλά και κυρίως των νέων οικογενειάρχων. στ) ή έλλειψη βρεφονηπιακών σταθμών. ζ) ή απομάκρυνση από τα παραδοσιακά οικογενειακά πρότυπα της πολυμελούς πατριαρχικής οικογένειας. η) ο αχαλίνωτος ευδαιμονισμός και ή χαλαρότης των ήθων. θ) τα ναρκωτικά που αποδιοργανώνουν την ικανότητα προς διαίωνηση, μαζί με το AIDS. ι) ή επιδείνωση του περιβάλλοντος και ή χειροτέρευση της ποιότητας της ζωής. Και άλλοι πολλοί παράγοντες συντελούν στην δξύτητα του προβλήματος. Όλα αυτά είναι παράγοντες δυσμενείς για την ποθουμένη ανάσχεση του κακού που μάς οδηγεί στον πληθυσμιακό αφανισμό.

3. Ένας ακόμη παράγων ιδιαίτερα άρνητικός είναι ή περίφημη «χειραφέτηση της γυναίκας». Είναι το μέγα σύνθημα με το οποίο εξαπατήθηκαν όλες οι γυναίκες του κόσμου. Και αντί να κερδίσουν την ελευθερία τους μεταβλήθηκαν εκούσια σε θύματα και, παραδόξως, την υποδούλωση αυτή και την μεταβολήν τους σε σκευή ήδονής, την θεώρησαν και την θεωρούν ακόμη πολλές, νίκη... Δεν χρειάζονται αποδείξεις γι' αυτά. Και μόνο οι προβαλλόμενες διαφημίσεις έπαρκούν. Άφηνω τον έξευτελισμόν που ύφιστανται καθημερινώς στις όδους, διόδους και τριόδους. Η χειραφέτηση αυτή έχει δύο όψεις: α) την λεγόμενη «σεξουαλική ελευθερία», με την θραύση κατά τις δεκαετίες του 60-70 και ή όποια κατέληξε εις την έμπορευματοποίηση και έκπτωση του σώματος, στις παντοίες διαστροφές και τελικώς εις την υποδούλωση της γυναίκας και β) την περίφημη «νομιμοποίηση των άμβλώσεων», ήτοι στην έννομη δολοφονία του παιδιού της. Αντιλαμβανόμεθα ότι σε ένα τέτοιο πλαίσιο ή ποιότητα των σχέσεων των δύο φύλων έγινε δαιμονιώδης. Η περίφημη φεμινίστρια και φιλόσοφος Σιδόν Ντε Μπωβουάρ είπε το έξης σοφό για τις φεμινίστριες: «Όσο περισσότερο γίνονται ελεύθερες, τόσο περισσότερο κατανοούν σκλάβες»...

4. Ο μεγαλύτερος όμως και ο πλέον επικίνδυνος τρόπος μειώσεως των γεννήσεων είναι ο υπό πάντων πλέον αναγνωριζόμενος και νομοθετικώς, δυστυχώς και προς όνειδος πάντων, κατοχυρωθείς, που άκούει στο όνομα ΕΚΤΡΩΣΗ.

Φρίττω όταν διαβάζω ότι περίπου 300-400 χιλιάδες έμβρυα δολοφονούνται έτησίως στη χώρα μας. Σε ποιόν να το πούμε και πού να το όμολο-

γήσουμε; Και είναι οι εκπώσεις αυτές επίσημες από το κράτος ανεγνωρισμένο δικαίωμα μη διωκόμενο. Νόμιμη δηλαδή δολοφονία. Σε ένα κράτος που καυχάται πώς είναι χριστιανικό και ορθόδοξο. Φρίκη. Περιττό να αναφέρω ότι κατά συγκεκριμένες πληροφορίες του διεθνούς Τύπου και ανεγνωρισμένων και ειδικών επιστημόνων, ή όλη αναισχυντη αυτή ιστορία των εκπώσεων είναι ένα καλοστημένο κερδοφόρο παιχνίδι, μιὰ ἐμπορική ἐπιχείρηση με μυθώδη κέρδη. 'Επιχείρηση — άκουσον άκουσον — κατασκευής καλλυντικών από τὰ δολοφονημένα έμβρυα...

Με συνεχή πλύση του έγκεφάλου των ανεγκέφαλων που υποτάσσονται στα συνθήματα που προπαγανδίζουν *urbi et orbi* την υπογεννητικότητα. Γνωστό το περίφημο τρίπτυχο ΑΝΤΙΣΥΛΛΗΨΗ - ΕΚΤΡΩΣΗ - ΣΤΕΙΡΩΣΗ. Είναι ή μάστιγα που θα μάς άφανίσει. Με τους μύθους που εύκολα τους κυκλοφορούν και οι όποιοι έγιναν το νέο «πιστεύω» των άπαιδευτων μαζών. Μαστίζεται ό ελληνικός λαός από τις αναισχυντες διαφημίσεις της τεχνικής της αντισύλληψης καθημερινώς και μάλιστα από κρατικούς Τηλεοπτικούς Σταθμούς με επιλεγμένες καλλονές. Μύθοι όλόκληροι πλάστηκαν για την αιχμαλώτευση των άπλων και άδαών συνανθρώπων μας. Ποιοί είναι οι μύθοι αυτοί;

α) «Κάθε γυναίκα έχει δικαίωμα στο σώμα της». Το βρέφος δεν έχει; Έδώ ό άθεος άνθρωποκεντρισμός κάνει θραύση. Ό παραλογισμός και ή ειδωλοποίηση - άποθέωση του άνθρωπίνου σώματος εύρίζεται εις το άπόγειο. Ό άνθρωπος ταυτίσθηκε με το σώμα του, το όποιο τώρα μεν θεοποιεί, ύστερα το πολτοποιεί και το πετá στα σκουπίδια. Ποιός θα διδάξει στους «διδασκάλους» αυτούς τη μέγιστη άλήθεια ότι τίποτε δεν είναι δικό μας; Ποιός θα ύπενθυμίσει τὰ παύλεια λόγια «οὐκ έστε έαυτών», ότι το σώμα μας είναι «ναός του έν ήμιν άγίου Πνεύματος» και όποιος φθείρει το σώμα του, ή το σώμα του άλλου, «φθερεί τούτον ό Θεός»; (Α' Κορ. 3,17).

β) «Διακοπή της έγκυμοσύνης». 'Αντί δολοφονία. Είδατε φρασεολογία; Είδατε επιστημονικοφανή ύποκρισία; Η γλωσσολογία και ή ιατρική επιστήμη όργανα θανάτου. Διότι αυτό σημαίνει ή «έξυπνη» φράση «διακοπή της έγκυμοσύνης».

γ) «'Ανεπιθύμητο παιδί», αντί να λεχθή το όρθό «άνεπιθύμητο έγκυμοσύνη». Έδώ είναι το δράμα. 'Αλλά πρώτα-πρώτα άς ακούσουν την άφατη χαρά εκείνων που σκέφτηκαν, μα δεν τόλμησαν το έγκλημα και έχουν στην άγκαλιά τους τώρα το όμορφότερο δώρο του ουρανού και δεύτερον άς άκροασθούν την άβυσσο της όδύνης εκείνων που

μαζί με την έκπρωση άγόρασαν και την παντοτεινή άτεκνία.

δ) «Τό έμβρυο δεν έχει ποιότητα ζωής». 'Αρα μπορούμε να το σκοτώσουμε. Είναι το μάθημα —περι ποιότητας ζωής— το όποιο εύκαιρως -άκαιρως μαθαίνουμε και παπαγαλίζουμε όλοι. Καί, επί του προκειμένου, όχι μόνον δεν ισχύει ό άντεπιστημονικός αυτός ισχυρισμός, αλλά, αντίθετα το έμβρυο έχει —και πολλήν μάλιστα— ποιότητα ζωής, περισσότερη πάντως από τους δολοφόνους του.

ε) «'Η έκπρωση είναι ζήτημα ισότητας». Τί να πεί κανείς για την βεβήλωση της λέξης ισότης. Τελικώς ισότητος σε τί, ως προς τί;

στ) «'Η νόμιμη έκπρωση θα σταματήσει την παρανομία». Έδώ πλέον το ψεύδος κορυβαντιά. Είς την 'Ολλανδία ή νομιμοποίηση των εκπώσεων τις δεκαπλασίασε, εις δε την 'Ιαπωνία τις δεκαπενταπλασίασε...

ζ) «Αυτό γίνεται σ' όλες τις πολιτισμένες χώρες». Γνωρίζουμε στο πετσί μας τον πολιτισμό των «πολιτισμένων». Φτάνει τόση «μετακένωση».

Με έναν τέτοιο επιστημονικοφανή προπαγανδιστικό μηχανισμό στον όποιο μετέχει πρώτο και καλύτερο το κράτος, πώς δεν θα έχουμε πρόβλημα υπογεννητικότητας, πώς δεν θα καταρρέωμε και δεν θα άφανιζώμεθα. Και πώς δεν θα είναι δύσκολη, αν όχι άδύνατη, ή αναστροφή;

'Αφήνω τελείως άσχολίαστο το θέμα της καθόδου της γυναίκας στην έργασία, που όξυνε ακόμη περισσότερο το πρόβλημά μας. 'Οπως αφήνω άσχολίαστο το θέμα των εκπώσεων που το συσχέτισαν με ιδεολογίες. Έδώ συμφωνεί τόσον ή 4η Διεθνής («ή πιό σοβαρή κατάκτηση του φεμινιστικού κινήματος είναι ή διεύρυνση της νόμιμης έκπρωσης») όσο και ή άθεη Δύση.

Β' ΤΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ είναι πολλά —στο Πόρισμα— εύλογα, εύλογοφανή άλλ' όχι έπαρκή για τη λύση του προβλήματος. Τα κυριώτερα είναι:

1. Ό δείκτης 1,1 πρέπει να βελτιωθεί πολύ. Αυτό όμως είναι ή λήψη του ζητουμένου.

2. Καταπολέμηση των λόγων διαζυγίου. Το μέτρο τούτο δείχνει την τρομερή κρατική άσυνέπεια και ύποκρισία. Η άθρόα αύξηση των διαζυγίων μαζί με την όρθώς τότε υπό της 'Εκκλησίας καταπολεμηθείσα μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου ρίχνουν άφθονο νερό εις τον άέναον μύλον του προβλήματος. Όταν ή 'Εκκλησία αντιδρούσε, έχαρακτηρίζετο ως σκοταδιστική και άρτηριοσκληρωτική. 'Αν όλα τὰ παραπάνω σχετισθούν και με την προϊούσα μείωση της γαμηλιότητος (προσέλευ-

ση σὲ γάμο), τότε ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Κράτος — ἀν θέλει — πρέπει νὰ ζώσουν περὶ τὴν ὁσφύν τους ζώνη ἰσχυρὴ γιὰ ἐργασία πολυτετὴ καὶ ἐπίπονη.

3. Εἰς τὸ ἐξῆς πολυτεκνὴ πρέπει νὰ θεωρεῖται κάθε οἰκογένεια μὲ τρία (3) παιδιά.

4. Νὰ ἀναβαθμισθεῖ ἡ ἀγροτικὴ οἰκογένεια, νὰ στηριχθοῦν νέοι ἀγρότες.

5. Νὰ δοθεῖ ἰδιαίτερα μέριμνα στηρίξεως τῶν οἰκογενειῶν τῶν προσφύγων Ποντίων καὶ Βορειοηπειρωτῶν.

6. Νὰ τεθεῖ φραγμὸς στὴν ἀθρόα καὶ ἀνεξέλεγκτη λαθρομετανάστευση.

7. Τὸ ἐπίδομα τοῦ 3ου τέκνου νὰ γίνῃ τὸ 1/2 τοῦ κατωτέρου μηνιαίου μισθοῦ.

8. Νὰ βελτιωθεῖ ἡ στέγαση καὶ ἡ ἰατροφαρμακευτικὴ καὶ νοσοκομειακὴ περίθαλψη τῶν πολυτέκνων οἰκογενειῶν, νὰ δίνονται πολλὲς ὑποτροφίες στὰ παιδιά τους κ.λπ.

9. Νὰ προσεχθεῖ ἰδιαίτερος τὸ πρόβλημα τῶν ἐκτρώσεων. Ἄς μὴν ἐθελουφλοῦμε. Καὶ μόνο ἡ ὀρθὴ καὶ χριστιανικὴ λύση τοῦ προβλήματος τούτου θὰ μπορούσε νὰ λύσει τὸ ὅλο θέμα. Συναφῶς μὲ αὐτό, θὰ πρέπει νὰ δίδεται ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ τῶνωση καὶ βοήθεια εἰς τὶς ἄγαμες ἐγκύους, ἐνημέρωση γιὰ τοὺς ἐπαπειλούμενους κινδύνους κ.λπ.

10. Δημιουργία σώματος Βοηθῶν Μητέρων, οἱ ὁποῖες θὰ ἀναπληρῶνουν τὶς ἐργαζόμενες μητέρες. Μέτρο πού πρέπει νὰ προσεχθεῖ.

11. Δημιουργία ἐπαρκoῦς στέγης πρὸς στέγαση τῶν νέων οἰκογενειῶν.

Ἄφησα τελευταῖο τὸ προτεινόμενο μέτρο περὶ δημιουργίας πολλῶν Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν, διότι ταπεινῶς κρίνω, ὅτι στὸ ἔργο αὐτὸ πολλὰ μπορεῖ νὰ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία βοηθούμενη ἀπὸ τὸ κράτος. Πρέπει νὰ λεχθῆ ὅτι σὲ ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου ἡ Ἐκκλησία μετέχει στὰ θέματα αὐτά, τὰ ὁποῖα τελικῶς τὴν ἐνδιαφέρουν ἰδιαίτερος διότι ἀνάγονται σὲ ἠθικοθρησκευτικὰ ζητήματα τῶν πιστῶν.

Εἰς τὴν Κύπρον π.χ. ἡ Ἐκκλησία ἰδρύει καὶ συντηρεῖ δι' ἰδίων ἐξόδων Βρεφονηπιακοὺς Σταθμοὺς, Νηπιαγωγεῖα, Δημοτικὰ σχολεῖα κ.λπ. Βεβαίως ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου εἶναι πλουσιώτατη. Ἄλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μπορεῖ νὰ βοηθήσει κατὰ τὸ ἐνόν.

Προτείνω ταπεινὰ νὰ ζητηθῆ ἀπὸ τὸ κράτος νὰ καταργήσῃ τὴν ἐκ 35% φορολογία ἐπὶ τῶν ἀκαθάρσιτων ἐσόδων τῶν Ἱερῶν Ναῶν, νὰ εἰσπράττεται τοῦτο ἀπὸ τὶς ἱερὲς Μητροπόλεις, νὰ κατατίθεται σὲ εἰδικὸ Λογαριασμὸ καὶ νὰ χρησιμοποιεῖται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνο γιὰ τὴν ἰδρυση καὶ λειτουργία Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν ὑπὸ τὴν διευ-

θυνση καὶ ἐποπτεία τῆς Ἐκκλησίας. Στὴν περίπτωσιν αὐτὴ πιστεύομε ὅτι τὰ ἔσοδα τῶν ναῶν μας θὰ αὐξηθοῦν. Οἱ πιστοὶ βλέποντες τὸ ἐπιτελούμενον ἔργο θὰ προσέλθουν βοηθοὶ καὶ ἀρωγοί. Πέραν τῆς οικονομικῆς ἐνισχύσεως θὰ ἔχομε καὶ τὴν πολλὴν ἐκούσια προσφορὰ εἰδικῆς ἐργασίας ἀπὸ ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως ἢ ἄλλως τὸ ποσὸν τοῦτο χάνεται γιὰ τὴν Ἐκκλησία στὸν ἀδηφάγο κρατικὸ κορβανά. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει πλοῦσια πείρα ἐντιμῆς διαχειρίσεως τῶν ὀλίγων οικονομικῶν πόρων πού διαθέτει. Εἰς τὸν τομέα αὐτὸν πιστεύομε ὅτι μπορεῖ νὰ ἀνταπεξέλθει, θὰ ἀνεβάσει δὲ τὸ κύρος τῆς σὶς συνειδήσεις τῶν πιστῶν. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ μέτρο αὐτὸ δὲν εἶναι πανάκεια. Ὅπως ἔχουν τὰ πράγματα ὑπάρχει κίνδυνος νὰ παρομοιαστοῦν οἱ βρεφονηπιακοὶ σταθμοὶ μὲ τὶς βρῦσες τῶν Ἀβδήρων... Εἶναι ὅμως ἀπαραίτητο ἡ Ἐκκλησία νὰ εἶναι ἔτοιμη γιὰ μιὰ τέτοια διακονία.

12. Τελευταῖα ἐπροτάθη καὶ ἓνα ἄλλο μέτρο: ἡ δημιουργία εἰδικοῦ ταμείου, τὸ ποσὸν τοῦ ὁποῖου θὰ προκύψει μὲ ὑποχρεωτικὴ γενικὴ φορολογία 1, 2, 3% γιὰ τὴν ἀνάσταση τῆς πατρίδος μας. Προτείνω ἡ ὄνομασία του νὰ εἶναι ΤΑΜΕΙΟ ΖΩΗΣ. Τὸ 1% ἐπὶ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ θὰ δώσει τὸ σεβαστὸ ποσὸ τῶν 90 δισεκατομμυρίων. Δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητο ποσόν. Τὸ δὲ 2% θὰ ἦταν σωτήριο. Θέλει ὅμως λεβεντιὰ καὶ περιοφρόνηση τοῦ πολιτικοῦ κόστους.

Δὲν γνωρίζω πόσο διεφώτισα τὴν ἀγάπη σας ἐπάνω στὸ φλέγον καὶ βασικώτατο τοῦτο ἐθνικὸ καὶ θρησκευτικὸ ζήτημα. Οἱ καιροὶ δὲν εἶναι μενετοί. Ἡ Ἑλλὰς πραγματικὰ κινδυνεύει τὸν ἔσχατο κίνδυνο. Πέραν τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν, Μακεδονικῶν προβλημάτων, ΤΟ ΜΕΓΙΣΤΟ πρόβλημα εἶναι τὸ Δημογραφικόν. Εἶναι ἓνα πρόβλημα ἀδικαιολόγητης πλάνης, δόλου, ἐνοχῆς ἀμέλειας καὶ ἐνοχῆς σιωπῆς. Πέραν τῶν ἀναφερθέντων αἰτίων, ἢ, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἐπικρατήσασα εὐδαιμονοθηρία, ὁ ἄκρατος ὕλισμὸς καὶ ἠδονισμὸς, πού ἐγιναν ἡ νέα κοσμο- καὶ βιοθεωρία τοῦ σύγχρονου ἀλλοτριωμένου Ἑλλήνου, ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα, μᾶς ὠδήγησαν εἰς τὸ σημεῖο αὐτό, εἰς τὸ ὁποῖο εὐρισκόμεθα σήμερα θρηνοῦντες καὶ φωνασκοῦντες ταυτοχρόνως. Οἱ κρίσιμες ἐθνικὲς περιστάσεις δὲν ἀφήνουν περιθώρια ἐφησυχασμοῦ. Ἐδῶ δὲν χωροῦν ἀναβολές. Ἡ θὰ ζήσουμε ἢ θὰ πεθάνουμε.

Ἡ Ἐκκλησία πρώτη, ὅπως πάντα, πρέπει νὰ βρεθεῖ ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων. Διότι τὸ πρόβλημα, ὅσο καὶ ἂν νομίζεται οικονομικὸ καὶ ὑλικόν, εἰς τὴν πραγματικότητά δὲν εἶναι. Βεβαίως οἱ μεταβλητὲς αὐτὲς παίζουν τὸν ρόλο τους καὶ πολλὲς φορὲς μεγάλο. Μὰ τὸ πρόβλημα εἶναι ἠθικὸ καὶ θρησκευτι-

κό. Πρόβλημα ήθους, τρόπου και στάσης ζωής. Το αποδεικνύει ή ελληνική πολύτεκνη οικογένεια. Το 95% των πολυτέκνων οικογενειών είναι άνθρωποι της Έκκλησίας και του Χριστού. Άνθρωποι ευσεβείς και με φόβο Θεού. Δέν είχαν ούτε έχουν ύψηλά εισοδήματα και οικογενειακά επιδόματα. Δέν έχουν επίζητες διευκολύνσεις, ούτε κατοικίες μεγάλες, ούτε φορολογικές απαλλαγές. Και όμως έκαναν παιδιά. Όπως, αντίθετως, έχουμε οικογένειες με οικονομική άνεση όχι τυχαία, με σπίτια μεγάλα και υπηρεσίες στη διάθεσή τους και όμως αποφεύγουν να κάνουν παιδιά. Σπανίως θα δής σε τέτοια σπίτια δεύτερο ή τρίτο παιδί. Υπάρχουν όμως ζεύγη που θέλουν, μα δέν άντέχουν να κάνουν δεύτερο και τρίτο. Και ζητούν την ενίσχυση του κράτους. Αυτοί με λίγη βοήθεια θα κάνουν. Μα οί άλλοι δέν κάνουν παιδιά έπειδή δέν θέλουν, έστω και αν τα επιδόματα διπλασιασθούν και γίνουν προκλητικά. Τα επιδόματα θα αύξησουν την γεννητικότητα, άλλ' όχι έπαρκώς. Γι' αυτό το κράτος πρέπει να κάνει ό,τι μπορεί και ακόμη περισσότερο. Άλλά πρέπει να πεισθεί να δώσει την εμπρέπουσα σημασία στο έργο και την άποστολή της Έκκλησίας. Μόνο ή Έκκλησία, βοηθούμενη από το κράτος πραγματικά και ειλικρινώς, θα μπορέσει, άργά αλλά σταθερά, να δημιουργήσει εκείνες τις προϋποθέσεις εις τον λαό του Θεού, ώστε να άρχισεί να διαφαίνεται κάποιος φώς εις το κατασκότεινο τούνελ της έν όψει έθνικής συρρικνώσεως. Το κράτος πρέπει να τολμήσει να άγκαλιάσει την Έκκλησία.

Ή Διακομματική Έπιτροπή, κι αυτή άκόμη, διστακτικά, μεταξύ των άλλων μέτρων προτείνει την ενίσχυση της ελληνικής Παραδόσεως και του θρησκευτικού συναισθήματος των Έλλήνων. Πώς όμως; Με την Έκκλησία στη γωνιά; Περιφρονούμενη και πολλές φορές μνητηριζόμενη; Με τις άναίσχυντες μεσημβρινές και άπογευματινές προβολές μπροστά στα έκπληκτα μάτια των παιδιών μας των παντοειδών μεγαλώνυμων σκουπιδιών; Έτσι θα πλάσουμε ελληνικές οικογένειες που ν' αγαπούν τον τόπο αυτό, που θα δίνουν τη ζωή τους και τα παιδιά τους για την πατρίδα; Κρίνομε άναγκαίο να πεισθεί το κράτος να αναλάβει έπίσημη, κυριολεκτικώς, έκστρατεία προς διαφύτιση των πολιτών επί του κινδύνου που επικρέμαται πάνω στα κεφάλια όλων. Με κάθε τρόπο και κάθε μέσον. Έχει όλες τις υπηρεσίες στη διάθεσή του. Να όρισθεί ειδικό, ad hoc, Συμβούλιο, από έγνωσμένους κύρους προσωπικότητες της έπιστήμης, του δικαίου κ.λπ. Όχι άσφαλώς εκ της Βουλής, όχι δι' άλλους βεβαίως λόγους, αλλά προς άποφυγήν κομματικο-

ποίησεως. Άπό ανθρώπους οί όποιοι είναι γνωστόν ότι μετέχουν της έπιθανάτιας άγωνίας του Γένους. Και οί όποιοι, με αύξημένες άρμοδιότητες, θα συντονίζουν την όλη προσπάθεια. Σχολεία όλων των βαθμίδων, Τύπος, Μέσα ένήμερωσεως (τουλάχιστον τα κρατικά), Όργανισμοί, Διαφημιστικές Έταιρείες κ.λπ. να συντονισθούν προς την κατεύθυνση αυτή. Συμβούλιο άνυποχώρητο στα βέλη που θα βάλλουν από την άρχή έναντίον του πολλοί μεγαλόσχημοι δήθεν πατριώτες και δημοκράτες.

Να κληθούν οί άρχηγοί των κομμάτων εις την Ίεράν Σύνοδο και να γίνουν μέτοχοι του προβληματισμού και της άγωνίας της Έκκλησίας. Και να αναλάβουν δημοσίως τις εϋθύνες τους. Έκθετοι ένώπιον του ελληνικού λαού. Εις τον όποιον το κράτος, όπως και ή Έκκλησία, να θέσουν ώμό, όπως είναι, το πρόβλημα. Είλικρινώς και ύπευθύνως. Διαφορετικά τα προβλήματα με τους γειτονικούς λαούς θα λυθούν όντως, αλλά εις βάρος μας. Άκούστε τί είπε ό μακαρίτης πλέον Τοργκούτ Όζάλ: «Τό Κυπριακό και τό ζήτημα του Αιγαίου θα έπιλυθούν από τις πληθυσμιακές εξελίξεις στις δύο χώρες»...

Οί χρόνοι και οί καιροί που έρχονται θα μάς δοκιμάσουν έν πυρί και ως χρυσός έν χωνευτηρίω πρέπει να πιστοποιήσωμε την γνησιότητά μας. Άλλά, πρωτίστως, πρέπει να ύπαρχωμε ως λαός. Ήδη τα νησιά του Άνατολικού Αιγαίου φθίνουν πληθυσμιακώς, άδειάζουν, κενούνται. Το ίδιο συμβαίνει, υπό άλλην βέβαια μορφή, και στη Δυτική Θράκη. Και κατά άδήρητο φυσικό νόμο το κενό καταλαμβάνεται. Ή φύση άπορρίπτει το κενό, το πληροί. Με τί όμως θα γεμίσει το δικό μας κενό και ιδίως πόσο άκριβά θα πληρώσωμε έμεις και ή έγκληματική μας άκηδία το κενό αυτό και την κενότητά μας; «Στώμεν μετά φόβου».

Ή άμεσος και έν παντί συνεργασία Έκκλησίας και κράτους είναι περισσότερο από ποτέ έπείγουσα, άναγκαία και εκ των ών ούκ άνευ δια να είναι σωτήριος.

Σωφρονίου Εϋστρατιάδου, μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως, **ΑΓΙΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**, άνατύπωσις 1995, σήμα 17Χ24 έκ.ατ., σσ. 483.

Τό από έτών έξαντλημένο «Άγιολόγιον», κλασικό στο είδος του, άνατυώθηκε και κυκλοφορεί, με προλεγόμενα του όμοτ. Καθηγητού Εϋαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Διευθυντού των έκκλησιαστικών περιοδικών. Πρόκειται για πολύτιμο βοήθημα των φιλαγίων και των άσχολουμένων με τα Συναξάρια των άθλητών της όρθόδοξου Πίστεως.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ, ΠΗΓΗ ΖΩΟΔΟΧΟΣ*

«*Ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὥδε*» (Μάρκ. 16,6)

Κατ' ἔθος παλαιόν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησίας, τὴν Κυριακὴν τῶν Μυροφόρων, ὁ Πατριάρχης ἐξέροχεται τῶν τειχῶν τῆς Θεοφρουρήτου πόλεως ταύτης καί, ὡς αἱ γυναῖκες ἐκείναι, τότε, «ὄρθρου βαθέος» παρεγένοντο πρὸς τὸ μνήμα τοῦ Ζωοδότου καὶ ἐκήρυξαν τὴν Ἀνάστασιν, ἔρχεται εἰς τὴν περίπυστον Ἱερὰν Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν

Τοῦ Μητροπ. Ἀγαθονικεῖας κ. Ἀποστόλου
Ἡγουμένου Ἰ. Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης

Μονὴν ταύτην, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τὸ θαυμαστόν κατοικητήριον καὶ τῆς Ζωοδόχου θεομητορικῆς χάριτος πηγῆν, διὰ τὴν δώση, ἐν Πατριαρχικῇ καὶ Συνοδικῇ Θεῖα Λειτουργίᾳ, τῷ Γένει καὶ τῷ κόσμῳ παντὶ, ἀπαξ ἔτι, ἄγγελμα καὶ μαρτυρίαν Σταυροῦ καὶ Ἀναστάσεως καὶ νὰ εὐαγγελισθῇ «χαρὰν μεγίστην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ» καὶ παντὶ τῷ Ποιμνίῳ τοῦ Ἀγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τῷ ἐγγὺς καὶ τῷ μακρῶν, ὅτι «Χριστὸς Ἀνέστη».

Δίδων δὲ ὁ Πατριάρχης, ἐν συνεχείᾳ τὸ καθιερωμένον Τρισάγιον εἰς τοὺς τάφους τῶν αἰδιύμων Προκατόχων Αὐτοῦ καὶ τῶν ἐνταῦθα ἀναπαυομένων ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου ἐπωνύμων καὶ ἀσῆμων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, μαρτυρεῖ ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι, δὲν εἴμεθα ὡς οἱ λοιποὶ, οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα, ἀλλ' ἔχομεν «ἀγκυραν ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν» τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἡμῶν, ὅτι «Χριστὸς ἀνέστη καὶ ζωὴ ἐκ τοῦ τάφου ἀνέτειλε» καὶ ὅτι ἡ τε ἐν οὐρανοῖς θριαμβεύουσα καὶ ἐπὶ γῆς στρατευομένη Ἐκκλησία ἀποτελοῦν ἐνότητα καὶ ἐκφρασιν ζωῆς ἐπουρανίου καὶ ἐπιγείου, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Ἐσταυρωμένῳ καὶ Ἀναστάντι.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Σελπὴ τῶν Ἱεραρχῶν Χορεία!

Φιλόροτος καὶ φιλοθεῆς Ὁμήγουρις!

Ἐνῷ ἐφαίνετο ὅτι τὰ πάντα εἶχον σιγήσει διὰ τῆς τοποθετήσεως τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὸ κενὸν αὐτοῦ μνημεῖον, μερικαὶ ὑπάρξεις, προερχόμεναι ἐκ τοῦ ὡς ἀσθενοῦς χαρακτηριζομένου φύλου, ἀνέμενον τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Κυρίου καὶ Διδασκάλου των. Αἱ Μυροφόροι οὐδέποτε ἀμφέβαλλον διὰ τοὺς λόγους τοῦ Ραββὶ αὐτῶν «ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγειρόμαι», διότι εἶχον πιστεύσει ὅτι εἶχεν ἔλ-

θει εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν δώση τὸν κόσμον, διὰ τὴν ἀνάστασιν τὸν πεσόντα Ἀδὰμ ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν καὶ νὰ τοῦ προσφέρῃ αἰώνιον ζωὴν, ἀφθαρσίαν, ἐλευθερίαν, κτίσιν καινὴν. Ὁ πόνος καὶ ἡ ἀπελπισία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους «εἰς χαρὰν ἐγένετο» διὰ τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς ἀποκαλύψεως τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι.

Αἱ Μυροφόροι γυναῖκες εἶχον πιστεύσει εἰς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου περὶ ἀναστάσεως, διότι ἦσαν βέβαιαι ὅτι ἐκεῖνος ἦτο ὁ Μεσσίας τῶν Προφητῶν, καὶ τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας τοῦ Μεσσοῦ αὐτοῦ, εἶχε διαλύσει τὸ σκότος τῆς νυκτός. Δι' αὐτὸ ἀθορύβως καὶ ἡρωϊκῶς ἔτρεξαν εἰς τὸν χώρον τῆς σιωπῆς, εἰς τὸ κλειστὸν διὰ μεγάλου σφόδρα λίθου μνημεῖον, ὡς οἱ ποιμένες τριάκοντα τρία ἔτη ἐνωρίτερον εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ὁ Τάφος πλησίον τοῦ Γολγοθᾶ ἦτο διὰ τὰς Μυροφόρους μία νέα φάτνη, εἰς τὴν ὁποίαν ἔκειτο, ὄχι πλέον ὁ σεσαρκωμένος Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ.

Αἱ Μυροφόροι δὲν διέπραξαν τὸ λάθος νὰ μὴ διακρίνουν τὸ φῶς, ὡς ἄλλοι πολλοὶ ἢ μᾶλλον οἱ πλείστοι, δὲν ἔμειναν ἀδιάφοροι εἰς τὸ προσκλητήριον τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ τὸν ἠκολούθησαν μέχρι τοῦ τάφου. Αἱ κραυγαὶ καὶ τὰ «σταυρωθήτω» δὲν τὰς συνεκίνησαν, δὲν τὰς μετέτρεψαν, διότι ἐπίστευον ὅτι ἡ ζωὴ, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ὁδὸς ἦτο μόνον ὁ Χριστός, ὄχι ὁ οἰοσδήποτε Χριστός, ἀλλ' ὁ «θανάτῳ θάνατον πατήσας» Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἐγερεθὴς ἐκ τῶν νεκρῶν.

Ὁ κόσμος εἶχε διαπράξει τὸ μεγαλύτερον ἐγκλημα, εἶχε κρεμάσει ἐπὶ ξύλου τὸν Θεόν. Αἱ Μυροφόροι, ὅμως, εἶδον τὸν Σταυρόν, ὡς «ὄπλον κατὰ τοῦ διαβόλου» καὶ ὡς θρόνον δόξης καὶ τὸ μνημεῖον πηγῆν ζωῆς αἰωνίου καὶ ἀνάβλυσιν «ὑδάτος ζῶντος». Μακάριοι, ὄντως, ὅσοι ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ παρακούσουν τὰς σειρήνας τῆς κάθε ἐποχῆς καὶ νὰ διακρίνουν καὶ νὰ ὑπακούουν μόνον εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀληθείας.

Αἱ ἐλπίδες τῶν Μυροφόρων δὲν διεψεύσθησαν. Εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου εἶδον τὴν ἀνάστασιν ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ τὴν ἀναδημιουργίαν ὀλοκλήρου τῆς φύσεως, τὴν νίκην κατὰ τῆς φθορᾶς, τὴν ἐξουδετέρωσιν τοῦ θανάτου, τὴν νέαν κτίσιν καὶ τὴν ἀθανασία. Ἐχάρησαν καὶ σπεύδουν νὰ ἀναγγείλουν τὸ γεγονός, παρὰ τὸν ἀρχικὸν φόβον των.

Καὶ ἔκτοτε μεταδίδουν τὴν ἐμπειρίαν των αὐτῆν εἰς τὸν κόσμον, τὴν χαρὰν τῆς νίκης τοῦ Ἐσφαγμένου Ἀρνίου καὶ τῆς καταδίκης τοῦ πόνου, τῆς ἀγωνίας

* Ἐξεφωνήθη κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν θ. Λειτουργίαν, τῆ Κυριακῆ τῶν Μυροφόρων, 28.4.1996, ἐν τῇ Ἱ. Πατριαρχικῇ καὶ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ τῆς Ζωοδ. Πηγῆς Βαλουκλή.

καὶ τοῦ θανάτου. Τὸ κενὸν μνημεῖον σημαίνει τὸ τέρμα τῆς στείρας καὶ ἀμαρτωλῆς σκέψεως τοῦ ἀνθρώπου, τῆς συγχύσεως, τῆς ἀπελπισίας καὶ τῆς πλάνης του, τῆς ἀπογνώσεως, τοῦ μηδενισμοῦ καὶ τῆς ἀνυπαρξίας του.

Ἡ σωστὴ αὐτὴ ἀλήθεια βγαίνει ἀπὸ τὸν Ζωοδόχον Τάφον τοῦ Κυρίου καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια ἐπλήρωσε τὰς καρδίας τῶν Μυροφόρων καὶ ὄλων «τῆς ἀναστάσεως τὴν πείραν εὐληφότων».

Αὐτὰ τὰ μηνύματα ἐκπηγάζουν ἀπὸ κάθε κατηγορησθέντος χώρον προσευχῆς, ἀπὸ τὰ ἅγια προσκυνήματα καὶ τὰ ἱερά θυσιαστήρια τῆς πίστεώς μας, τὰ πάντοτε ἐστερωμένα ἐπὶ ἁγίων λειψάνων τῶν Μαρτύρων τῆς ἐμπειρίας τῆς Ἀναστάσεως, τὰ ἀποτελοῦνται πηγὴν ζωοδόχων διὰ πάντα ἄνθρωπον. Εἰς τοὺς χώρους αὐτοὺς ἐπενεργεῖ ἡ ἰδία Χάρις ἐκείνη, ἡ ἀναστήσασα τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ γνωρίζουν ὅσοι ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ διακρίνουν τὸ φῶς, σὺρρέουν εἰς αὐτὰ κατ' ἔτος, δίκην Μυροφόρων, διὰ νὰ ἀποθέσουν τὸν πόνον, τὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν παράκλησίν των. Ἡ βεβαιότης αὐτὴ ὅτι «παντὶ τῷ κρούσῳ ἀνοιγέσεται καὶ τῷ αἰτοῦντι δοθήσεται» ὁδηγεῖ τοὺς πιστοὺς εἰς τὸ ἅγιοσμα αὐτὸ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὅπου ἐξαιρέτως ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος καὶ Μήτηρ τῆς Ζωῆς πρεσβεύει εἰς τὸν Ζωοδόχον Υἱὸν τῆς διὰ νὰ χαρίσῃ παντὶ τῷ αἰτοῦντι χάριν καὶ εὐλογίαν, νὰ δώσῃ Ἀνάστασιν.

Ἐκ τοῦ Τάφου ἡ ζωὴ ἀνέτειλεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων ἡ ἰδία ζωὴ ἀνατέλει. Αὐτῆς τῆς θείας εὐλογίας ἐκζητηταὶ καὶ ἡμεῖς σήμερον, κατὰ τὴν παρούσαν λατρευτικὴν σύναξιν, μὲ προεξάρχοντα ταύτης τὸν Ἀρχιθῦτην τῆς ὑπ' οὐρανὸν Ὁρθοδοξίας, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Βαρθολομαῖον τὸν Α', προσερχόμεθα μὲ τὴν αὐτὴν πεποίθησιν τῶν Μυροφόρων γυναικῶν, ὅτι ὁ τόπος αὐτός, χώρος ἐκφάνσεως καὶ ἐκφράσεως τοῦ Πνεύματος τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ὡς τοιοῦτο χώρος ἀποδόξσεως καὶ σιωπῆς θανάτου Σταυροῦ, ἀποτελεῖ πηγὴν Ζωοδόχου καὶ κέντρον θείας παλιγγενεσίας.

Οἱ εὐλαβεῖς προσκυνηταί, οἱ ἐγγὺς καὶ ἰδίως οἱ μακρὰν «δράμετε καὶ τῷ κόσμῳ κηρύξατε ὅτι ἠγγέρθη ὁ Κύριος», ὅτι ζεῖ Κύριος καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ φιλόστοργος αὐτὴ Μήτηρ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους, ἡ «ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός» προσευχομένη διὰ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ μεθ' ἰκανοποιήσεως δεχομένη τὰς δίκην ἀντιδώρου ἀνακουφιστικὰς ἐκδηλώσεις ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς αὐτὴν ἀπὸ μέρους τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον, μάλιστα δὲ τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἀφωσιωμένων τῷ Σεπτῷ τούτῳ Κέντρῳ Ὁμογενῶν.

Ὁ κόσμος πιστεύει ὅτι τὰ οἰκονομικὰ καὶ πολιτικὰ ἐπιτεύγματα, αἱ τεχνικαὶ ἀνακαλύψεις καὶ ἡ κατὰ κόρον εὐδαιμονία θὰ βελτιώσουν τὴν ποιότητα ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Μέσα εἰς τὸν θόρυβον τοῦ πλουραλισ-

μοῦ ὁ ἄνθρωπος παραμένει, παρὰ ταῦτα, ἀδύνατος καὶ μόνος. Δι' αὐτὸ ἡ ἐλπίς τοῦ κόσμου εἶναι ὁ Χριστός, ἡ φωνὴ τῆς ἀληθείας τοῦ ὁποῦ ἀναβλύζει ἀπὸ τὸν χώρον τῆς ἀδυναμίας καὶ τοὺς τόπους τῆς σιωπῆς, ἀπὸ τὰς ἀλὰς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Του, εἰς τὰς ὁποίας φυτρώνει τὸ δένδρον τῆς ζωῆς, τὸ εὐσκόφυλλον, ὑπὸ τὸ ὁποῖον σκέπεται τὸ ἀνὰ τὸν κόσμον Ποίμνιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Ἡ Ἐκκλησία μας, σήμερον, βιοῦσα τὸν Σταυρὸν καὶ τὴν Ἀνάστασιν, παραμένει, ἐλέω Θεοῦ, ταμιούχος τῆς Θείας Χάριτος καὶ ἡ μοναδικὴ εὐεργετικὴ δύναμις διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἀρκεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ διαθέτῃ Θεοῦ ἀκοὴν καὶ ὄρασιν διὰ νὰ ἀκούῃ καὶ νὰ βλέπῃ καὶ νὰ ἀντιλαμβάνηται ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσαν καὶ ἀντελήφθησαν αἱ Μυροφόροι γυναῖκες.

Οἱ πολλοί, οἱ ἰσχυροί, ἐγκατέλειψαν τὸν Ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν, διότι ἤθελον λύσεις ἀμέσους καὶ δὲν εἶχον τὴν ὑπομονὴν νὰ περιμένουν ἡμέρας τρεῖς, διὰ νὰ γευθοῦν τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεώς Του. Δι' αὐτοὺς καὶ σήμερον ἡ Ἐκκλησία μας φαίνεται ἀδυνατοῦσα νὰ δώσῃ λύσεις ἀμέσους καὶ δυναμικὰς ἐπὶ τῶν διαφορῶν προβλημάτων τους.

Ὅντως, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία φέρει τὰ στίγματα τοῦ Θείου Πάθους, σταυροῦται καὶ χλευάζεται, ὁ χιτῶν Της κατασχίζεται καὶ τὸ ἅγιον σῶμα Της αἰμορραγεῖ, ἀλλὰ δὲν θναιτοῦται, διότι βιώνει τὸν σταυρὸν ὡς μέσον οὐχὶ θανάτου ἀλλ' ἀναστάσεως. Τὸ Σεπτὸν τῆς Ὁρθοδοξίας Κέντρον φέρει ἐκδηλα τὰ σημεῖα τοῦ Πάθους, ἀλλὰ καὶ ἐκτυφλωτικὸν πέμπει τὸ φῶς τῆς φλογὸς τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀναστάσεως.

Παναγιώτατε!

Ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος Σου καθημερινῶς σταυροῦται, ἀλλὰ καὶ καθημερινῶς λαμβάνει πείραν ἀναστάσεως. Εἰς τὴν ἔξωθεν ὑπαγορευομένην καὶ ἐπιβαλλομένην ἀδυναμίαν, ἡ ἰσχὺς τῆς Ἀληθείας καὶ εἰς τὴν πατρικὴν σιωπὴν ἡ δύναμις τῆς Ἀναστάσεως στηρίζουν τὸν Θρόνον καὶ τὴν Παναγιότητά Σου, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος μας.

Σήμερον, Σε συνωδεύσαμεν εἰς τὸ ἐτήσιον ἐπίσημον προσκυνημά Σου εἰς τὸν ἅγιον τοῦτον χώρον τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς θείας εὐλογίας καὶ χάριτος, ὅπου γενεαὶ πιστῶν ἔλαβαν πλοῦσια δῶρα, εὖρον μακαρίαν ἀνάπαυσιν, ἔτυχον θείας φιλανθρωπίας. Πρὸ παντός, ὅμως, ἐβιώσαμεν ἅπαξ ἔτι τὴν πεποίθησιν ὅτι ἀποτελοῦμε στρατιὰν τῆς στρατευομένης Ὁρθοδοξίας καὶ κληρονόμους παραδόσεως μεγίστης, τὴν ὁποίαν καλούμεθα νὰ συνεχίσωμεν, παρὰ τοὺς οἰουδήποτε σταυροὺς. Προσευχῆθητι, Παναγιώτατε, ὁ Σταυρὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κάθε ἀνθρώπου νὰ μετατρέπεται, χάριτι Θεοῦ, διὰ πρεσβειῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ Ζωοδόχου Πηγῆς, εἰς πηγὴν ἀθανασίας, ἡμεῖς δὲ πάντες εἰς κήρυκας τοῦ μηνύματος ὅτι «Χριστὸς Ἀνέστη». Γένοιτο!

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΚΑΙ Ο ΠΕΤΡΟΣ, ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΕΡΟ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ*

Ἡ Ἐκκλησία, ἐφόσον εἶναι σῶμα Χριστοῦ, ποῦ σκοπὸ ἔχει τὴν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, δὲν κινδυνεύει νὰ ἀφανιστεῖ, νὰ καταποντιστεῖ (PG 52,429)**, νὰ χαθεῖ. Ἄρχοντες θρησκευτικοί, λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ἄλλοτε καὶ τώρα, φορεῖς τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, αἰρετικοὶ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ δαίμονες «ἐπολέμησαν τὴν Ἐκκλησίαν»,

Τοῦ κ. Στυλιανοῦ Γ. Παπαδοπούλου
Καθηγητοῦ Πατρολογίας στὸ Τμήμα
Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ἢ ὅποια ὄχι μόνο δὲν νικήθηκε ἀλλ' «ὑπὲρ τοὺς οὐρανούς ἀναβέβηκε» (PG 52, 397-8).

Παρὰ ταῦτα κινδυνεύει συνεχῶς ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ τὸ γεγονός τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία δηλαδή, σημαίνει καὶ ἀποτελεῖ ἐνότητα πραγματικῆ, ποῦ

«...Ἐκκλησίαν δὲ Θεοῦ καλεῖ (=ὁ Παῦλος), δεικνύς ὅτι ἠνώσθαι αὐτὴν χρῆ. Εἰ γὰρ Θεοῦ ἐστίν, ἠνωταὶ καὶ μία ἐστίν, οὐκ ἐν Κορίνθῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ. Τὸ γὰρ τῆς Ἐκκλησίας ὄνομα οὐ χωρισμοῦ, ἀλλὰ ἐνώσεώς ἐστι, καὶ συμφωνίας ὄνομα. ...Εἰ δὲ ὁ τόπος χωρίζει (=τοὺς πιστοὺς), ἀλλ' ὁ Κύριος αὐτοὺς συνάπτει κοινὸς ὢν» (Εἰς Α' Κορ., Ὁμιλ. Α' 1: PG 61,13)

συντελεῖται μὲ τὴν συμμετοχὴ τελικὰ ὄλων στὴν ἴδια θεία Εὐχαριστία, στὸ γεγονός δηλαδή ὅτι, μετέχοντες στὸν ἴδιο «ἄρτο», «ἐνούμεθα» ὅλοι σ' ἓνα σῶμα, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ (PG 61,200). Ἐνῶ πρέπει ὅλα τὰ μέλη τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, ἀπὸ τῆς Ἰνδίας π.χ. μέχρι τὴν Ρώμη (PG 59, 361-2), νὰ αἰσθάνονται «ἐν σῶμα καὶ πνεῦμα» καὶ ὅτι ἔχουν τὴν ἴδια πίστη, συχνὰ ἐμφανίζονται διαιρέσεις καὶ κακοδοξίες, ποῦ διασποῦν τὴν ἀληθινὴ ἐνότητα. Ἡ θεία χάρις ὑπάρχει μόνον ὅταν καὶ ὅπου ὅλοι στηρίζονται στὸ αὐτὸ «θεμέλιο», στὴν αὐτὴ πίστη (PG 61,72), ὅ-

ταν «δειχθῶμεν πάντες μίαν πίστιν ἔχοντες» (PG 62,83).

Ἡ ἐμπειρία τῶν σχισμάτων καὶ τῶν κακοδοξιῶν τοῦ Χρυσ. ἦταν τόσο πικρὴ, ὥστε νὰ ὑποστηρίζῃ ὅτι ἡ διαίρεση τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τόσο μεγάλῃ ἁμαρτία, ποῦ δὲν μπορεῖ οὔτε «μαρτυρίου αἶμα» νὰ ἐξαλείφῃ (PG 62,85).

Ἡ ὁμολογία πίστεως τοῦ Πέτρου ὡς θεμέλιο τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐνότητας

Μὲ αὐτὲς τῆς ἐπισημάνσεις τοῦ Χρυσόστομου κατανοεῖ κανεὶς εὐχερέστερα τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο κατανοεῖ ὁ ἱερός ἄνδρας τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου στὸν ἀπόστολο Πέτρο, ποῦ αὐθόρμητα ὁμολόγησε καὶ γρήγορα μετανόησε γιὰ τὴν ἄρνηση τοῦ Κυρίου: «...σὺ εἶ Πέτρος καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρῃ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν, ...δώσω σοὶ τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας...» (Ματθ. 16,18) καὶ «Σίμων Ἰωάννα ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναί, Κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει (=ὁ Κύριος) αὐτῷ (=τῷ Πέτρῳ)· βόσκει τὰ ἄρνια μου...» (Ἰωάν. 21,15 καὶ 16-17).

Ὁ Κύριος εἶπε, στὸν Πέτρο ἀπευθυνόμενος, ὅτι θὰ οἰκοδομήσῃ τὴν Ἐκκλησία «ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρῃ» ὅταν ὁ Πέτρος ὁμολόγησε, ὅτι ὁ Χριστός εἶναι «ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Ματθ. 16,16). Ὁ Χρυσ. ἐπιμένει καὶ ἐπαναλαμβάνει συχνὰ ὅτι ἡ οἰκοδόμηση - θεμελίωση τῆς Ἐκκλησίας γίνεται στὴν ὁμολογία τῆς ὀρθῆς πίστεως, «ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρῃ» ποῦ ἐξασφαλίζει τὴν ἐνότητα καὶ στὴν περίπτωση ἐδῶ ἐκφράζεται ἀπὸ τὸν Πέτρο.

«Ὁ γὰρ τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ τῇ ὁμολογίᾳ αὐτοῦ (=τοῦ Πέτρου) οἰκοδομήσας καὶ οὕτω τειχίσας αὐτὴν, ὡς μυρίους κινδύνους καὶ θανάτους αὐτῆς μὴ περιγενέσθαι, ὁ τῶν οὐρανῶν αὐτῷ τὰς κλεῖς δεδωκώς καὶ τοσαύτης ἐξουσίας ποιήσας κύριον...» (Εἰς Ματθ., Ὁμιλ. ΠΒ' 3: PG 58,741).

«...Τὴν δὲ Ἐκκλησίαν ἔφησεν ἐπὶ τὴν ὁμολογίαν οἰκοδομήσειν τὴν ἐκείνου...» (Εἰς Ἰωάν., Ὁμιλ. ΚΑ' 1: PG 59,128).

Δὲν εἶναι ὁ Πέτρος ὁ θεμέλιος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου στηρίζεται καὶ οἰκοδομεῖται ἡ Ἐκκλησία, θεμέλιος εἶναι ἡ ὀρθὴ πίστη καὶ ἀποδοχὴ τῆς, ἡ

* Τὸ ἄρθρο τοῦτο ἀποτελεῖ τμήμα εὐρύτερης γιὰ τὸν ἱερό Χρυσόστομο μελέτης.

** Οἱ παραπομπὲς ὅλες εἶναι σὲ κείμενα τοῦ ἱ. Χρυσόστομου.

όμολογία. Δεν γίνεται δηλαδή ο Πέτρος θεμέλιος ἔνεκα τῆς ὁμολογίας του, ἀλλὰ θεμέλιος εἶναι ἡ ἴδια ἡ ὁμολογία.

«*Τῷ γοῦν Πέτρῳ εἰπὼν “μακάριος εἶ, Σίμων Βαρ Ἰωνᾶ” καὶ ἐπαγγειλάμενος τὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς ὁμολογίας αὐτοῦ καταθήσεται»* (Εἰς Γαλ., Ὁμιλ. Α' 1: PG 61,611).

Κατὰ τὸν ἱερό Χρυσ. γνῶριζε ὁ Κύριος τὸν ἀυθόρμητο χαρακτήρα τοῦ Πέτρου καὶ τὴν ἄρνηση ποῦ θ' ἀκολουθοῦσε. Γι' αὐτὸ στερεώνει μὲ τὴν ὑπόσχεση αὐτῆ τὸ «φρόνημά» του καὶ τὸν καθιστᾶ ποιμένα πρὸς γνῶσιν ὄλων ὅσων θὰ πληροφορηθοῦν τὴν ἄρνησή του καὶ ἴσως θ' ἀμφιβάλλουν στὸ μέλλον γιὰ τὴν ἀποστολή του. Ἀκόμη ὁ Κύριος «ἀνάγει» μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς τὸν Πέτρο σὲ «ὑψηλὴν ἔννοιαν», ἀποκαλύπτοντας ὅτι εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

«...*“ὃν εἶ Πέτρος καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρῳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν”* τούτεστι, τῇ πίστει τῆς ὁμολογίας. Ἐντεῦθεν δείκνυσι πολλοὺς μέλλοντας ἤδη πιστεῦειν καὶ ἀνίστηναι αὐτοῦ τὸ φρόνημα καὶ ποιμένα ποιεῖ... *Εἶδες πῶς καὶ αὐτὸς (ὁ Χριστὸς) ἀνάγει τὸν Πέτρον εἰς ὑψηλὴν τὴν περὶ αὐτοῦ ἔννοιαν καὶ ἐαυτὸν ἀποκαλύπτει καὶ δείκνυσι Υἱὸν ὄντα τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν ὑποσχέσεων τῶν δύο τούτων»* (Εἰς Ματθ. Ὁμιλ. ΝΔ' 2: PG 58,534).

Τὸ «στόμα» τῶν Ἀποστόλων: ἡ ὑπεροχικότητα τοῦ Πέτρου

Ὁ ἱερός Χρυσ., ἐνῶ ζοῦσε καὶ δροῦσε στὴν Ἀντιόχεια, οἱ προστάτες του ἐπίσκοποι τῆς ὁποίας Μελέτιος (360-381) καὶ Φαβιανὸς (381-403) δὲν ἀναγνωρίζονταν ἀπὸ τὴν ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία, δὲν εἶχε καμμία δυσκολία νὰ παρουσιάσει μὴ σαφὴ ὑπεροχικότητα τοῦ Πέτρου ἔναντι τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων καὶ τοῦ Παύλου. Στὶς πνευματικῆς καταστάσεις φρονεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἰσότητα μὲ τὴν στενὴ ἔννοια τῆς λέξεως. Γι' αὐτὸ καὶ στὴν Βασιλεία τῶν οὐρανῶν δὲν θὰ εἶναι ὅλοι, ὅπως δὲν ἦταν ἴσοι οἱ 12 Μαθητές, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Κύριος διέκρινε τοὺς Πέτρο, Ἰάκωβο καὶ Ἰωάννη. Καὶ ἀπὸ τοὺς τρεῖς πάλι διακρίνει («προτίθησι») τὸν Πέτρο. Ἡ διάκριση ὅμως αὐτῆ ἔχει κάποια ἰδιοτυπία, ποῦ δὲν ἀναιρεῖ τὴν ἰσότητα τῶν Ἀποστόλων τὴν ὁποία τονίζει συχνά. Τὸ ἴδιο δὲν αἶρει π.χ. τὴν ἰσότητα αὐτῆ ἡ ὑπεροχικὴ ἀγάπη τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν

Ἰωάννη ἢ ὁποιαδήποτε μικρὴ σὲ κάποιο σημεῖο ὑπεροχὴ κάποιου.

«...*οὐδὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἴση ἢ τιμῇ, οὐδὲ ἐν τοῖς μαθηταῖς ἴση, ἀλλ' οἱ τρεῖς τῶν ἄλλων προεῖχον καὶ ἐν τούτοις αὐτοῖς τοῖς τρισὶ πολλὴ πάλιν διαφορά. Πολλὴ γὰρ ἀκριβεία παρὰ τῷ Θεῷ καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων... καίτοι γε πάντες ἦσαν ἀπόστολοι καὶ πάντες ἐπὶ δώδεκα θρόνους μέλλουσι καθῆσθαι... ἀλλ' ὅμως τοὺς τρεῖς ἐλάμβανε... Καὶ τὸν Πέτρον δὲ αὐτῶν προτίθησι λέγων “φιλεῖς με πλεῖον τούτων;”. Καὶ ὁ Ἰωάννης δὲ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἠγαπάτο. Καὶ γὰρ πάντων ἐξέτασις ἔσται ἀκριβής, κἂν μικρὸν ὑπερέχεις τοῦ πλησίον, κἂν ἀκαριαῖον, κἂν ὅτι οὐκ οὐδὲ τοῦτο παρόψεται ὁ Θεός»* (Εἰς Ρωμ., Ὁμιλ. ΛΑ' 4: PG 60,672).

Ὅταν ὁ Χρυσ. προσπαθεῖ νὰ κατοχυρώσει τὴν ὑπεροχικότητα τοῦ Πέτρου, μένει σὲ φαινόμενα ἐξωτερικά. Τονίζει μὴ θεολογικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποία ὅμως ἀναδεικνύουν τὸν Πέτρο «κορυφή», «κορυφαῖο» ἢ «ἐγκριτο» μεταξὺ τῶν Ἀποστόλων, «προστάτη» τῆς οἰκουμένης καὶ «θεμέλιον» τῆς Ἐκκλησίας. Προσθέτει ὅμως ἐμφατικὰ ὅτι ἕνας λόγος ποῦ τὸν χαρακτήριζε ἔτσι ὀφείλεται στὴν πρόθεση τοῦ Κυρίου νὰ δεῖξει στὸν Πέτρο ὅτι τοῦ συγχώρησε τὴν ἄρνηση.

«...*Ὁ οὖν Πέτρος, ὁ κορυφαῖος τοῦ χοροῦ, τὸ στόμα τῶν ἀποστόλων ἀπάντων, ὁ τῆς οἰκουμένης προστάτης, ὁ θεμέλιος τῆς Ἐκκλησίας...*» (Εἰς Ἐπίστολον τοῦ Πέτρου 4: PG 56,275).

«...*Λέγει (=ὁ Κύριος) αὐτῷ (=τῷ Πέτρῳ) “βόσκει τὰ πρόβατά μου”. Καὶ τί δήποτε, τοὺς ἄλλους παραδραμιῶν, περὶ τούτων διαλέγεται; Ἐγκριτος ἦν τῶν ἀποστόλων καὶ στόμα τῶν μαθητῶν καὶ κορυφὴ τοῦ χοροῦ. Διὰ τοῦτο καὶ Παῦλος ἀνέβη τότε αὐτὸν ἰστορήσαι παρὰ τοὺς ἄλλους. Ἄμα δὲ καὶ δεικνύς αὐτῷ ὅτι χρὴ θαρρεῖν λοιπόν, ὡς τῆς ἀρνήσεως ἐξεληλαμένης, ἐγγχειρίζεται τὴν προστασίαν τῶν ἀδελφῶν»* (Εἰς Ἰωάν., Ὁμιλ. ΠΗ' 1: PG 59, 478).

Καὶ τὰ ἐξωτερικὰ στοιχεῖα τῆς ὑπεροχικότητας, γιὰ τὰ ὁποία μιλήσαμε, εἶναι ὅτι ὁ Πέτρος μὲ τὸν ἀυθόρμητισμό του σπεύδει («προπηδᾷ») πάντοτε ν' ἀπαντήσῃ, νὰ ὁμολογήσῃ, νὰ κηρύξῃ πρῶτος. Κι ἔτσι γίνεται τὸ «στόμα» τῶν Ἀ-

ποστόλων. Ἡ πίστη, ἡ γνώμη (ἢ «φωνή») ἦταν κοινή ὄλων τῶν Ἀποστόλων. Αὐτὸς ὁμως ἔσπευσε μὲ θάρρος («παρρησία») νὰ μιλήσει στὴν Πεντηκοστή. Ἐνῶ εἶναι πάντοτε –στὰ ἀρχικὰ γεγονότα τῶν Ἱεροσολύμων μὲ τὴν Πεντηκοστή– «σὺν τοῖς δώδεκα», ὅταν ἐρωτῶνται οἱ Ἀπόστολοι αὐτὸς «προπηδᾶ καὶ προλαμβάνει» ὅλους καὶ ἀπαντᾷ ἐκ μέρους ὄλων.

«*Σταθεῖς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκά*» (Πρ. 2,14)... Κοινήν (=στὴν Πεντηκοστή) προεβάλλοντο φωνὴν, φησί, καὶ πάντων αὐτὸς ἦν τὸ στόμα. Παρεστήκασιν δὲ οἱ ἑνδεκα μαρτυροῦντες τοῖς λεγομένοις. Ἐπήρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ» (Πρ. 2,14), φησί· *τουτέστι μετὰ πολλῆς εἶπε τῆς παρρησίας*» (Εἰς Πράξ., Ὁμιλ. Δ' 1: PG 60,46).

«...πάντων ἐρωτηθέντων αὐτὸς (=ὁ Πέτρος) ἀποκρίνεται. Καὶ ὅτε μὲν τὴν τοῦ δήμου γνώμην ἠρώτα, πάντε εἶπον τὸ ἐρωτηθέν· ὅτε τὴν αὐτῶν, Πέτρος προπηδᾶ καὶ προλαμβάνει» (Εἰς Ματθ., Ὁμιλ. ΝΔ' 1: PG 58,533).

Οἱ Ἀπόστολοι εἶναι ὅλοι «ὁμότιμοι» καὶ «ισότιμοι» μεταξύ τους

Ἡ δηλωμένη ὑπεροχικότητα τοῦ Πέτρου ἀποκτᾶ στὸν Χρυσ. ἄλλες διαστάσεις μὲ τὶς πολὺ σαφεῖς παρατηρήσεις του περὶ ἰσότητος καὶ ὁμοτιμίας μεταξύ τῶν δώδεκα Ἀποστόλων καὶ τοῦ Παύλου. Ἐξειδικεύει, μάλιστα, τὸν λόγο του, γιὰ νὰ μὴν παρερμηνευτεῖ, ὅτι ὁ Παῦλος ὑπῆρξε «ὁμότιμος» ὄχι μόνον πρὸς τοὺς ἄλλους δύο «προκρίτους», τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν Ἰωάννη, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν «κορυφαῖο» Πέτρο. Ἀκόμα σημαντικότερο εἶναι ὅτι διακρίνει μεταξύ ὁμοτιμίας (ἰσότητος) καὶ «ἀξίας». Ἡ ἀξία τοῦ κάθε ἀποστόλου εἶναι προφανῶς ἀνάλογη μὲ τὴν πνευματικὴ του ἐτοιμότητα, ἐνῶ ἡ τιμὴ εἶναι μία, κοινή. Ἄρα τὴν ὑπεροχικότητα τοῦ Πέτρου ὁ ἱερός Χρυσ. δὲν τὴν συνδέει μὲ θεολογικὸ βᾶθος, ἀλλὰ μὲ τὸν αὐθορμητισμὸ τοῦ χαρακτήρα τοῦ Πέτρου καὶ τὴν ἀνάγκη νὰ τὸν ἀποκαταστήσει ὁ Κύριος στὸ ἀποστολικὸ ἀξίωμα.

«...δείκνυσιν (=ὁ Παῦλος) αὐτοῖς ὁμότιμον ὄντα, λοιπόν, καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις (Ἰωάννη καὶ Ἰακώβω) ἑαυτὸν, ἀλλὰ τῷ κορυφαίῳ συγκρίνει, δεικνύς ὅτι τῆς αὐτῆς ἕκαστος ἀπέλαυεν ἀξίας» (Εἰς Γαλ. Β' 3: PG 61,638).

Ἡ ἰσότητα μεταξύ τῶν Ἀποστόλων δὲν ἀφο-

ρᾷ τὴν κατάστασή τους στὴν Βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἐκεῖ ἕκαστος θὰ ἔχει τὴν «ἀξία» του. Ἀφορᾷ τὸν καιρὸ τῆς δράσεώς τους στὴν γῆ. Ἀπόδειξη ἢ συμπεριφορὰ τοῦ Παύλου ἐναντι τοῦ Πέτρου. Ὁ πρῶτος, μετὰ τὶς θαυμαστὲς ἐπιτυχίες του τριῶν χρόνων ἱεραποστολῆς, ἐπισκέπτεται στὰ Ἱεροσόλυμα τὸν Πέτρο, «ὡς πρὸς μείζονα καὶ πρεσβύτερον». Ὅσα ὁ Χρυσ. λέγει γιὰ τὴν ἐπίσκεψη αὐτῆ ἐνέχουν τεράστια σημασία. Ἐξηγεῖ ὅτι ὁ Παῦλος ὄχι μόνον δὲν ἦταν κατώτερος τοῦ Πέτρου, ἀλλὰ τὸ λιγότερο ἦταν «ισότιμος» του. Ὁ Παῦλος δὲν ταξίδεψε γιὰ νὰ μάθει κάτι ἢ νὰ διορθωθεῖ σὲ κάτι ἀπὸ τὸν Πέτρο, τὸν ὁποῖο ἄλλωστε σὲ ἄλλη περίπτωση ἤλεγξε. Ταξίδεψε «διὰ τοῦτο μόνον»: ἀπὸ «φιλίαν σφοδροτάτην καὶ ἀγάπην» πρὸς τὸν Πέτρο, τὸν ὁποῖο ἀκόμα ἠθέλε νὰ τιμήσει («τιμήσαι») μὲ τὴν παρουσία του, καὶ νὰ τοῦ δείξει ὅτι τὸν θεωρεῖ «μείζονα καὶ πρεσβύτερον». Τέλος, ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Παύλου μετὰ ἀπὸ τόσα «κατορθώματα» στὸν «ισότιμό» του Πέτρο, ἀπὸ τὸν ὁποῖο δὲν περιέμενε νὰ διδαχθεῖ ἢ νὰ διορθωθεῖ, ὀφείλεται στὴν ταπεινοφροσύνη του καὶ στὴν ἐξιστόρηση ὅσων πέτυχε στὴν περιοδεία του.

«*Τί ταύτης ταπεινοφρονέστερον γένοιτ' ἂν τῆς ψυχῆς* (=τοῦ Παύλου); *Μετὰ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα κατορθώματα, μηδὲν Πέτρον δεόμενος, μηδὲ τῆς ἐκείνου φωνῆς, ἀλλ' ἰσότιμος ὢν αὐτῷ (πλέον γὰρ οὐδὲν ἐρῶ τέως), ὁμως ἀπέρχεται (εἰς Πέτρον) ὡς πρὸς μείζονα καὶ πρεσβύτερον. Καὶ τῆς ἀποδημίας αὐτῷ τῆς ἐκεῖ γίνεται αἰτία ἢ ἱστορία (=ἡ ἐξιστόρηση) Πέτρον μόνη... τὴν προσήκουσαν ἀπονέμει τιμὴν καὶ οὐ μόνον ἀμείνω ἀλλ' οὐδὲ ἴσον ἑαυτὸν ἐκείνων εἶναι νομίζει... Ὁ μακάριος (=ὁ Παῦλος, ταξίδεψε στὰ Ἱεροσόλυμα) οὐχ ὡς μαθησόμενός τι παρ' αὐτοῦ, οὐδὲ διόρθωσίν τινα δεξόμενος, ἀλλὰ διὰ τοῦτο μόνον, ὥστε ἰδεῖν αὐτὸν καὶ τιμήσαι τῇ παρουσίᾳ... Τὸ μὲν οὖν δι' αὐτὸν (=τὸν Πέτρον) ἀποδημῆσαι τιμῆς ἦν πολλῆς. Τὸ δὲ καὶ τοσαύτας ἐπιμεῖναι ἡμέρας (=εἰς Ἱεροσόλυμα) φιλίας καὶ σφοδροτάτης ἀγάπης» (Εἰς Γαλ., κεφ. Α' 11: PG 61,631-2).*

Μία τομὴ ἀκόμα στὴ θεολογικὴ σκέψη τοῦ Χρυσ. καὶ θὰ κατανοήσουμε ἀκριβέστερα τὴν σημασία τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν Πέτρο, ὅτι θὰ τοῦ δώσει «τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας» (Ματθ. 16,18). Ἄρα ἔχουμε τὴν ἀποψη

του Χρυσ. για την όμοτιμία των 'Αποστόλων και στην Βασιλεία των ούρανών, όχι μόνον στον καιρό της επί γης δράσεώς τους.

Δέν έχει προσεχτεί ότι ο Χρυσ. τὸ προνόμιο τοῦ Πέτρου, πὸ τοῦ προϋποθέτει ἡ παράδοση τῶν «κλειδῶν» τῆς Βασιλείας, ἀποτελεῖ ὄχι μόνο καὶ προνόμιο τοῦ Παύλου, ἀλλὰ καὶ ὄλων ὄσων «ἀγάπησαν» στὴν γῆ τὸν Κύριο καὶ τὸ ἔργο του. Ἀκριβέστερα, ὁ Χρυσ. φρονεῖ ὅτι ἡ ἀπόδοση στὸν Πέτρο τῶν κλειδῶν τῆς Βασιλείας ταυτίζεται (=τοῦτο δηλῶν ἔλεγε) μὲ τὸν «στέφανον τῆς δικαιοσύνης», πὸ θὰ «ἀποδόσει ὁ Κύριος» στὸν Παῦλο. Δέν ἔχει λάβει ἐπομένως μὲ τὴν εἰκόνα τῶν «κλειδῶν» κάποιο ἀπόλυτο προνόμιο σὰν τιμὴ καὶ ἐξουσία ὁ Πέτρος, ἀφοῦ μάλιστα στὴν συνάφεια τούτη ἐξηγεῖ ὁ Χρυσ. ὅτι κανεὶς δέν μπορεῖ νὰ σταθεῖ «πρῶτος» ἔναντι τοῦ Παύλου. Ἄρα ὁρθὰ μὲ πολλὰς εὐκαιρίες ἐξηγεῖ ὁ Χρυσ. ὅτι οἱ ὑποσχέσεις τοῦ Κυρίου στὸν Πέτρο ἀπέβλεπαν στὴν ἀποκατάστασή του στὸ ἀποστολικὸ ἀξίωμα, κάτι γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ πρέπει νὰ αἰσθάνονται βέβαιοι καὶ οἱ μελλοντικοὶ πιστοί.

«Καὶ γὰρ Πέτρῳ οὕτω φησίν. Ἐγὼ σοὶ δώσω τὰς κλεῖς τῶν οὐρανῶν. Καὶ ὁ Παῦλος δὲ τοῦτο δηλῶν ἔλεγε· λοιπόν, ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος, ὁ δίκαιος κριτῆς, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ (Β' Τιμ. 4,8). Ἐπιφάνεια δὲ τοῦ Χριστοῦ γέγονεν. Ὅτι δὲ Παύλου οὐδεὶς πρῶτος στήσεται, παντὶ που δήλον» (Εἰς Ματθ., Ὁμιλ. ΞΔ' 3: PG 58,621).

Εἶναι σαφὲς ἀπ' ὅλα τὰ παραπάνω ὅτι ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ὅλοι συνιστοῦν μέλη τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου, ἔχουν κεφαλὴ τὸν ἴδιο τὸν Κύριο καὶ εἶναι μεταξύ τους «ὁμότιμοι» καὶ «ἰσότιμοι». Γι' αὐτὸ, ἄλλωστε, ὁ Παῦλος μπορεῖ νὰ ἐλέγχει τὸν Πέτρο καὶ γι' αὐτὸ ὁ Πέτρος δέν ἔκρινε σκόπιμο νὰ ἐπιβάλλει ἐξουσιαστικὰ τὶς ἀπόψεις του στὴν Ἀποστολικὴ Σύνοδο, ὅπου τοῦ ἐξηγήθηκε ὅτι σφάλλει. Ἐπιπλέον δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὁ Χρυσ., πὸ μὲ τόσες ἀφορμὲς τονίζει τὴν ἐξωτερικὴ ἔνεκα τοῦ ἀυθορητισμοῦ ὑπεροχικότητα τοῦ Πέτρου, δέν χρησιμοποιεῖ γι' αὐτὸν τὸν ὄρο «πρωτεῖο» καὶ φυσικὰ δέν τοῦ τὸν ἀποδίδει. Δέν λέει καὶ δέν γράφει ὅτι ὁ «κορυφαῖος τοῦ χοροῦ» τῶν Ἀποστόλων εἶχε πρω-

τεῖο, μολοντί γνωρίζει τὸν ὄρο καὶ μάλιστα τὸν χρησιμοποιεῖ γιὰ τὸν διάκονο Στέφανο τὸν πρωτομάρτυρα, πὸ λόγῳ αὐξημένης πνευματικῆς ἐτοιμότητος εἶναι «πρόκριτος» καὶ τοῦ δόθηκε περισσότερη χάρις, ἂν καὶ ἡ «χειροτονία» τῶν ἑπτὰ διακόνων ἦταν «κοινή».

Μεταξὺ τῶν ἑπτὰ διακόνων ὁ Στέφανος ἦταν

«πρόκριτος καὶ τὰ πρωτεῖα εἶχεν. Εἰ γὰρ καὶ ἡ χειροτονία κοινή, ἀλλ' ὅμως οὗτος ἐπεσπάσατο χάριν πλείονα» (Εἰς Πρ. Ὁμιλ. ΙΕ' 1: PG 60,119).

Οἱ Ἀπόστολοι δέν εἶχαν συγκεκριμένο τοπικὸ (ἐπίσκοπικὸ) θρόνο. Ἦσαν ὑπεύθυνοι γιὰ ὅλη τὴν οἰκουμένη

Στὸ πρόβλημα εὐθύνης τῶν Ἀποστόλων –φυσικὰ καὶ τοῦ Πέτρου– ὁ Χρυσ. ἐπιχειρεῖ σημαντικὴ τομὴ, πὸ εἶναι σύμφωνη μὲ τὴν ὅλη πορεία τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ Ἀπόστολοι δηλαδὴ «χειροτονήθηκαν» «ἀρχοντες» ὄχι ἐνὸς τόπου, μιᾶς πόλεως ἢ ἐνὸς ἔθνους, ἀλλὰ τῆς «οἰκουμένης». Γι' αὐτὸ ὅλοι μαζί, «κοινή», ἔχουν τὴν εὐθύνη τῆς οἰκουμένης. Ἄρα κανεὶς τους δέν εἶναι ἐπίσκοπος ἀποκλειστικὰ τῆς Ἀντιοχείας, τῆς Κορίνθου, τῆς Ἐφέσου ἢ τῆς Ρώμης. Καμμία πόλη δέν μπορεῖ νὰ διεκδικήσει κάτι τέτοιο. Ὅτι ἄρα ἦταν ὁ Πέτρος γιὰ τὴν Ἀντιόχεια, τῆς ὁποίας μάλιστα θεμελίωσε τὴν Ἐκκλησία, εἶναι καὶ γιὰ τὴν Κόρινθο ἢ τὴν Ρώμη, ὅπου κατὰ τὸν Χρυσ. πῆγε μόνο γιὰ νὰ ἐνισχύσει τοὺς πιστοὺς στὸ ἐξαιρετικὰ ἀσεβὲς περιβάλλον (PG 50,593). Τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ τὸν Παῦλο καὶ τοὺς ἔνδεκα ἀποστόλους.

«Ἀρχοντες γὰρ εἰσιν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χειροτονηθέντες οἱ ἀπόστολοι. Ἀρχοντες οὐκ ἔθνη καὶ πόλεις διαφόρους λαμβάνοντες, ἀλλὰ πάντες κοινῇ τὴν οἰκουμένην ἐμπιστευθέντες» (Ὅτι χρήσιμος ἡ τῶν Γραφῶν ἀνάγνωσις Γ' 4: PG 51,93). (Συνεχίζεται)

Ἁγίου Νικολάου Καβάσιλα, **Η ΘΕΟΜΗΤΩΡ – Τρεῖς θεομητορικὲς ὁμιλίαι**. Κείμενο - μετάφραση - εἰσαγωγή - σχόλια Παν. Νέλλας (†), Δ' ἔκδοσις 1995, σχῆμα 14X20,5 ἑκατ., σσ. 230.

Πρόκειται γιὰ ἕναν «εἰλικρινῆ διάλογο τῆς Ὁρθοδοξίας μὲ τὴν Ἀναγέννηση, μιὰ ἐπίμονη προσπάθεια νὰ κερδηθῇ ὁ καλὸς ὑπάρχει στὸν καινούργιο πολιτισμὸ ἐν Χριστῷ». Οἱ τρεῖς ὁμιλίαι τοῦ ἁγίου Νικολάου Καβάσιλα ἀναφέρονται στὸν Εὐαγγελισμό, τὴ Γέννηση τοῦ Κυρίου καὶ τὴν Κοίμησι τῆς Θεοτόκου.

'Η «ἀρχὴ τῆς ἐπικουρικότητας» στὰ πλαίσια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησιολογίας

Τὸ ὄραμα τῆς Ἑνωμένης Εὐρώπης καὶ κυρίως τῆς μεταμάρστριχτ περιόδου της, σήμανε τὸ ἱστορικὸ τέλος κάθε ἐθνοκεντρικοῦ ἢ ἐθνοφυλετικοῦ ὀραματισμοῦ καὶ ὑπέδειξε τὴν ἐπιτεύξη ἑνὸς νέου καὶ ἐνιαίου πολιτισμοῦ. Ἡ Εὐρώπη καλεῖται νὰ ὑπερβεῖ κάθε οἰκονομικὸ ἢ ἀμυντικὸ σχεδιασμὸ καὶ νὰ δημιουργήσει νέους

Τοῦ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟΥ

ὀραματισμοὺς μὲ ἐνιαία κοινωνικὴ πολιτικὴ, εἰρηνικῆς καὶ γόνιμης συνεργασίας τῶν λαῶν. Αὐτὴ ἡ νέα κοινωνικὴ πολιτικὴ θὰ ἀποτελεῖ συγχρόνως καὶ μία πρόταση πολιτισμοῦ, μὲ περιεχόμενο πολιτισμικὸ καὶ σὲ ἐπίπεδο συνεργασίας στὰ πλαίσια τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀγάπης.

1. Ὁ νέος αὐτὸς προσανατολισμὸς τῆς Ἑνωμένης Εὐρώπης μὲ στόχους ὄχι μόνον οἰκονομικοὺς καὶ ἀναπτυξιακοὺς ἐκφράζεται ὄχι μόνον στὴ συνθήκη ἰδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας (25 Μαρτίου 1957, ἄρθρο Ζ'), ὅπου ἡ Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα δὲν χαρακτηρίζεται μόνον οἰκονομικὴ, ἀλλὰ καὶ στὴ συνθήκη τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως» (ἄρθρο Α', Μάρστριχ 1992), στὴν ὁποία ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς: «Ἡ παρούσα συνθήκη δίδει νέα φάση στὴ διαδικασία μιᾶς διαρκῶς στενότερης ἑνώσεως τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης, στὴν ὁποία οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται ὅσον τὸ δυνατόν πιὸ κοντὰ στοὺς πολίτες. Ἡ ἑνωση βασίζεται στὶς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητες, συμπληρούμενες μὲ τὶς πολιτικὲς καὶ τὶς μορφῆς συνεργασίας πὺν θεσπίζονται μὲ τὴν παρούσα συνθήκη. Ἐχει ἀποστολὴ νὰ ὀργανώσει *συνεκτικὰ καὶ ἀλληλέγγυα* τὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν Κρατῶν-Μελῶν καὶ τῶν λαῶν τους». Ὅλα αὐτὰ θὰ ἐπιτευχθοῦν μὲ βάση τὴν «ἀρχὴ τῆς ἐπικουρικότητας» ἢ ὁποία ἐφαρμόζεται, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 3β τῆς Συνθήκης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας, ὅταν εἶναι ἀδύνατη ἢ πραγματοποιεῖται ἀπὸ τὰ κράτη-μέλη τῶν στόχων τῆς Κοινότητας, ἐνῶ εἶναι δυνατὴ ἢ ὀλοκληρωσὴ στους σὲ ἐπίπεδο Κοινοτικὸ.

Βλέπουμε λοιπὸν ὅτι ἀπὸ τὸ 1957 τίθεται μία νέα ἀρχή, στὸ Εὐρωπαϊκὸ γίγνεσθαι, αὐτὴ τῆς «ἐπικουρικότητας», ἢ ὁποία, ἐν ὄψει τῆς σύγκλισης τῆς διακυβερνητικῆς διάσκεψης, γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τῆς συνθήκης τοῦ Μάρστριχ, λαμβάνει καὶ ἐπικαιρότητα. Ἴσως στοὺς νομικοὺς καὶ διεθνολόγους ἡ ἔννοια αὐτὴ νὰ ἔχει κάποιον ἐξειδικευμένο περιεχόμενο, μὲ ἀνάλογες ὀποσδήποτε συνέπειες. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἡ ἔννοια αὐτὴ καθεαυτὴ εἶναι ὑψηλῆς σημασίας, γιὰ τὴν μελλοντικὴ ἐξέλιξη τοῦ συστήματος τῆς ἑνώσεως, ἰδιαίτερα σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ πλέγμα ἀρμοδιοτήτων καὶ κατανομῆς τῶν ἐξουσιῶν. Κι αὐτὸ, γιὰτὶ εἶναι δυνατόν νὰ συμβάλει οὐσιαστικὰ στὴν ἐνίσχυση τοῦ ρόλου τῆς περιφέρειας, τοῦ ἐθνικοῦ κράτους καὶ τοῦ πολίτη, παράλληλα δὲ νὰ δράσει ἀποκεντρωτικὰ καὶ ἰσότιμα στὴν ἀσκηση ἀρμοδιοτήτων, ὄχι ὅμως καὶ διασπαστικά. Στὶς συζητήσεις, δὲ λείπουν βέβαια καὶ οἱ ἀπόψεις ἐκείνες, οἱ ὁποῖες ἐπισημαίνουν κάποιους ἐπερχόμενους κινδύνους, ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς (π.χ. ἡ ἀπεθνικοποίηση τῆς Κοινότητος καὶ ἡ παρεμπόδιση τῆς διαδικασίας ὀλοκλήρωσης γιὰ τὴν ἑνωση). Ὅμως ἡ ἐνδυνάμωση τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐπικουρικότητας σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ θεσμικὰ ζητήματα φαίνεται νὰ ἀποτελεῖ μία ἀπὸ τὶς σημαντικὲς προτάσεις πολλῶν εὐρωπαϊστῶν.

Ὅλα τὰ παραπάνω ἀποδεικνύουν τὴ σπουδαιότητα πὺν ἔχει ἡ ἔννοια αὐτὴ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρωπαϊκῆς πραγματικότητας, χωρὶς νὰ ἀποκρύπτεται καὶ ὁ προβληματισμὸς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἂν καὶ θεωροῦν τὴν ἔννοια ὡς ἰσχυρὸ θεμέλιο γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τῆς μελλοντικῆς Εὐρώπης, ἐν τούτοις τὸ θεσμικὸ περιεχόμενο τοῦ ὄρου φαίνεται νὰ τοὺς ἀπασχολεῖ περισσότερο.

Στὴν εὐρύτερη λοιπὸν προσπάθεια ἐρμηνείας καὶ κατανόησης αὐτοῦ τοῦ ὄρου νομίζουμε ὅτι ἡ θεολογία γενικὰ καὶ εἰδικότερα ἡ ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία, μπορεῖ νὰ συμβάλει οὐσιαστικὰ, ἀρκεῖ νὰ ἀξιολογηθεῖ ὀρθὰ ὁ θεολογικὸς τῆς λόγος στὸ πρακτικὸ του βάθος, καὶ στὴν πανανθρώπινη καὶ διαχρονικὴ προοπτικὴ του, ὅ-

που γίνεται λόγος ζωής και μέλλοντος¹. Η κατανόηση ότι αυτό το οποίο αντιπροσωπεύει ή ορθόδοξη, Έκκλησία και Θεολογία, δεν είναι ένα απλό σύστημα δομής και αρχών, αλλά μία «νέα» θεωρία της ανθρώπινης ζωής, ή οποία νοσηματοδοτείται με βάση τις αρχές του ευαγγελίου, αποτελεί την βασική προϋπόθεση του θεολογικού της «λόγου», ενώ τα κριτήριά της είναι καθαρά θεολογικά και έχουν να κάνουν με την ίδια τη ζωή. Κάθε τι λοιπόν, για την χριστιανική ζωή κατανοείται σωστά μόνο εάν κριθεί με τα δεδομένα της ιστορικής εποχής και του ιστορικού γίνεσθαι το οποίο επιβάλλει μία άλλη στάση του ανθρώπου απέναντι στον κόσμο, την κοινωνία και την ανθρώπινη ζωή. Η στάση αυτή καθορίζεται από το περιεχόμενο της πραγματικής και ουσιαστικής σχέσης, τόσο με τα πράγματα και τα κοινωνικά φαινόμενα όσο και με τον εαυτό μας. Η σχέση αυτή εκφράζει την πληρότητα της εν Χριστώ ζωής, χωρίς να απορρίπτει τον πολιτιστικό πλουραλισμό και προσβλέπει στην πνευματική ένότητα της Ευρώπης γιατί υπαγορεύεται από το ίδιο το ήθος της.

Έτσι η Ευρώπη λαμβάνει ένα νέο νόημα στην πνευματική της αποστολή, το οποίο θεμελιώνεται στις ανθρώπινες ή καλύτερα «διανθρώπινες ή διαπροσωπικές σχέσεις»². Οί σχέσεις αυτές της επιτρέπουν να διδάξει και να επιτύχει την ειρηνική και γόνιμη συνεργασία των ευρωπαϊκών λαών και παράλληλα να υπερβεί κάθε σχήμα ιδεολογικής, θρησκευτικής ή πολιτικής άλλοτριωσης. Τίθεται όμως ένα βασικό ερώτημα. Είναι δυνατό να όμιλούμε για νέο ήθος μέσα στην Ευρώπη, το οποίο θα υπαγορεύεται από την εκκλησιολογία της κατ' «Ανατολής» Ορθόδοξης Έκκλησίας, όταν μέσα στο ιστορικό σώμα της Ευρώπης υπάρχουν «Έκκλησίες» και όχι μία Έκκλησία, όταν βιώνουμε το σχίσμα και τη μεταρρύθμιση και όταν μιλούμε ακόμη για Ανατολή και Δύση και για διαφορετικές όμολογίες; Τα ερωτήματα αυτά νομίζω ότι είναι καιρία και απαραίτητα και πρέπει να απαντη-

θούν ένσυνείδητα, εάν θέλουμε να είμαστε ρεαλιστές και εάν πιστεύουμε ότι οί διασπάσεις και τὰ σχίσματα δεν οδηγούν στην πόλωση και στον απομονωτισμό, αλλά στη σύγκλιση και συνεργασία. Βασική προϋπόθεση είναι, ότι έχουμε εμείς οί ίδιοι αποκτήσει εκκλησιολογική αυτογνωσία και εκκλησιολογική αυτοσυνειδησία της ύπαρξής μας στο νέο ευρωπαϊκό γίνεσθαι και επί πλέον ότι έχουμε διδαχθεί ως Έκκλησίες από τὰ λάθη του ιστορικού παρελθόντος.

2. Είναι αλήθεια ότι μέσα στον ευρωπαϊκό χώρο δύο «εκ παραδόσεως» Έκκλησίες, ή Ορθόδοξη και ή Ρωμαιοκαθολική, αν και δεν κατάφεραν να προσεγγίσουν απόλυτα ή μία την άλλη, εν τούτοις πέτυχαν να σέβονται και να διαλέγονται. Όμως τὰ παραπάνω ερωτήματα, απευθυνόμενα συγκεκριμένα στην Ορθόδοξη Έκκλησία και Θεολογία, την οδηγούν στην ουσία της ύπαρξής της και του πνευματικού της ρόλου και την ώθούν στην αποβολή κάθε παθητικής έσωστρέφειας και πνευματικής μονομέρειας, ακριβώς γιατί επιθυμεί πραγματικά να καταστήσει τὸ λόγο της δημιουργικό και επίκαιρο. Για να μπορέσει όμως ή Ορθόδοξη Έκκλησία να συμβάλει ουσιαστικά πρέπει όχι μόνο να αποδεχτεί ότι ή Ευρώπη δεν είναι μόνο Δυτική και ότι ή Ορθόδοξη Έκκλησία και Θεολογία δεν είναι μόνο Ανατολική αλλά και να τὸ αποδείξει. Να καθορίσει δηλαδή την παρουσία της και τὸν ρόλο της στις τρεις βασικές συντεταγμένες της σημερινής Ευρώπης: α) στον ιστορικό χρόνο· β) στον γεωγραφικό χώρο και· γ) στην σύγχρονη ευρωπαϊκή πραγματικότητα.

Η Ευρώπη πραγματικά δεν μπορεί να είναι μόνο Δυτική, αλλά και ή Ορθόδοξη Έκκλησία και Θεολογία δεν είναι μόνο Ανατολική, γιατί Στὸν ιστορικό χρόνο, όπως τόνισε ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος, «ή σύγχρονος Ορθόδοξος Έκκλησία είναι “Ανατολική” μόνο ως πρὸς τὴν μορφή της λατρείας και ως πρὸς τὴν γεωγραφικὴν κατανομήν της πλειονότητος τῶν Ορθοδόξων λαῶν. Όμως ως πρὸς τὸ περιεχόμενον της πίστεως και τὴν βίωσιν της χριστιανικῆς ζωῆς ἐπιμένουμε να διασώζουμε τὴν οὐσίαν της κοινῆς εἰς Ἀνατολήν και Δύσιν ἀρχαίας “μᾶς, ἀγίας, καθολικῆς και ἀποστολικῆς Έκκλησίας”, ὅπως ἐξεφράζετο και ἐβιοῦτο ἀδιαίρετος κατὰ τοὺς ὀκτὼ πρώτους μετὰ Χριστὸν αἰῶνας, πρὶν δηλαδή ή βαθμιαία ἀποξένωσις, λόγω γεωγραφικῶν ἀποστάσεων και γλωσσ-

1. Χρυσόστομου Κωνσταντινίδη, Μητροπολίτη Γέροντα Ἐφέσου «Ὁ Θεολογικός λόγος τῆς Ορθοδοξίας και ὁ προβληματιζόμενος ἄνθρωπος σήμερα», ἐν ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ 16 (1992/16.12, σελ. 3).

2. Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου εἰς τὴν ὀλομέλειαν τοῦ Ευρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου - Στρασβούργον 19 Ἀπριλίου 1994, ἐν ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ, περίοδος Β', τεύχος Γ', Ἰούλιος - Σεπτέμβριος 1994, σελ. 495).

σικῶν διαφορῶν, ὀδηγήσει εἰς βαθμιαίαν διαφοροποίησιν, καὶ τελικῶς εἰς τὸ ὀδυνηρὸν σχίσμα, μεταξὺ Ἀνατολικοῦ καὶ Δυτικοῦ χριστιανισμοῦ. *Ἡ ὀρθόδοξος πίστι δὲν εἶναι Ἀνατολική, ἀλλ' Οἰκουμενική*, ἀποτελεῖ τὴν κοινὴν κληρονομίαν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Διὰ τοῦτο εἰς αὐτὴν δύναται νὰ ἐπανεύρη τὰς ρίζας του καὶ ὁ Δυτικὸς Χριστιανισμὸς. Δι' αὐτῆς δύναται νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ τὴν πίστιν τῆς ἀρχαίας Δυτικῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐποχῆς τῶν Πατέρων, πρὸ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ ὀρθολογισμοῦ τῆς Σχολαστικῆς Θεολογίας. Ἡ ἀφοσίωσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς εἰς τὴν Ἀρχαίαν ἠνωμένην Ἐκκλησίαν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ κατηγορηθῇ ὡς στατικὸν λείψανον τοῦ παρελθόντος καὶ ὡς ζῶν ἀπολίθωμα. Βεβαίως ἡ κατηγορία αὕτη ἀποτελεῖ συγχρόνως ἀναγνώρισιν, ὅτι ὄντως ἡ Ὁρθοδοξία διέσωσεν ἀμετάβλητον τὴν ἀρχαίαν κοινὴν χριστιανικὴν πίστιν»³.

Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν λοιπὸν διδασκόμεθα, ὅτι τὸ σχίσμα καὶ ἡ ἐκκλησιολογικὰ διασπαστικὴ μεταρρύθμιση, ἄφησαν μετέωρη τὴν Εὐρώπη, ἐνῶ ἡ Ὁρθοδοξία προβάλλουσα σταθερὰ τὴν ἐνότητα τοῦ χριστιανικοῦ βίου ἐκινεῖτο μεταξὺ «συζυγίας καὶ ἀλλοτριώσεως», κατὰ τὸν λόγον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου (Λόγος ιδ', 7: PG 35,856B). Αὕτη ἡ ἰδιότροπη σχέση δὲν σημαίνει ταύτιση, σύγχυση ἢ ἐξαφάνιση τῶν ἰδιαιτέρων γνωρισμάτων τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλ' ἀντίθετα διακήρυξη τῆς πνευματικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας⁴, σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης, οἱ ὁποῖοι κινήθηκαν σὲ μία διαλεκτικὴ ἀντιθέσεων. Ἡ ἱστορικὴ αὕτη συνέπεια καὶ σταθερότητα τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας καὶ ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἀδιαμφισβήτητα μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει τὴν πνευματικὴν βάση τῆς εὐρωπαϊκῆς ζωῆς⁵.

Στὸ γεωγραφικὸν χωρὸν «ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη, ὡς γεωγραφικὸς τόπος προσδιορίζεται ἐμφανῶς. Ἄν φανταστοῦμε κάποιον νοητὸ ἄξονα ἀπὸ τὸ βόρειο κόλπο τῆς Ἀδριατικῆς ἕως τὸ νότιο μυχὸ τῆς Βαλτικῆς, ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἠπειρὸς διχο-

τομεῖται σὲ Δυτικὴ καὶ Ἀνατολική. Δυτικὴ Εὐρώπη ὀνομάζεται τὸ τρίγωνο ποὺ περικλείεται ἀπὸ τὴν Ἰταλικὴν χερσόνησο στὸ Νότο, τὰ βρεταννικὰ νησιὰ στὴ Δύση καὶ τὴ Σκανδιναυικὴ χερσόνησο στὸ Βορρὰ. Ὅ,τι βρίσκεται ἐκτὸς αὐτῆς τῆς περιοχῆς ἀποτελεῖ τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπη, δηλ. ἐκεῖ ἀνήκουν ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ρωσσία καὶ τὰ Βαλκάνια, στὰ ὁποῖα γεωγραφικῶς συμπεριλαμβάνεται ἡ Ἑλλαδικὴ ἐπικράτεια»⁶. Ἐχει ὁμως παρατηρηθεῖ ὅτι τὰ ὄρια αὐτὰ πλέον εἶναι τῆς «Κεντρικῆς Εὐρώπης» καὶ ὄχι τῆς Δυτικῆς, ἀφοῦ ἀπὸ πολλοὺς λαοὺς ἐκφράζεται ἡ τάση διεύρυνσης τῆς Εὐρώπης, καὶ εἰδικότερα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως, πέραν τῶν ὁρίων τῆς «Κεντρικῆς Εὐρώπης». Ὁμιλοῦν συγκεκριμένα γιὰ μιὰ *Εὐρώπη ἢ ὁποῖα ἀπαιτεῖ νὰ ὑπερβεῖ τὸν «Εὐρωποκεντρισμὸν» τῆς καὶ νὰ ἀποτελέσει τὸν σύνδεσμο Ἀμερικῆς - Ἰαπωνίας*⁷.

Συνεπῶς καὶ γεωγραφικὰ πλέον ἡ Εὐρώπη δὲν εἶναι μόνον Δυτικὴ, ἡ δὲ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία στὴ γεωγραφικὴ τῆς παρουσία δὲν εἶναι μόνον Ἀνατολική. Αὐτὸ ἐπιβεβαιώνεται καὶ ἀπὸ τὴν *ζωὴ καὶ παρουσία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὴ διασπορά*, ἡ ὁποία διετήρησε καὶ διατηρεῖ ἀναλλοίωτη τὴν παράδοσή τῆς, ὡς πίστη, λατρεία καὶ διοίκηση, στὸ χωρὸ τῆς λεγόμενης Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ στὴ σχέση τῆς μὲ τὸν ἄλλο ὁμολογιακὸ «ξένο», σὲ ἀντίθεση μὲ ἄλλες «ἐκ παραδόσεως» Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες στὴ δική τους «ἀνατολική» διασπορὰ συνέδεσαν τὴν ἀνατολικὴν μορφὴ τῆς λατρείας μὲ τὴ δυτικὴ ὁμολογία πίστεως⁸.

(Συνεχίζεται)

6. Μ. Μπέγγζου, *Ἡ μεταφυσικὴ τῆς οὐσιοκρατίας στὸ μεσαίωνα καὶ ἡ ἐκκοσμίκευση*. Φιλοσοφικὴ κριτικὴ στὴ θρησκεία τῆς Εὐρώπης, Ἀθήνα 1989 σελ. 45.

7. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Σαββάτου, *Ὁμολογιακὴ ἐνταξὴ ἢ Ἐκκλησιαστικὴ διαφοροποίησις; Τὰ πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνεργασίας στὰ πλαίσια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος καὶ ἡ θέση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας*, Κατερίνη 1993, σελ. 8-9.

8. Γιὰ τὸ θέμα τῆς Ὁρθόδοξης διασπορᾶς βλ. Βλ. Φειδᾶ, «Ἡ θεολογικὴ ὑποδομὴ τῆς Ὁρθόδοξου Διασπορᾶς», ἐν *Πρακτικὰ Ζ' Πανελληνίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου «Ἡ Ὁρθοδοξία στὴν Ἑνωμένην Εὐρώπη»* (7-9 Σεπτεμβρίου 1990), Ἀθήνα 1991, σελ. 244-245.

3. Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Κοινότητα Γάνδης - 12 Νοεμβρίου 1994 (ἀριθμ. κειμένου ββ, σελ. 3), ἐν ΣΥΝΑΞΗ 54 (Ἀπρίλιος-Ἰούνιος) 1995, σελ. 106.

4. Κ. Β. Σκουτέρη, «Συζυγία καὶ ἀλλοτριώσις». Μία Ὁρθόδοξη θεώρηση τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ὁράματος, ἐν *ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΟΑ'* (1994), σελ. 109.

5. Τοῦ ἰδίου, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 135 καὶ 138.

Ἄν θέλεις νὰ ἀκούγεται ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὰ ραδιοκύματα, ἐνίσχυσε τὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς, τὸν 89,4 FM STEREO. Ἀριθμὸς λογαριασμοῦ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς: 146/558090-03.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ**Ήλεκτρονική ταξινόμηση του αρχείου
της 'Ιεράς Συνόδου της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος**

Ο υπεύθυνος της τακτοποιήσεως (αρχαιοθετήσεως) κάθε αρχειακού υλικού, στην προσπάθειά του να το προσεγγίσει, να το εύρεθει και να το τακτοποιήσει, καλείται να αντιμετωπίσει όγκους αρχειακού υλικού. Η μέθοδος έλέγχου, εισαγωγής, προσεγγίσεως και έπεξεργασίας αρχειακού υλικού

Του Πανος. 'Αρχιμανδρίτου
κ. 'Αγαθαγγέλου Χαραμαντίδη

γίνεται, συνήθως, με την καταγραφή σε δελτία, που όμως, σαν μέθοδος, είναι χρονοβόρος.

Η φύση των κύριων αρχειακών δραστηριοτήτων, δηλαδή ή συγκέντρωση, έπεξεργασία, ταξινόμηση και αποθήκευση αρχειακών δεδομένων, με τρόπο ό όποιος να παρέχει εύκολη και σύντομη πρόσβαση, ανταποκρίνεται ακριβώς στη λογική των ήλεκτρονικών υπολογιστών.

Η χρήση των ήλεκτρονικών υπολογιστών στον χώρο των αρχείων έλαχιστοποίησε τον χρόνο προσβάσεως στο αρχειακό υλικό τόσο για την προσέγγισή του, όσο και για την αξιοποίηση των πηγών της ιστορίας. Η μηχανοργάνωση, προκειμένου να καλύψει το σύνολο των δραστηριοτήτων μίας αρχειακής υπηρεσίας, καθώς και την ποικιλόμορφη απόδοση των καταγεγραμμένων δεδομένων, δέν χρησιμοποιεί τους υπολογιστές μόνο για έπεξεργασία κειμένων ούτε για άπεικόνιση και έπεξεργασία φωτογραφιών και σχεδίων, αλλά, κυρίως, έκμεταλλεύεται την δυνατότητα που δίδει ή κατασκευή μεγάλων και εύελικτων βάσεων δεδομένων (Data Base).

Βάση δεδομένων για την αρχειακή υπηρεσία, στην γλώσσα των ήλεκτρονικών υπολογιστών, σημαίνει ένα πρόγραμμα, το όποιο δίδει την δυνατότητα άφ' ένδς μέν της κατασκευής του αρχειακού δελτίου για κάθε έγγραφο με την μορφή και τις πληροφορίες που θέλει ό υπεύθυνος της αρχαιοθετήσεως (ανάλογα με τις ανάγκες του προγράμματος), άφ' έτέρου δέ της προσβάσεως ως προς την έπεξεργασία όλων των τυποποιημένων πλέον δελτίων ανάλογα με τα στοιχεία τα όποια έχουν έγγραφει σ' αυτό. 'Επίσης, έκτος από την δυνατότητα άποθηκεύσεως των πληροφοριών, ή βάση δεδομένων παρέχει την εύχέρεια να αρχαιοθετούνται τα δελτία, να εμφανίζονται και να έκτυπώνονται οι πληροφορίες τους στην μορφή που ό χρήστης θέλει.

Κάθε αρχείο άποτελείται από μιά σειρά έγγραφών. Κάθε έγγραφη περιέχει στοιχεία του έγγραφου ή όποιουδήποτε άλλου αρχειακού υλικού. Μέσα σε κάθε έγγραφη υπάρχουν πεδία. Κάθε πεδίο περιέχει

κάτι συγκεκριμένο, όπως το όνομα του άποστολέως ή του παραλήπτη του έγγραφου, την ήμερομηνία, τον αριθμό πρωτοκόλλου, διάφορα άλλα στοιχεία, και τέλος μιά εικόνα του ίδιου του έγγραφου, κάτι που άπαιτεί μεγάλους και γρήγορους υπολογιστές. Με την βάση δεδομένων είναι δυνατό να εύρεθεί, να άνακαταχθεί ή να έκτυπωθεί όποιοδήποτε έγγραφο. 'Είναι, έπίσης δυνατό, να ταξινομηθούν (θεματικά και αριθμητικά) οι έγγραφες κατά ομάδες, ανάλογα με τα πεδία, και στην συνέχεια να άνακεφαλαιωθούν τα δεδομένα για την κάθε ομάδα.

Με βάση τα προαναφερόμενα υλοποιήθηκε, με την εύλογία του Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου κ.κ. Σεραφείμ και της 'Ιεράς Συνόδου, κατόπιν φροντίδος και πρωτοβουλίας του Θεοφιλεστάτου 'Επισκόπου Διαυλείας κ. Δαμασκηνού, 'Αρχιγραμματέως της 'Ιεράς Συνόδου, ένα ήλεκτρονικό πρόγραμμα διαχειρίσεως και διατηρήσεως του πολύ σημαντικού, από πλευράς ιστορικής και θεολογικής, όγκώδους αρχειακού υλικού της 'Ιεράς Συνόδου της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος.

'Είναι άυτονόητο ότι, έφ' όσον ή λειτουργικότητα του προγράμματος πιστοποιηθεί μέσα από την έκτεταμένη έφαρμογή του (το πρόγραμμα πέρασε από μιά περίοδο έντατικών δοκιμών και συνεχών διορθώσεων που διήρκεσαν περισσότερο από τρεις μήνες), υπάρχουν τα περιθώρια — και οι ιδέες — για την έπέκτασή του, έτσι ώστε να καλύπτει άκόμα περισσότερες άπαιτήσεις διαχειρίσεως αρχειακού υλικού.

Δυνατότητες. Το σύστημα ήλεκτρονικής διαχειρίσεως αρχειακού υλικού, το όποιο χρησιμοποιείται για την καταγραφή και ταξινόμηση του αρχείου της 'Ιεράς Συνόδου της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος, όνομάζεται ΠΑΠΥΡΟΣ και περιλαμβάνει ένα σύνολο υποσυστημάτων με σκοπό να διαχειρίζεται έγγραφα πολλών μορφών (το ίδιο πρόγραμμα χρησιμοποιούν και άλλοι φορείς, οι όποιοι διαχειρίζονται σπουδαίο αρχειακό υλικό). Οι μορφές έγγραφων και αρχείων που το σύστημα δύναται να διαχειρισθεί είναι:

Είδος έγγραφου

Έγγραφα υπό

μορφή χάρτου

Έγγραφα έπεξεργασιών

κειμένων

- Προέλευση

Πάπυρος

(μέσω Scanner)

Microsoft**Word for Windows**

(Υπάρχουν και άλλα τα όποια δέν ενδιαφέρουν το πρόγραμμά μας).

Τα έγγραφα τα όποια το σύστημα ΠΑΠΥΡΟΣ διαχειρίζεται μοροούν:

• Να αρχαιοθετηθούν σε μονάδες μαζικής άποθηκεύσεως, όπως μαγνητικοί δίσκοι ή όπτικοί δίσκοι.

- Να αναζητηθούν βάσει κριτηρίων.
- Να αρχειοθετηθούν υπό μορφή φακέλων συστήματος.
- Να προβληθούν με πολλούς τρόπους στην οθόνη.
- Να έκτυπωθούν.
- Να μεταβληθεί ή διάταξη των σελίδων, να διασπασθούν ή να συγγωνευθούν.

Αυτό που πρέπει να σημειώσουμε, επίσης, είναι ότι το πρόγραμμα δεν επιτρέπει καμία αλλοίωση εγγράφων ή κειμένων του αρχειακού υλικού.

Η προετοιμασία εισαγωγής απαιτεί (και υπάρχει) την κατάλληλη ρύθμιση μονάδας Scanner, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ταχεία σάρωση του εγγράφου με παράλληλη συμπίεσή του και περιορισμένος χώρος αποθηκεύσεως.

Οι εργασίες διαχειρίσεως του αρχειακού υλικού χωρίζονται στις εξής φάσεις: Φάση εισαγωγής, Φάση αρχειοθέτησεως, Φάση ταξινομήσεως, Φάση αναζητήσεως και ανάκλησεως, Φάση έκτυπώσεως, Φάση αποστολής.

Οι φάσεις αυτές αφορούν το σύνολο των εργασιών που απαιτούνται για εισαγωγή νέων εγγράφων στο σύστημα, την αρχειοθέτηση και διαχείρισή τους. Για κάθε τύπο εγγράφου που το σύστημα μπορεί να διαχειριθεί προβλέπεται διαφορετική διαδικασία εισαγωγής.

Μέθοδος αρχειοθέτησεως και αναζητήσεως. Το σύστημα παρέχει μιὰ φόρμα για ομοιόμορφη αρχειοθέτηση εγγράφων διαφορετικών μορφών, όπως ήδη προαναφέραμε. Μία δε από τις βασικές έννοιες που το σύστημα αξιοποιεί είναι η έννοια του φακέλου. Ο κάθε φάκελος προσδίδει στο κάθε έγγραφο που περιέχει ένα κοινό χαρακτηριστικό.

Για να αρχειοθετηθεί κάθε έγγραφο πρέπει να περιγραφεί με ένα σύνολο λέξεων-κλειδιών ή ελεύθερου κειμένου. Τα χαρακτηριστικά αυτά που αποδίδονται σε κάθε έγγραφο θα χρησιμοποιηθούν για την αναζήτηση και ανάκλησή του σε μελλοντικές φάσεις. Για την εισαγωγή των χαρακτηριστικών κάθε εγγράφου, το σύστημα παρέχει ένα σύνολο φορμών αρχειοθέτησεως, τις οποίες ο χρήστης μπορεί να χρησιμοποιήσει για την συμπλήρωση των κατάλληλων πεδίων.

Με τον τρόπο αυτό το κάθε έγγραφο αποκτά μιὰ δομημένη περιγραφή των περιεχομένων του, ώστε να είναι εύκολο να αναζητηθεί. Κάθε έγγραφο μπορεί να αρχειοθετηθεί με περισσότερες από μιὰ φόρμες ταυτόχρονα. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται η δυνατότητα να αναζητούμε έγγραφα με βάση την κατηγορία στην οποία ανήκουν, τον αποστολέα και τον παραλήπτη, την ημερομηνία, την συνοδική περίοδο, τον αριθμό πρωτοκόλλου, την αναφορά του θέματος.

Το αρχειακό υλικό, για την καλύτερη, συντομότερη και ευκολότερη διαχείρισή του, ταξινομείται σε έναν από τους θεματικούς φακέλους (ανάλογα με το περιεχόμενό του) των κυρίων αρχειακών κατηγοριών. Σχηματικά μπορούμε να απεικονίσουμε το σύστημα σαν ένα δένδρο με κλάδους και φύλλα. Πρέπει να

σημειώσουμε ότι το σύστημα παρέχει την δυνατότητα να ανοίξουμε άπειρες κατηγορίες και υποκατηγορίες, ανάλογα με τις αρχειακές ανάγκες που έχουμε.

Κάθε έγγραφο το οποίο εισάγεται στο σύστημα χαρακτηρίζεται αυτόματα ως μη αρχειοθετημένο και εύρσκεται στον φάκελο των μη αρχειοθετημένων εγγράφων. Από τον χώρο αυτό ο χρήστης το αρχειοθετεί και είναι στη δικαιοδοσία του να διαγράψει ή όχι το έγγραφο από τον φάκελο των μη αρχειοθετημένων εγγράφων. Ωστόσο το πρόγραμμα, για να αντιμετωπίσει ακόμα και το πρόβλημα της αναγνωρίσεως των μη αρχειοθετημένων εγγράφων, παρέχει την δυνατότητα της προσυμπλήρωσης δεδομένων αρχειοθετήσεως, ώστε κάθε έγγραφο το οποίο εισάγεται να αποκτά αυτόματα (χωρίς την παρεμβολή του χρήστη) ένα επί πλέον σύνολο χαρακτηριστικών.

Το πρόγραμμα, επίσης, διαχειρίζεται έγγραφα, έγχρωμες απεικονίσεις, φωτογραφίες που μάς ενδιαφέρει να αρχειοθετηθούν με την πρωτότυπη μορφή τους. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε ότι το ηλεκτρονικό σύστημα έχει εξοπλισθεί με προγράμματα τα οποία διευκολύνουν και εξυπηρετούν την ηλεκτρονική διαχείριση αυτής της κατηγορίας αρχειακού υλικού.

Το πρόγραμμα ηλεκτρονικής αρχειοθέτησεως του αρχείου της 'Ιερᾶς Συνόδου:

α) υποστηρίζεται από ένα πρόγραμμα διασώσεως (back up) των στοιχείων σε ειδικές κασέτες, έτσι ώστε, σε περίπτωση απώλειας ή καταστροφής ή βλάβης της μνήμης του υπολογιστού, να διατηρείται και να διασφαλίζεται το υλικό του ηλεκτρονικού αρχείου και

β) προστατεύεται από κωδικούς ασφαλείας που δεν επιτρέπουν την παραβίαση και πρόσβασή του.

Αυτό το οποίο απαιτείται, και επιτελείται, είναι η αντικατάσταση των παλαιών φακέλων, μέσα στους οποίους φυλλάσσονται τα έγγραφα, με νέους, ή καταλογογράφηση και η εύρετηρίαση του περιεχομένου εκάστου φακέλου.

Το Αρχείο της 'Ιερᾶς Συνόδου της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος αποτελεί πολύτιμη πηγή για την εκκλησιαστική ιστορία του Νεοελληνικού Κράτους. Η προσπάθεια που ξεκίνησε ανοίγει όριζοντες και προοπτικές για την περαιτέρω αξιοποίηση του αρχειακού υλικού. Πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση θὰ βοηθήσει ἡ ὀργάνωση καὶ λειτουργία τῶν πλέον σύγχρονων συστημάτων ηλεκτρονικῆς ἐπεξεργασίας καὶ προγραμμάτων διαχειρίσεως αρχειακού υλικού, ἡ ἐκδοση δημοσιευμάτων πού ἐξυπηρετοῦν τὴν γνώση τῆς ιστορίας, ἡ συμμετοχὴ σὲ ἐρευνητικὰ προγράμματα σὲ συνεργασία μὲ ἄλλους ἐπιστημονικοὺς φορεῖς. Εἶναι, ἐπίσης, καιρὸς νὰ σκεφθοῦμε τὶς δυνατότητες συνεργασίας μὲ τὶς κατὰ τόπους Μητροπόλεις καὶ τὰ μοναστικά ἰδρύματα γιὰ τὴν διάσωση, συγκέντρωση, συντήρηση, καταγραφή, ταξινόμηση καὶ ἐκδοση τοῦ αρχειακού υλικού. Ἔχουμε χρέος νὰ παραδώσουμε αὐτὸ τὸ ὅποιο παρελάβαμε. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ὄχι μόνον διάθεση ἀλλὰ καὶ πολλὴ ἐργασία.

Ο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΘΑΣΟΥ*

Ειδικότερα στους γειτονικούς νομούς Δράμας, Ξάνθης και Ροδόπης υπήρχε και περιοδεύων αντιπρόσωπος του περιοδικού¹⁸.

Ίδιαίτερα τιμητικό για το περιοδικό γεγονός υπήρξε ή πρόκληση, που απήρθησε ή Έπιτροπή Όρθοδόξου Τύπου, για να έμφανισθεί στη διεθνή έκθεση Τύπου, που οργανώθηκε στην Κολωνία της Γερμανίας¹⁹.

Κατά τη διάρκεια της παρούσης μελέτης, δέν κατέστη δυνατό να άνευρεθούν άλλοι τόμοι του

δραχμῶν πενήκοντα χιλιάδων και τὸ ὑπόλοιπον παρασχεθῆ εἰς τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἵνα χρησιμεύσῃ τοῦτο ὡς πυρὴν διὰ τὴν οἰκοδομὴν παρεκκλησίῳ ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει, ἀπαραίτητου διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν αὐτῆς²⁰. Ὁ «Ἀπόστολος Παῦλος» ὄχι μόνο ἀναγκάσθηκε νὰ διακόψῃ τὴν ἔκδοσίν του, ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ μερικὰ χρόνια, λόγω τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἐπελθούσης βουλγαρικῆς κατοχῆς, «διηρπάγη τὸ ἰδιόκτητον τυπογραφεῖον του»²¹.

* * *

Ὁ διαδεχθεὶς τὸν Χρυσόστομο μακαριστὸς Μητροπολίτης Καβάλας Ἀλέξανδρος (Καντώνης), μετέπειτα Μητροπολίτης Περιστερίου, ἔμπειρος καὶ αὐτὸς περὶ τὴν δημοσιογραφία, μόλις ἐγκαταστάθηκε στὴν Καβάλα, ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα του μελήματα θεώρησε τὸν Τύπο. Ἐξέδωσε τὸ μηνιαῖο περιοδικὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου «Τὸ Φῶς». Τὸ πρῶτο τεῦχος κυκλοφόρησε τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1969, ἦταν δεκαεξασέλιδο καὶ πυκνογραμμμένο, ἐκτυπώνονταν στὸ ἐπανιδρυθὲν τυπογραφεῖο τῆς Μητροπόλεως. Ὁ Μητροπολίτης στὸ πρῶτο ἄρθρο του τόνιζε ὅτι «Τὸ Φῶς» ἀποτελοῦσε συνέχεια τοῦ ὁμώνυμου περιοδικοῦ, πού ἐξέδιδε στὴν Κωνσταντινούπολη μέχρι τὴν ἐποχὴ τῶν τουρκικῶν βανδαλισμῶν (1947-1955). Δέν παρέλειπε βέβαια νὰ μνημονεύσει εὐφρόμως καὶ τὴν προσπάθεια τοῦ Χρυσοστόμου²².

Παράλληλα χάραξε καὶ τὴ γραμμὴ πλεύσεως τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ. Φιλοδοξοῦσε νὰ ἀποτελέσει «ἐποικοδομητικὸν ὄργανον χριστιανικῆς μορφώσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου». Ἡ νέα προσπάθεια ἦταν ἐνδεικτικὴ τοῦ θάρρους καὶ τῆς ἐλπίδος, πού συνέχιζαν νὰ καθοδηγοῦν τὴν πορεία τοῦ νέου ἱεράρχη παρὰ τὶς προηγηθεῖσες ἀπογοητεύσεις. «Θεωροῦμεν ἐθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἡμῶν ὑποχρέωσιν νὰ θέσωμεν εἰς κυκλοφορίαν «Τὸ Φῶς»

Τοῦ κ. **Στάθη Ν. Κεκριδῆ**
Δρος Θεολογίας

περιοδικοῦ, παρὰ μόνο οἱ τρεῖς πρῶτοι, γεγονὸς πού μᾶς ὀδηγεῖ στὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ περιοδικὸ διέκοψε, γιὰ ἄγνωστους λόγους, τὴν κυκλοφορία του. Μποροῦμε νὰ ὑποθέσουμε ὅτι λόγοι οικονομικοὶ ἀλλὰ καὶ ἀπουσία συνεργατῶν ὀδήγησαν στὴ διακοπὴ τῆς ἔντυπης παρουσίας στὰ ἐκκλησιαστικὰ γράμματα. Ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τοῦ Ταμείου Ἐλέους τῆς Μητροπόλεως ἐπιβεβαιώνεται ἡ διακοπὴ τῆς κυκλοφορίας του περιοδικοῦ, χωρὶς ὅμως νὰ αἰτιολογεῖται ἐπαρκῶς ἡ ἀπόφαση. Στὴ συνεδρία τῆς 19ης Ἰουλίου 1932 «ὁ Σεβασμιώτατος Πρόεδρος ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἀπὸ τινῶν μηνῶν διὰ λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεώς του διέκοψε τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ «Ἀπ. Παῦλος» καὶ θὰ συνεχίσῃ αὐτὴν ἐν καιρῷ τῶ δέοντι καὶ ὅτι συμφώνως πρὸς τὴν ὑπόσχασίν του ἡ μέχρι τοῦδε κηθεῖσα περιουσία τοῦ περιοδικοῦ τούτου παραμένει πρὸς ὄφελος τοῦ Ταμείου Ἐλέους καὶ ὅτι ταύτην ἀποτελοῦσι αἱ τυπογραφικαὶ αὐτοῦ ἐγκαταστάσεις, ἀξίας περὶ τὰς ἑβδομήκοντα χιλιάδας δραχμῶν, περὶ τοὺς χιλίους τόμους τοῦ περιοδικοῦ, ἀξίας

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 454 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

18. Α.Π. τ. 2, σ. 6.

19. Βλ. ὅ.π., τ. 3, σσ. 15-16. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ὁρθοδόξου Θρησκευτικοῦ Τύπου, ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μητροπολίτη Ναυπакτίας Ἀμβροσίου, ἔδρευε στὴν Ἀθήνα. Ὑπεύθυνος γιὰ τὴν εὐπρόσωπη παρουσία τοῦ Ὁρθοδόξου ἐκκλησιαστικοῦ Τύπου στὴν έκθεση τῆς Κολωνίας ἦταν ὁ τότε κοσμητὼρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν Ἀμίλιας Ἀλιβιζάτος.

20. Βλ. Πρακτικὰ Ταμείου Ἐλέους Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, σ. 10.

21. Παρουσία, τ. 1, σ. 2.

22. Βλ. «Τὸ Φῶς», τ. 1, σ. 4.

μὲ νέους συνεργάτας καὶ ὑπὸ νέας συνθήκας καὶ προϋποθέσεις εἰς τὴν ἐλευθέραν πλέον πατρίδα μας, διὰ τὰ διακονήσωμεν Ἐκκλησίαν καὶ Πατρίδα, Ὁρθοδοξίαν καὶ Ἔθνος, πιστοὺς καὶ ὁμοδόξους, στήνοντες ἄμβωνα σεμνὸν ἐντὸς τῶν ὁμοδόξων οἰκογενειῶν»²³. Συνδέονταν λοιπὸν ἄμεσα τὸ νέο περιοδικὸ μὲ τὴν παράδοση τῆς Μητροπόλεως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν προσωπικὴ πορεία τοῦ Μητροπολίτη, ὁ ὁποῖος θεωροῦσε τὴ δημοσιογραφία ὡς σημαντικὸ μέσο ἀσκήσεως ποιμαντικοῦ ἔργου. Ὑποστήριξε χαρακτηριστικὰ ὅτι «τὸ κήρυγμα ἀπευθύνεται μόνο στὸν περιορισμένον ἀριθμὸ τῶν ἐκκλησιαζομένων, ἐνῶ ἡ δημοσιογραφία στὸν εὐρύτερο κύκλον τῶν μὴ ἐκκλησιαζομένων».

Τὸ περιοδικὸ διέθετε εἰδικὴ σελίδα γιὰ τοὺς νέους, θέλοντας νὰ δημιουργήσει ἓνα δίαυλον ἐπικοινωνίας καὶ ἓνα βῆμα ἐλευθέρης ἐκφράσεως γιὰ τὴ νεολαία. Τίτλος τῆς σελίδας ἦταν: *διάλογος μὲ τοὺς νέους*. Ἄλλες σελίδες φιλοξενούσαν βιβλικὰ θέματα, ἐκλαϊκωμένες προσεγγίσεις τῶν πατερικῶν κειμένων, στήλες μὲ «λακωνικὴ» παράθεση εἰδήσεων, σχολιασμοὺς στὴν ἐπικαιρότητα, ἐκκλησιαστικὰ χρονικά κ.λπ. Τὸ περιοδικὸ γράφονταν ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ ντόπιον πνευματικὸ δυναμικὸ, κυρίως συνεργάτες τῆς Μητροπόλεως, κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, χωρὶς βέβαια νὰ παραλείπει καὶ τὴ φιλοξενία τῆς πνευματικῆς προσφορᾶς λογίων ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς μητροπολιτικῆς περιφέρειας. Λίγο πρὶν ἀπὸ τὴ μετακίνηση τοῦ Μητροπολίτη ἀπὸ τὴν Καβάλα, διακόπηκε ἡ ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ, ἀφοῦ ἐπὶ μιᾷ ἑξαετία (1969-1974) ἐξυπηρέτησε τὶς πνευματικὰς ἀνάγκες τοῦ ὀρθόδοξου πληρώματος.

* * *

Μὲ τὴν ἔλευση τοῦ τρίτου κατὰ σειρὰ Μητροπολίτη Προκοπίου, ποὺ καὶ σήμερον ποιμαίνει τὴν ἀποστολικὴ Μητρόπολὴ μας, ἐγκαινιάσθηκε μιᾷ νέᾳ περίοδος γιὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν τύπον, ὄχι μόνο τῆς Μητροπόλεώς μας ἀλλὰ καὶ εὐρύτερα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Μὲ εὐδόκιμη προϋπηρεσία στὸν ἐκδοτικὸν τομέα κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς θητείας του στὴ Μητρόπολιν Κορινθίας, ἀφοῦ ἦταν ὑπεύθυνος τοῦ περιοδικοῦ καὶ τῶν ἐκδόσεων «*Πνοή*», ἀξιοποίησε κατὰ τὸν καλύτερον τρόπο τὴ συσσωρευμένη ἐμπειρία. Ἔτσι τὸ νέο περιοδικὸ, μὲ τὴν ἐπωνυμία «*Παρουσία*», καλαισθητὸ, μὲ ἐντυπωσιακὰ φιλοτεχνημένον ἐξώφυλλον, μὲ συστηματικὰ κατανεμημένη ὕλη, ποικιλμένη πάντοτε μὲ

φωτογραφίες ἀπὸ τὰ ἐκκλησιαστικὰ δρώμενα τῆς περιοχῆς, ἀπετέλεσε μέχρι σήμερον ὑπόδειγμα ἐκκλησιαστικοῦ ἐντύπου, τόσο ἀπὸ ἀποψη ἐμφανίσεως ὅσο καὶ ἀπὸ ἀποψη περιεχομένου.

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1975 πρωτοκυκλοφόρησε ἡ «*Παρουσία*» ὡς «*μηνιαία ἐκκλησιαστικὴ ἔκδοσις*» καὶ μέχρι σήμερον, περισσότερον ἀπὸ μιᾷ εἰκοσαετία, προσφέρει ἀνελλιπῶς πλούσια πνευματικὰ ἔργεθίσματα σὲ 4000 ἀναγνώστες, στοὺς ὁποίους ἀποστέλλεται δωρεάν. Αὐτὸ ἀπετέλεσε μιᾷ σημαντικὴν τομῆν, διότι ὅπως ἐξηγοῦσε σὲ σχόλιόν του ὁ Μητροπολίτης «*ἐφεξῆς τὸ περιοδικὸν μας θὰ διανέμεται δωρεάν καὶ θὰ ἀποστέλλεται τιμητικῶς εἰς ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι παρακολουθοῦν τὶς προσπάθειες τῆς Μητροπόλεώς μας εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς. Εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν κατελήξαμεν, διότι θεωροῦμεν ὅτι ὑποχρεωτικὰ καὶ συνδρομαὶ εἰς ἔργα ἱεραποστολῆς δὲν ἐπιβάλλονται*»²⁴. Δὲν παρέλειπε βέβαια νὰ ὑπενθυμίσει τὴν ὑπαρξὴ τῆς ἐκδοτικῆς παραδόσεως στὴ Μητρόπολιν Φιλίππων, μὲ τὶς προσπάθειες τοῦ Χρυσόστομου καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλὰ καὶ τὶς ἰδιαιτερότητες τῆς νέας προσπάθειας. «*Ἦδη ἡ ἐκδοτικὴ μας παράδοσις ἀνανεωμένη συνεχίζεται... Ἡ ἀνανέωσις καλύπτει τὴν ὀνομασίαν καὶ ἐν μέρει τὸν περιεχόμενον καὶ τοὺς στόχους. "Παρουσία" ὁ τίτλος τοῦ ὑποδηλώνει τὴν ἐμφάνισιν, τὸ παρὼν ποὺ δίδει ἡ Μητρόπολις μας, ἐντὸς τοῦ Ὁρθόδοξου χώρου καὶ εἰς ὅλας τὰς πτυχὰς τῆς ζωῆς τῆς, ὡς τοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ μέρους τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοὺς πιστοὺς μας θὰ γράφεται καὶ τὴν ζωὴν τῶν θ' ἀποτυπώνει. Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη. Ἡ μόνιμος παράστασις ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ φωτιστοῦ μας Ἀποστόλου Παύλου θὰ ὑλοποιεῖ τὴν ἀδιάλειπτον πνευματικὴν καὶ Ἐκείνου παρουσίαν, τὸ ἔνθεον κήρυγμα τοῦ Ὁποίου μᾶς χειραγωγεῖ καὶ μᾶς κατευθύνει, ὅπως ἀπὸ τὸν τόπον αὐτὸν διὰ πρώτην φορὰν ἠκούσθη εἰς ὀλόκληρον τὴν Εὐρώπην*»²⁵.

Μὲ ἀπόλυτον σεβασμὸν στὴν ἱστορίαν τοῦ Τύπου τῆς Μητροπόλεως καὶ στὴν ἐκδοτικὴν τῆς παράδοσην χαράσσονταν νέες γραμμὲς πλεῦσεως καὶ διοχετεύονταν νέες ἀντιλήψεις, ὅπως ἀπαιτοῦσαν οἱ νέοι καιροί. Ἡ «*Παρουσία*», κατὰ κοινὴ ὁμολογίαν, ἔγινε ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ εὐπαροῦσιαστα καὶ πολυδιαβασμένα ἐκκλησιαστικὰ περιοδικὰ. Ἔτσι, ἐπὶ μιᾷ εἰκοσαετίᾳ, καθιστᾷ κοινωνοὺς τῶν προβλημάτων

23. Ὁ.π., σ. 4.

24. *Παρουσία*, τ. 1, σ. 15.

25. *Παρουσία*, τ. 1, σσ. 2-3.

καὶ τῶν προβληματισμῶν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας ὅλους τοὺς ἀναγνώστες τῆς, σὲ ὅποια γωνιὰ τῆς Ἑλλάδος κι ἂν κατοικοῦν. Ἀπέκτησε τὴ δική της προσωπικότητα μὲ τὴ φιλοξενία ἄρθρων καὶ σχολίων ἐπωνύμων συνεργατῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, μὲ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ καὶ ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Μητροπολίτη.

Στὶς νέες πρωτοβουλίες πρέπει νὰ συμπεριληφθεῖ καὶ ἡ ἀφιέρωση στοὺς νέους μας ἐνὸς μονίμου τετρασέλιδου ἔνθετου, ἀπὸ τὸ 1980, μὲ τίτλο «*Νεανικὴ Παρουσία*». Σκόπευε ὄχι μόνον νὰ δώσει ἐρεθίσματα γιὰ ἓνα γόνιμο προβληματισμὸ τῶν νέων, ἀλλὰ καὶ νὰ προσφέρει ἓνα βῆμα ἐλευθερίας ἐκφράσεως τῶν νέων μὲ τὴν διαπραγμάτευση θεμάτων, ποὺ ἄμεσα τοὺς ἐνδιέφεραν, ὥστε νὰ διατυπώνεται ἡ γνώμη τους μὲ ὑπευθυνότητα καὶ ἐλευθερία. Μάλιστα σὲ ἐποχὲς δύσκολες γιὰ τὴ διανομὴ τοῦ χριστιανικοῦ ἐντύπου στὰ σχολεῖα, ἡ «*Νεανικὴ Παρουσία*» διανεμόταν δωρεὰν σὲ 2000 μαθητὲς ὄλων τῶν Γυμνασίων καὶ Λυκείων τῆς μητροπολιτικῆς περιφέρειας. Ὑλοποιούνταν ἔτσι μιὰ πνευματικὴ προσπάθεια «ἀπὸ νέους γιὰ νέους» ἀφοῦ μεγάλο μέρος τῆς ὕλης τοῦ ἔνθετου, ποὺ ἀφοροῦσε σὲ νεανικὰ θέματα, γράφονταν ἀπὸ μαθητὲς Λυκείου ἢ φοιτητὲς. Δυστυχῶς ὅμως οἱ γραφειοκρατικὲς (ἐνδεχομένως καὶ ιδεολογικὲς) ὑπερβολὲς τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας ὀδήγησαν στὴν ἀπαγόρευση τῆς διακινήσεως, ἀκόμη καὶ θρησκευτικῶν περιοδικῶν, στοὺς σχολικοὺς χώρους, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ πρωτοβουλία νὰ διακοπῆ.

Σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα ἡ προσπάθεια αὐτὴ διευρύνθηκε μὲ τὸν ἐγκαινιασμὸ σειρᾶς ἐκδόσεων μὲ τίτλο «*Ἐκδόσεις Παρουσία*». Ὁ Μητροπολίτης Προκόπιος εἶχε ὑπαινιχθεῖ τὴν πρόθεσή του ὅταν ἔγραφε στὴν «*Παρουσία*»: «*Τρέφομεν βεβαίαν τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ σκοποὶ μας θὰ εὐδωθοῦν καὶ ἡ ἐκδοτικὴ δραστηριότης τῆς Μητροπόλεώς μας θὰ διευρυνθεῖ ἔτσι, ὥστε ὄχι μόνον τὸ περιοδικὸν ἀλλὰ καὶ ἄλλοι χρήσιμοι καὶ ὠφέλιμοι ἐκδόσεις νὰ προσφερθοῦν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας*»²⁶. Τὸ πρῶτο βιβλίο γραμμὲν ἀπὸ τὸν ὑπογραφόμενο καὶ ἀφιερωμένο στοὺς νέους, μὲ τίτλο «*Νύξεις σὲ νεανικὰ θέματα*» κυκλοφόρησε στὴν Καβάλα τὸ 1976. Ἀκολούθησε σειρὰ περίπου δέκα ἄλλων ἐκδόσεων. Πέρα ἀπὸ τὰ βιβλία μὲ ἐποικοδομητικὸ περιεχόμενο κυκλοφορήθηκαν βιογραφικά, ιστορικά, θεολογικά ἢ καὶ αὐστηρῶς ἐπιστημονικὰ ἔργα, ποὺ ἀπετέλεσαν τὴ δευτέρη σειρὰ μὲ γενικὸ τίτλο

«*Ἐκκλησία καὶ Θεολογία*», συνέβαλαν δὲ στὴν πνευματικὴ ἐγρήγορη τῆς περιοχῆς, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερα ὀλοκλήρωσαν τὴν ἐνεργὸ ἐκκλησιαστικὴ συμμετοχὴ στὸ πνευματικὸ γίγνεσθαι τοῦ καιροῦ μας.

Ἡ Μητρόπολη Φιλίππων, μὲ πρωτοβουλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Προκοπίου καὶ σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ι.Μ.Χ.Α., διοργάνωσε δύο, σημαντικὰ γιὰ τὴν τοπικὴ ἱστορία, συνέδρια, οἱ ἐπιστημονικὲς ἀναζητήσεις τῶν ὁποίων καταγράφηκαν σὲ δύο πολυσέλιδους τόμους, ἀποτελώντας ἔγκυρα σημεῖα ἀναφορᾶς γιὰ τοὺς ἀσχολούμενους μὲ τὰ ἱστορικὰ δρώμενα τῆς περιοχῆς: «*Ἡ Καβάλα καὶ ἡ περιοχὴ τῆς - Α' Τοπικὸ Συμπόσιο*». Πρακτικὰ, Θεσσαλονίκη 1980, ὅπου δημοσιεύθηκαν ἐπιστημονικὲς ἀνακοινώσεις, ποὺ φώτιζαν πτυχὲς τῆς τοπικῆς ἱστορίας καὶ Ἐπετηρὶς τοῦ Ἱστορικοῦ Κέντρου Καβάλας τὸ 1988, μὲ τὰ πρακτικὰ νέου Συμποσίου ἐπὶ θεμάτων τοπικῆς ἱστορίας καὶ πολιτισμοῦ.

Θὰ ἀποτελοῦσε παράλειψη, ἐὰν στήν, ἔστω καὶ σύντομη, εἰσήγηση δὲν ἀναφέρονταν καὶ ἡ ἐτήσια ἐκδοσιὰ τοῦ ἡμερολογίου «*τσέπης*» ποὺ ἐκδίδει ἀδιάκοπα ἡ Μητρόπολή μας καὶ τὸ ὁποῖο πέραν τῆς πρακτικῆς του ἀξίας, ἔχει καὶ χαρακτηριστὰ ἐποικοδομητικὸ, ἀφιερωμένο κατ' ἔτος σὲ συγκεκριμένη θεματικὴ. Τὰ ἔσοδα τοῦ ἡμερολογίου αὐτοῦ στηρίζουν οἰκονομικὰ τὸ περιοδικὸ «*Παρουσία*» ἀλλὰ καὶ τὶς ἄλλες ἐκδόσεις τῆς Μητροπόλεως.

Τέλος, ὑπὸ τὴ διεύθυνση καὶ τὴν οἰκονομικὴ στήριξη τοῦ Μητροπολίτη μας, σὲ συνεργασία μὲ τετραμελὴ ἐπιτροπὴ καθηγητῶν Πανεπιστημίου ἐκδίδεται καὶ ὁ «*Χριστιανός*», μιὰ τριμηνιαία, ἀμιγῶς ἐπιστημονικὴ, «*Ἐπιθεώρηση Κανονικοῦ καὶ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου*»²⁷.

* * *

Ὅσα κατατίθενται σήμερα μὲ τὴν παρούσα ἀνακοίνωση σχετικὰ μὲ τὸν ἐκκλησιαστικὸ Τύπο, ὡς συγχρόνου μέσου διαπομιάνσεως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἀποτελοῦν μέρος μόνον ἀπὸ τὴν πνευματικὴ δραστηριότητα τῆς Ἀποστολικῆς Μητροπόλεώς μας καὶ ἐγγράφονται στὸ ἐνεργητικὸ τῶν τριῶν Μητροπολιτῶν, ποὺ ποιίμαναν κατὰ καιροὺς τὸ λαὸ τῆς περιοχῆς. Τῶν δύο πρώτων, ἃς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη. Τοῦ τρίτου, Μητροπολίτου Προκοπίου, εἶησαν πολλὰ τὰ ἔτη. (Τέλος)

27. Ἰδρυτὴς τοῦ περιοδικοῦ ἦταν ὁ Ἰωάννης Θ. Παναγόπουλος (1961-1980), ἐνῶ τὴν συντακτικὴ ἐπιτροπὴ, ποὺ παράλληλα ἀποτελεῖ τὴν ιδιοκτησία καὶ τὴν διεύθυνση, ἀποτελοῦν οἱ πανεπιστημιακοὶ καθηγητὲς Θ. Ι. Παναγόπουλος, Γ. Α. Πουλῆς, Βλ. Ι. Φειδᾶς καὶ Π. Ε. Χριστινάκης.

26. *Παρουσία*, τ. 1, σ. 15.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Συμφωνία τών δύο Πατριαρχείων

Μετ' ιδιαίτερας ικανοποιήσεως τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τών Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἔλαβε γνώσιν τῆς Ἀνακοινώσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου περὶ τών σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βασιλίδος τών πόλεων μετὰ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Ἐν τῇ Ἀνακοινώσει ταύτῃ ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς:

«α) Τὰ δύο Πατριαρχεῖα, Οἰκουμενικὸ καὶ Μόσχας, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῶν νὰ διατηρηθῆ ἢ Ὁρθόδοξος ἐνότης καὶ νὰ ἐπιλυθῶν τὸ ταχύτερον δυνατὸν τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐνεφανίσθησαν ἐσχάτως ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑσθονίας, συνεφώνησαν ὅπως παράσχουν εἰς τοὺς ἐν Ἑσθονίᾳ Ὁρθοδόξους τὴν ἐλευθερίαν ἐπιλογῆς κατ' ἄκραν οἰκονομίαν εἰς ποίαν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν ἐπιθυμοῦν νὰ ἀνήκουν: εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἢ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας,

β) τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας ἀποκαθιστᾷ τὴν διακοπεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ κοινωνίαν μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου,

γ) τὰ δύο Πατριαρχεῖα συμφωνοῦν νὰ συνεργασθῶν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἐν Ἑσθονίᾳ».

Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι μόνον ἠνωμένη ἢ Ὁρθοδοξία ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ τὸ συντονιστικὸν ἐνδιαφέρον τῆς Πρωτοθρόνου ἐν αὐτῇ Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως θὰ δυνηθῆ νὰ παρουσιάσῃ «καρπὸν ἑκατονταπλασίονα ἐν τῇ ἐνοποιουμένῃ Εὐρώπῃ καὶ τῇ καθ' ὅλου Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ».

Μήνυμα ἐξ Ἱερουσαλήμ

Τὸ Δελτίον Οἰκουμενικῆς Ἐπικαιρότητας, τὸ ὁποῖον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐνημέρωσις» ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς ἐν Γενεύῃ Μονίμου Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὀρθῶς ἐξαίρει τὴν συνεργασίαν τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου μετὰ τών ἐν Ἱερουσαλήμ Ἡγετῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν

πρὸς ἐπίτευξιν εἰρήνης καὶ διαλόγου. Ἐκτὸς τών ἄλλων τὸ Δελτίον τοῦτο γράφει τὰ ἑξῆς:

«Ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέτες τῆς Ἱερουσαλήμ, ἔχοντας ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων Διοδῶρο, μὲ ἓνα εἰδικὸ μήνυμα ποῦ ἐξαπέλυσαν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Πάσχα, ἔκαμαν ἔκκληση γιὰ τὸν τερματισμὸ τῆς βίας στὴν Μέση Ἀνατολή, ζητώντας ταυτόχρονα τὴν ἐξομάλυνση τών σχέσεων μετὰξὺ Ἰσραηλινῶν καὶ Παλαιστινίων.

»Τὸ ἐν λόγῳ βαρυσήμαντο μήνυμα, μαζὶ μὲ τὸν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων, συνυπογράφουν οἱ Πατριάρχες τών Ἀρμενίων καὶ τών Λατίνων, ὁ Ἀγγλικανὸς Ἀρχιεπίσκοπος, οἱ Ἐπίσκοποι τών Μελχιτῶν (Οὐνιτῶν), Κοπτῶν, Αἰθιοπῶν, Λουθηρανῶν, ἐκπρόσωποι τών Συρο-ορθοδόξων, Συρο-καθολικῶν καὶ Ἀρμενο-καθολικῶν καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κουσιτιανῆς τῶν Φραγκισκανῶν. Χαρακτηρίζοντας τὸ χριστιανικὸ καὶ ἐβραϊκὸ Πάσχα ὡς κατ' ἐξοχὴν ἑορτὲς ἀπελευθερώσεως καὶ καταλλαγῆς, οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέτες τῆς Ἁγίας Πόλεως δήλωσαν ὅτι τὸ μήνυμα ποῦ ἀπήνθουν εἶναι «μήνυμα ἐλπίδας, συν-πάθειας, καταλλαγῆς καὶ χαρᾶς»...

«...Ἐπαναλαμβάνουν δὲ μιὰ παλαιότερῃ τους ἔκκληση γιὰ «συναναστροφὴ καὶ διάλογο» μετὰξὺ τών ἡγετῶν ὄλων τών θρησκευμάτων, «προκειμένου νὰ καταστρωθῶν σχέδια ἐπιμορφώσεως τών λαῶν μας, σύμφωνα πρὸς τὶς ἀρχὲς τῆς ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως, τῆς ἀλληλοκατανοήσεως, τῆς ἰσότητος καὶ ἀδελφότητος».

»Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τερματίζουν τὸ μήνυμά τους παρατηρώντας ὅτι οἱ θρησκευτικοὶ ἡγέτες τοῦ χώρου αὐτοῦ «δὲν πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζουν ἀλλήλους ὡς ἐχθροὺς, ἀλλ' ὡς ἀδελφούς, μαζὶ μὲ τοὺς ὁποίους θὰ οἰκοδομήσουν μιὰ νέα κοινωνία καὶ θὰ ἐγκαινιάσουν μιὰ νέα ἐποχὴ στὴν περιοχὴ».

«Ἐπανευρεθεῖσα κοινὴ ταυτότης

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ καταστῆ εὐρύτερον γνωστὸν, ὅτι ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τοῦ

Πατριαρχείου 'Αντιοχείας, άσχοληθείσα περι τὸ θέμα τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἔλαβεν ὁμοφώνως τὴν ἀκόλουθον ἀπόφασιν:

«Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας μαζί με τὶς λοιπὲς ἀδελφὲς Ἐκκλησίαι συνεχίζει, σὲ παγκόσμια κλίμακα, τὴν οἰκουμενιστικὴ τῆς δέσμευση, μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (ΠΣΕ) καὶ τῶν Μικτῶν Ἐπιτροπῶν Θεολογικοῦ διαλόγου μετὰ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ τὶς διάφορες Ἐκκλησίαι τῆς Διαμαρτυρήσεως.

»Συμμετέχει πλήρως στὴν προσπάθεια προσεγγίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς περιοχῆς, στὰ πλαίσια τοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς, συναφῶς δὲ ὑπογραμμίζει τὸν ἰδιάζοντα χαρακτήρα τῆς συνεργασίας τῆς μετὰ τὴν Συρορθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας.

»Ἐπιθυμεῖ ὡσαύτως νὰ προωθήσει περαιτέρω τὶς καλὲς τῆς σχέσεις μετὰ τὴν Μελχιτικὴ Καθολικὴ Ἐκκλησία, μαζί μετὰ τὴν ὁποία συνιστοῦσε τὴν ἀδιαίρετη Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας, μέχρι τὶς ἀρχὲς τοῦ 18ου αἰῶνα. Μετὰ τὸ 1973, καὶ τὶς ἐκατέρωθεν ἐπισκέψεις ἐπισήμων συνοδικῶν ἀντιπροσωπειῶν, ἀναζητοῦμε ἀπὸ κοινῆς μέσα σὲ ἓνα πνεῦμα ἀδελφότητος τὴν ἐνότητα τῆς Ἀντιοχείας, παραμένοντες πιστοὶ στὴν κληρονομία καὶ τὴ λειτουργικὴ τῆς παράδοση, ποὺ ἀποτελοῦν τὴ βάση τῆς ἐπανευρεθείσης κοινῆς μας ταυτότητος».

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ πρέπει γενικώτερον νὰ ἐξαρθῆ τὸ γεγονός ὅτι ἐν Συρία αἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι συνεργάζονται ἀρμονικῶς καὶ μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν κοινῶν προβλημάτων.

Ὁ «Ἀπόστολος τῆς Ἑλλάδος»

Εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιεύεται τὸ πρόγραμμα τοῦ διεθνοῦς ἐπιστημονικοῦ συνεδρίου, τὸ ὁποῖον ἐπραγματοποιήθη ἐν Βεροῖα προνοία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμπανίας κ. Παντελεήμονος πρὸς ἐξέτασιν τοῦ θέματος «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἡ Μακεδονία» (ἐν τοῖς πλαισίοις τῶν ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων: «Β' Παύλεια»).

Τὸ Συνέδριον τοῦτο, ὡς καὶ αἱ ἀνάλογοι ἐκδηλώσεις, αἵτινες περὶ τὸ τέλος Ἰουνίου

ὀργανοῦνται κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, —αἱ ὁποῖαι ἐπιδεικνύουν τοὺς τόπους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔστησαν καὶ ἐκινήθησαν οἱ πόδες τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἢ ἀνεγνώσθησαν σταλεῖσαι πρὸς τὰς τοπικὰς Ἐκκλησίας τῶν ἐπιστολαὶ αὐτοῦ— ὑπενθυμίζουν ὅτι ὁ «Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν» ὑπῆρξεν οὐ μόνον ὁ σκαπανεὺς τοῦ δυτικοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ θεμελιωτὴς καὶ οἰκοδόμος τοῦ ἑλληνικοῦ Χριστιανισμοῦ, «ὁ Ἀπόστολος τῆς Ἑλλάδος».

Ὡς ἔχει σημειώσει ὁ ἀείμνηστος πρῶτος Διευθυντὴς τοῦ παρόντος περιοδικοῦ Καθηγητῆς καὶ Ἀκαδημαϊκὸς Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, «ἀφ' ἧς ὁ Παῦλος ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας του ἐνεκέντρισε τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν καλλιέλαιον, ἢ προχριστιανικὴ Ἑλλάδα, τελειωθείσα διὰ τοῦ Παύλου εἰς τὴν ἑλληνοχριστιανικὴν τριάδα τῶν ὑψίστων ἀξιῶν τοῦ Ἀληθοῦς, τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Ἀγαθοῦ, ἀπέβη διὰ πάντα τὰ ἔθνη ἢ διδάσκαλος τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ» (περ. «Ἐκκλησία», 1 Ἰουλίου 1950, σ. 210).

«Ῥδὴ εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Ἰωάννου»

Ὡς πληροφοροῦμεθα ἐκ τοῦ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης (ΟΑΚ) ἐκδιδομένου ἐξαιρετοῦ ἐνημερωτικοῦ δελτίου «Διάλογοι καταλλαγῆς», ἐν τῷ Ἀμφιθεάτρῳ τοῦ νέου Συνεδριακοῦ Κέντρου τῆς Ἀκαδημίας ταύτης ἐγένετο ἡ πρώτη παγκόσμιος ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου «Ῥδὴ εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Ἰωάννου» εἰς κείμενα τοῦ διακεκομένου Διευθυντοῦ τοῦ ἀκτινοβόλου τούτου Ἰδρύματος κ. Ἀλεξάνδρου Παπαδεροῦ καὶ μουσικῆν τοῦ κ. Γεωργίου Χατζηθεοδώρου. Τὴν ἐκδήλωσιν ἠύλογησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναῖος, ἐνῶ ὁ ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τῆς ΟΑΚ κ. Κωνσταντῖνος Ζορμπᾶς καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἱεροσαλτῶν Νομοῦ Χανίων «Γεώργιος ὁ Κρήτης» κ. Νικόλαος Πιακῆς παρουσίασαν τὰς ἀναγκαίας βιβλιοθεολογικὰς καὶ αἰσθητικὰς παρατηρήσεις. Ἡ Χορωδία τοῦ Συνδέσμου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Χ. Τζινευράκη, οἱ λοιποὶ μουσικοὶ καὶ ὁ «ἀναγνώστης» κ. Β. Γκούστης ἀπέδωσαν καθ' ὑπέροχον τρόπον

τὸ ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον ἐξέφρασαν ποικιλοτρόπως τὸν θαυμασμόν των οἱ παρευρεθέντες, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Εἰρηναῖος καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἀρχῶν τούτων.

Τὸ ἔργον τοῦτο, τοῦ ὁποῖου ἡ πρώτη παγκόσμιος ἐκτέλεσις εἰς μουσικὴν τοῦ κ. Ἰωάννου Μαρκοπούλου ἐγένετο τὸ παρελθὸν ἔτος, ὑποβοηθεῖ τοὺς ἀκροατὰς νὰ συλλάβουν τὸ περιεχόμενον καὶ τὸ βαθύτερον νόημα τοῦ βιβλίου τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου, ὅπερ τόσον πολὺ προεβλήθη κατὰ τοὺς σχετικούς ἑορτασμοὺς τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἐν τῷ αὐτῷ Δελτίῳ (Μαΐος 1996) δημοσιεύονται τὰ κείμενα τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Παπαδεροῦ.

Ἡ προσέλκυσις νέων εἰς τὸν μοναχισμόν

Ὁ γνωστὸς δημοσιογράφος κ. Γρηγ. Καλοκαιρινός, ἐν ἄρθρῳ του εἰς τὴν ἐφημερίδα «Ἀδέσμευτος Τύπος» (15.6.1996), ἀναφερόμενος εἰς τὸν μοναχισμόν, ἐπισημαίνει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Σήμερα, πολλοὶ περισσότεροι, νέοι εἰδικά, καλλιεργημένοι καὶ μορφωμένοι, ἔχουν τὴ διάθεση νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὴν ἀπρόσωπη κοινωνία μας, νὰ ἀποστασιοποιηθοῦν καὶ νὰ συγκεντρώσουν τὶς σκέψεις, ἀλλὰ καὶ τὴ δυναμικὴ τους, στὴν προσωπικὴ τους σωτηρία. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ τεράστια ψυχικὴ δύναμη καὶ πίστη. Καί, ἐπὶ τὸ πλεῖστον, βασικὸς μοχλός, ποὺ κινεῖ παρόμοιες διαθέσεις καὶ ἐπιλογές, εἶναι πάντα ἓνας φωτισμένος πνευματικὸς κληρικὸς. Ἔτσι γινόταν πάντα καὶ γίνεται καὶ τώρα. Τέτοιοι κληρικοὶ ὑπῆρχαν καὶ ὑπάρχουν. Εἶναι ταγοὶ τοῦ πνεύματος, ἄνθρωποι ποὺ ἡ καθαρὴ τους ψυχὴ λάμπει στὸ πρόσωπό τους. Ἔτσι ἐμπνέουν τοὺς νέους καὶ τοὺς ἀνοίγουν ξεχωριστοὺς, δύσκολους ὀρίζοντες, τοὺς ὁποίους — ὅπως εἶπαμε — δὲν μπορεῖ νὰ ἀντιληφθεῖ στὶς μέρες μας ὁ “ὕλικὸς ἄνθρωπος...”».

Medicus Magnus

Ὁ διακεκριμένος Καθηγητὴς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς κ. Σπυρ. Γ. Μαρκέτος, ἐν ἐπιστημονικῷ μνημοσύνῳ, τὸ ὁποῖον ἐγένετο προσφάτως ἐν τῷ Ἱατρικῷ Κέντρῳ Ἀθηνῶν εἰς μνήμην τοῦ Καθηγητοῦ καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἱατροῦ

Γεωργίου Μερικά, ἐξήρε τὸν χριστιανικὸν προσανατολισμὸν τοῦ ἀειμνήστου διαπρεποῦς ἱατροῦ, εἰπὼν, πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Γεώργιος Μερικάς ὑπῆρξε ἓνας καὶ μοναδικὸς δάσκαλος ἱατρικοῦ ἤθους. Ἐνας δάσκαλος ἀπλός, σεμνός, θερμός, μὲ αὐθεντικὴ σοβαρότητα καὶ ὄχι μὲ ἐπίπλαστη σοβαροφάνεια! Μὲ γόνιμη φαντασία. Μὲ τὸ θεῖο δῶρο τῆς ἀμεσότητος καὶ τοῦ συνδυασμοῦ λόγων, στοχασμῶν, αἰσθημάτων καὶ ἔργων. Μὲ τὴν ἀγνή ψυχὴ ποὺ κρίνει τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα μὲ ἀγάπη. Μὲ τὸ θάρρος νὰ ἀναγνωρίσει τὰ λάθη του καὶ νὰ ἐπωμιστεῖ τὶς εὐθύνες του. Μὲ πνεῦμα κοφτερό, ποὺ ἀγρυπνοῦσε χωρὶς νὰ ἄγχεται. Νηφάλιος, ἀλλὰ σὲ ἀδιάκοπη ἐργήγορση! Πάντα θαλερός, δραστήριος καὶ ἀεικίνητος! Χωρὶς νὰ τρέφει μίση, καὶ χωρὶς νὰ διακατέχεται ἀπὸ προκαταλήψεις. Μὲ πληθωρικὴ ζωντάνια καὶ μαζὶ γαλήνια ἠρεμία. Μὲ αὐτὲς τὶς φαινομενικῆς ἀντιθέσεις, ποὺ συνθέτουν τὴν εἰκόνα ἐνὸς “ἀσκητικοῦ ἤρωα τῆς νεοελληνικῆς ἱατρικῆς” ποὺ διαλαλοῦσε ὅτι “ὁ καταλύτης τοῦ ἱατρικοῦ ἔργου ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι ὁ ἀπὸ Ἱπποκράτους ἀνθρωπισμὸς καὶ ἡ ἀπὸ Χριστοῦ ἀγάπη”.

»Ὁ συνδυασμὸς τοῦ medicus hippocraticus μὲ τὸν medicus pius (ποὺ πρὶν ἀπὸ λίγο ἀκούσαμε νὰ τὸν ἐξυμνεῖ καὶ μὲ τὴν ἴδια του τὴν φωνὴ ἀπὸ τὴν μαγνητοφώνηση μιᾶς ἐμπνευσμένης ὀμιλίας του) μοῦ παρέχει τὸ δικαίωμα νὰ ὑποστηρίξω βάσιμα ὅτι, ὁ Γεώργιος Μερικάς, ὁ ἀξέχαστος Δάσκαλος τῆς Νεοελληνικῆς Ἱατρικῆς, θὰ μπορούσε νὰ διεκδικήσῃ ἐπάξια (καὶ) τὸν ἐπίζηλο τίτλο τοῦ Medicus Magnus».

Εἶναι ἀξιοσημείωτον, ὅτι οἱ ἀνωτέρω λόγοι δὲν εἶναι μόνον ὑπόμνησις τοῦ ἤδη γνωστοῦ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἐκκλησίας χριστιανικοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ ἀειμνήστου Γ. Μερικά, ἀλλὰ καὶ ἐμμέσως προβολὴ ἀφ' ἐνὸς τοῦ ιδεώδους τοῦ ἱατροῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ ὑγιoῦς προσωπικοῦ κοσμοθεωρητικοῦ καὶ βιοθεωρητικοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Σπ. Μαρκέτου, ὁ ὁποῖος εἶναι διεθνῶς γνωστὸς ὡς Πρόεδρος τοῦ Διεθνoῦς Ἱπποκρατεῖου Ἰδρύματος καὶ ὡς Ἀντιπρόεδρος τῆς Διεθνoῦς Ἐταιρείας Ἱστορίας τῆς Ἱατρικῆς.

Ε. Δ. Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ 25ης Ἰουνίου 1996

Ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον σήμερον τὴν πρωΐαν τῆς 25ης Ἰουνίου ἐν Ἀθήναις, ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Γυθείου καὶ Οἰτύλου κυρὸς Σωτήριος εἰς ἡλικίαν 76 ἐτῶν. Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία θὰ ψαλλῆ τὴν προσεχῆ Παρασκευὴν 27.6.96 καὶ ὥραν 5ην ἀπογευματινὴν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Γυθείου. Τοποτηρητὴς τῆς χηρευούσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου ὤρισθη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος.

Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Γυθείου καὶ Οἰτύλου κυρὸς Σωτήριος (Κίτσος) ἐγεννήθη τὸ 1920 εἰς τὸ χωρίον Κατοῖπαλι Φιλιππῶν. Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν, ἧς ἐγένετο πτυχιούχος τὸ 1947. Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος ἐχειροτονήθη τὸ 1951. Ὑπηρέτησεν ὡς Ἱεροκλήρυξ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως. Μητροπολίτης Γυθείου καὶ Οἰτύλου ἐξελέγη τὸ 1965. Ἐργαζεν ἐποικοδομητικὰ ἔργα καὶ ἄρθρα εἰς περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

Ἱερὰ Μητρόπολις Βεροίας καὶ Ναούσης

Οἱ ἐργασίες τοῦ Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου με θέμα «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἡ Μακεδονία», διεξήχθησαν εἰς Βέροιαν (26-28 Ἰουνίου) κατὰ τὸ ἀκόλουθον πρόγραμμα:

Τετάρτη 26 Ἰουνίου: Ἀπολυτίκιον Ἀποστόλου Παύλου.

Προσφώνησις τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Προσφωνήσεις τῶν ἐκπροσώπων Προκαθημένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Χαιρετισμοὶ ἐπισήμων. Ἀνάγνωσις μηνυμάτων.

Κήρυξις τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμπανίας κ. Παντελεήμονος.

Α' Συνεδρία

Πρόεδρος: Καθηγητὴς Ἰωάννης Καραβιδόπουλος

Πέμπτη 27 Ἰουνίου: Εἰσήγησις τοῦ Σεβασμιω-

τάτου Ἐπισκόπου Novisand καὶ Batski κ. Irinej Bulonits, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, με θέμα: «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἀνὴρ τις Μακεδῶν. Ἡ κλήσις τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν πρὸς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς Μακεδονίας (σχόλιον εἰς Πράξ. 16,6-10)».

Συζήτησις.

Εἰσήγησις τοῦ κ. Παύλου Πυρινοῦ, ἱστορικοῦ, με θέμα: «Κοινωνικὴ καὶ θρησκευτικὴ κατάσταση στὴν Βέροια κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐπισκέψεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου».

Συζήτησις.

Β' Συνεδρία

Πρόεδρος: Καθηγήτρια Χρυσάνθη Μαυροπούλου - Τσιούμη

Εἰσήγησις τοῦ κ. Ἰωάννου Γαλάνη, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, με θέμα: «Ὁ κατέχων καὶ τὸ κατέχον στὴ Β' πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολῆ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου».

Συζήτησις.

Εἰσήγησις τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Constantin Coman, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, με θέμα: «Οἱ πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὲς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στοὺς Νηπτικoὺς Πατέρες».

Συζήτησις. Ξενάγησις τῶν συνέδρων στὸν Παλαιὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Βεροίας.

Γ' Συνεδρία

Πρόεδρος: Σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος, Καθηγητὴς κ. Irinej Bulonits

Εἰσήγησις τῆς κ. Χρυσάνθης Μαυροπούλου - Τσιούμη, Καθηγήτριας Πανεπιστημίου, με θέμα: «Ἡ ἀπεικόνιση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴ βυζαντινὴ ζωγραφικὴ τῆς Βέροιας».

Συζήτησις.

Εἰσήγησις τῆς κ. Ξανθῆς Σαββοπούλου - Καταίκη, Ἀρχιτέκτονος τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, με θέμα: «Ὁ Μητροπολιτικὸς ναὸς τῶν Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου στὴ Βέροια».

Συζήτησις. Διάλειμμα.

Εἰσήγησις τοῦ κ. Θωμᾶ Γαβριηλίδη, φιλολόγου, με θέμα: «Οἱ ἐλεγείες τοῦ νέου μητροπολιτικοῦ ναοῦ Βεροίας».

Συζήτησις. Ἀπονομὴ ἐπάθλων καὶ διακρίσεων.

Δ' Συνεδρία

Πρόεδρος: Καθηγητής Στέργιος Σάκκος
Παρασκευή 28 'Ιουνίου: Εισήγησις τοῦ κ. Χρήστου Οἰκονόμου, Λέκτορος Πανεπιστημίου, με θέμα: «'Ιστορικοθεολογική προσέγγιση τοῦ κηρύγματος τοῦ 'Αποστόλου Παύλου στοὺς Φιλίππους».

Συζήτησις.

Εισήγησις τοῦ κ. 'Ιωάννου Καραβιδόπουλου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, με θέμα: «'Η πρὸς Φιλίππείους. Μιά ἐπιστολή ἀπὸ τὰ δεσμά».

Συζήτησις. Διάλειμμα.

Ε' Συνεδρία

Πρόεδρος: Καθηγητής 'Ιωάννης Γαλάνης
 Εισήγησις τοῦ κ. Ivan Zelev Dimitrov, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, με θέμα: «'Η ἀποστολική Βέροια στὴ βουλγαρική παράδοση».

Συζήτησις.

Εισήγησις τοῦ κ. Στεργίου Σάκκου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, με θέμα: «'Η λογία τοῦ Παύλου στὴ Μακεδονία».

Συζήτησις. Λήξις τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμπανίας κ. Παντελεήμονος.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

'Ο ἐγκατασταθεὶς εἰς τὴν «'Αγίαν 'Εδραν» νέος πρέσβυς τῆς 'Ομοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας κ. Μασλόβαριτς, ἀπευθυνόμενος ἐν ἐπισήμῳ προσφωνήσει πρὸς τὸν Πάπαν, εἶπε, πρὸς τοὺς ἄλλους, τὰ ἑξῆς:

«Καθ' ὄλην τὴν κρίση τῶν Βαλκανίων αὐτὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ἢ παραμονὴ τοῦ 'Αποστολικοῦ Νουντίου Σεβ. Γαβριήλ Μοντάλβο στὸ Βελιγράδι ὅταν οἱ διπλωματικοὶ ἐκπρόσωποι ἄλλων κρατῶν περιώριζαν τὴ δράση τους, μαρτυρεῖ τίς φιλικῆς διαθέσεις τῆς 'Αγιότητός σας πρὸς τοὺς λαοὺς καὶ πρὸς τὸ κράτος ποὺ ἔρχομαι ἐδῶ νὰ ἐκπροσωπήσω. 'Υπενθυμίζω δὲ συνάμα καὶ τὴν ἐπέμβαση τοῦ γενικοῦ γραμματέως τῆς 'Αγίας 'Εδρας καρδινάλιου 'Αγγέλου Σοδάνο, ὁ ὁποῖος τὸν 'Απρίλιο τοῦ 1994 κατήγγειλε τὰ ἀπάνθρωπα ἐπακόλουθα τοῦ οἰκονομικοῦ ἀποκλεισμοῦ τὸν ὁποῖο εἶχε ἐπιβάλλει ὁ ΟΗΕ κατὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας».

—'Ο Πάπας 'Ιωάννης Παῦλος Β', ὁμιλῶν πρὸς τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Διεθνούς 'Ομοσπονδίας ΡΚαθολικῶν Πανεπιστημίων, ἐτόνισε:

«Τὸ Καθολικὸν Πανεπιστήμιον... ἔχει τὸ μέγα καθήκον καὶ ταυτοχρόνως τὸ μέγα προνόμιον νὰ

ἐπεξεργάζεται τὰς καταλλήλους καὶ σοβαρῶς μελετημένας ἀπαντήσεις τῆς 'Εκκλησίας εἰς τὰς προκλήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζονται εἰς τὴν ἐποχὴν μας. Τὸ Καθολικὸν Πανεπιστήμιον διακρίνεται διὰ τὴν ἐλευθέραν ἐρευνάν του σχετικῶς πρὸς πᾶσαν ἀλήθειαν περὶ τοῦ κόσμου, περὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ».

—'Ο Πάπας, ὁμιλῶν ἐν Ρώμῃ πρὸς τὰ μέλη τῆς «Ποντιφικῆς 'Ακαδημίας Κοινωνικῶν 'Επιστημῶν», εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«'Εὰν ὁ φιλελευθερισμὸς ἢ οἰονδήποτε ἄλλο οἰκονομικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον εὐνοεῖ τὸ κεφάλαιον, θεωρῆ τὴν ἐργασίαν ὡς ἀπλοῦν ὄργανον παραγωγῆς, τὸ σύστημα αὐτὸ γίνεται πηγὴ μεγάλης ἀδικίας. 'Ο νόμιμος ἀνταγωνισμὸς, ὁ ὁποῖος ὑποκινεῖ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν, δὲν πρέπει νὰ στρέφεται κατὰ τοῦ πρωταρχικοῦ δικαιώματος παντὸς ἀνθρώπου νὰ ἔχη τὴν ἐργασίαν του καὶ νὰ ἐξασφαλίζῃ διὰ τῆς ἐργασίας αὐτῆς τὴν ζωὴν τῆς οἰκογενείας του».

—'Ο Δήμαρχος τῆς Βαρσοβίας ἀνεκήρυξε τὸν Πάπαν 'Ιωάννην - Παῦλον Β' 'Επίτιμον Πολίτην τῆς πολωνικῆς πρωτεύουσας.

—'Ο 'Αρχιεπίσκοπος Μονάχου - Freising Friedrich Kardinal Wetter, ἀναφερόμενος εἰς τὴν «ἐορτὴν τῆς Αὐστρίας», ἐξ ἀφορμῆς τῆς 1000ετηρίδος τοῦ ὀνόματος «Ostarrichi», ἐτόνισε, ὅτι πρέπει νὰ μὴ συρρικνωθῇ ἢ πολιτισμικὴ παράδοσις τῶν ἐπὶ μέρος εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, τῶν ὁποίων «τὸ πρόσωπον καὶ ἡ ἰδιωτυπία» πρέπει νὰ διατηρηθῶν. Μόνον οὕτω θὰ εἶναι δυνατὴ εὐρωπαϊκὴ ἀνταλλαγὴ, ἢ ὁποία θὰ «φέρῃ καρποὺς καὶ θὰ ἐμπλουτίζη. «Δὲν πρέπει νὰ καταστρέφωμεν τὰς πηγὰς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ λαοὶ μας ἀντλοῦν ὕδωρ ἐπὶ χιλιετίαν καὶ πλέον». 'Η 'Ηνωμένη Εὐρώπη πρέπει νὰ οἰκοδομηθῇ ἐπὶ τοῦ Χριστιανικοῦ ἀνθρωποειδῶλου καὶ 'Ανθρωπισμοῦ.

Ε. Θ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΣ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ, Μέρος Α', τόμος 72, σσ. 452. Μέρος Β', τόμος 73, σσ. 352. 'Αθήναι 1994, σχῆμα 14X21 ἑκατ.

Δύο ἀκόμη τόμοι στὴ σειρὰ «Βιβλιοθήκη 'Ελλήνων Πατέρων καὶ 'Εκκλησιαστικῶν Συγγραφέων» (ΒΕΠΕΣ) τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας, ποὺ ξεκίνησε ὁ ἀείμνηστος Γεν. Διευθυντῆς τῆς Βασ. Βέλλας τὸ 1955. Περιέχουν τὰ ἔργα τοῦ 'Απολιναρίου, ἐπισκόπου Λαοδικείας. Τὴ γενικὴ ἐπιστοασία ἔχει ὁ Καθηγ. 'Ηλίας Μουτσούλας. Τὴν ἐπιμέλεια τοῦ Α' Μέρους οἱ Κίμων Παπαχριστόπουλος καὶ Γεωργία Κουνάβη, ἢ ὁποῖα ἐπιμελήθηκα καὶ τὸ Β' Μέρος.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου Χ. Χρυσοστόμου, Δρ. Φιλολογίας: **Ο ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΙΚΡΑΓΙΑΝΝΑΝΙΤΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΤΟΥ ΣΕ ΑΓΙΟΥΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**, Συμβολή στη μελέτη του έργου του. Ἐκδοσις «Ὄργανισμοῦ Πολιτιστικῆς Πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης, Θεσσαλονίκη 1997».

Ἡ ἐκ 415 σελίδων ἀπαρτιζομένη ὀγκώδης διατριβὴ τοῦ Θεσσαλονικέως πανοσιολογιάτου ἀρχιμανδρίτου π. Γεωργίου Χρυσοστόμου, ἔρχεται ὡς προοίμια καὶ ἐξαγγελτήρια χαρᾶς φέρουσα εἰς πάντας τοὺς φιλαγίους καὶ μετὰ πλείστον ὅσου ἐνδιαφέροντος ἀναμένοντας τὴν συστηματικὴν ἐνασχόλησιν καὶ γενικὴν ἔκδοσιν τοῦ ὑμνογραφικοῦ ἔργου τοῦ πρὸ ἐτῶν κοιμηθέντος († 1991) καὶ παγκοίνως γνωστοῦ Γέροντος Γερασίμου Μικραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, κλείσαντος τό τε Ἅγιον Ὅρος καὶ τὴν τιμήσανσαν αὐτὸν Μητέρα Ἐκκλησίαν.

Ὁ λόγος περὶ τοῦ ἀοιδίμου καὶ πολυταλαντοῦχου Γέροντος πολὺς ἡμῖν καὶ δυσκατόρθωτος, ἀφοῦ ἡ ὑμνογραφικὴ του παραγωγή ἐγγίζει τὰ ὄρια τοῦ ἀπιστεύτου, ὄχι μόνον εἰς ἔκτασιν καὶ ὄγκον, ἀλλὰ καὶ εἰς περιεχόμενον. Ἀναμφιλέκτως, ὁ π. Γεράσιμος, ὑπῆρξεν χαρισματικὸς μοναχὸς ἀλλὰ καὶ σκευὸς ἐκλογῆς Κυρίου, συντάξας ἀναρίθμητον πληθὺν ἀκολουθιῶν καὶ ἄλλων ὑμνογραφικῶν κειμένων πρὸς τιμὴν παλαιῶν καὶ νεοφανῶν Ἁγίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἰς τρόπον ὥστε δικαίως νὰ ἐπονομάζεται «νέος Δαμασκηνὸς ἢ Ἰωσήφ ἢ Θεοφάνης τῆς Ἐκκλησίας».

Εἶναι δὲ εὐτύχημα, ὅτι εἰς νέος κληρικὸς προσοντούχος καὶ ἐνθερμος ἑραστής τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας παραδόσεως, ὡς ὁ π. Γεώργιος, ἀνέλαβε καὶ ἔφερε μετὰ τοσαύτης ἐπιτυχίας εἰς πέρας τὸ πρῶτον μέρος τῆς εὐρύτερας παρουσιάσεως τῆς ὑμνογραφικῆς προσφορᾶς τοῦ μακαριστοῦ Ὑμνογράφου, πράγμα διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ἀνεκηρύχθη ἐναισίμως διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ καὶ λειτουργικῆς αἰσθήσεως, ἀλλὰ καὶ φιλολογικῆς δεινότητος ὁ π. Γεώργιος παρουσιάζει εἰς τέσσαρα κεφάλαια τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας του.

Μετὰ τὸν πρόλογον τοῦ ἐκδότου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀριστα αἰτιολογεῖται ἡ ἐκ μέρους τῆς Πολιτιστικῆς Πρωτεύουσας ἀνάληψις τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐν λόγῳ διατριβῆς, ἀκολουθεῖ ὁ πρόλογος τοῦ συγγραφέως, ὁ ἀναλυτικὸς πίναξ τῶν περιεχομένων, αἱ βραχυγραφίαι περιοδικῶν, πρακτικῶν, ἀφιερωμάτων καὶ Λειμωναρίων, ἔπονται αἱ βραχυγραφίαι ἄρθρων καὶ βιβλίων, αἱ βραχυγραφίαι ἐκδόσεως ἀκολουθιῶν, βραχυγραφίαι συνεντεύξεων καὶ αἱ τοιαῦται τεχνικῶν ὄρων.

Εἰς τὴν Εἰσαγωγήν, ὁ συγγραφεὺς δίδει συνοπτικὴν παρουσίαν καὶ ἀνάλυσιν τῆς διατριβῆς του, προτάσων ταύτης μικρὸν ἀριστοτεχνικὸν ἀπόσπασμα τοῦ ἀοιδίμου

Γέρ. Γερασίμου περὶ τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ὑμνογραφίας.

Μετὰ ταῦτα, εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐργασίας παρουσιάζεται εἰς μὲν τὸ πρῶτον κεφάλαιον ὁ Μοναχὸς Γεράσιμος εἰς δὲ τὸ δεύτερον ὁ Ὑμνογράφος Γεράσιμος, μὲ πλουσίαν ἀναφορὰν αὐτοβιογραφικῶν στοιχείων, τὸ πρῶτον γνωστοποιουμένων εὐρύτερον καὶ θεμελιούντων, τρόπον τινά, τὴν βιοματικὴν ἀσκητικὴν προϋπόθεσιν τῆς ὑμνογραφικῆς παραγωγῆς τοῦ Γέροντος.

Τὸ δεύτερον μέρος, κεφάλαιον τρίτον, περιλαμβάνει τὴν λεπτομερειακὴν παρουσίαν τῶν ἀκολουθιῶν τῶν συντεθεισῶν ὑπὸ τοῦ Ὑμνογράφου εἰς τοὺς Ἁγίους τῆς Θεσσαλονίκης, ἐνῶ τὸ τέταρτον κεφάλαιον ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἀκριβολογεστέραν φιλολογικὴν ἀνάλυσιν τῆς ποιητικῆς παραγωγῆς τοῦ Ὑμνογράφου Γερασίμου.

Εἰς τὸ τέλος παρατίθενται τὰ γενικὰ συμπεράσματα τοῦ συγγραφέως, ἐνῶ εἰς τὸ Ἐπίμετρον δημοσιεύονται ἐνδεικτικῶς τρία χαρακτηριστικὰ ἀνέκδοτα ὑμνογραφήματα τοῦ Γέροντος, δηλ. πλήρης ἀκολουθία εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα Θεσσαλονίκην, ἑτέρα ὁμοία εἰς τὸν ὅσιον Εὐθύμιον τὸν νέον καὶ στίχοι συντεθέντες διὰ τὸ ἐν Θεσσαλονικίῳ ἱερὸν κιβώριον τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Ὡς ἐπίστεψις τῆς διατριβῆς δημοσιεύονται αἱ ὑποθήκαι τοῦ Γέρ. Γερασίμου εἰς τὰ πνευματικὰ τέκνα τῆς Συνόδου του, τμήμα τῆς ὀγκώδους ἀλληλογραφίας ἐκ τοῦ ἀρχείου του καὶ τιμητικὰ ἔγγραφα διακρίσεων ἀπονεμηθεισῶν αὐτῷ, ἔτι ζῶντι, ἐκ μέρους ποικίλων πνευματικῶν ἰδρυμάτων καὶ προσώπων.

Περαιόντες τὴν ἀκροθιγὴ παρουσίαν τῆς λαμπρᾶς ταύτης καὶ πρωτοτύπου διατριβῆς τοῦ Πανοσιολογιάτου π. Γεωργίου, μετὰ τὴν ἔκφρασιν αὐτῶ τῶν εἰλικρινῶν συγχαρητηρίων διὰ τὸ κατόρθωμα τοῦ δαμασμοῦ τῆς, ὡσεὶ ὕδατα πολλὰ, ὕλης τοῦ ὑμνογραφικοῦ ἔργου τοῦ καλλικελάδου ἀθωνικοῦ τέτιγος Γέροντος Γερασίμου, ὁμολογοῦμεν αὐτῷ καὶ τὰς εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας μας διὰ τὴν προσφορὰν του εἰς τὴν Ὑμνογραφικὴν ἐπιστήμην, ἀναμένοντες μετὰ χρηστῶν ἐλπίδων καὶ ἀσφαλὺς φερεγγυότητος τὴν συνέχισιν τῆς ἐνασχολήσεώς του μὲ τὸν π. Γεράσιμον καὶ τὴν σύνολον ἔκδοσιν τοῦ παντοειδῶν ἀνεκδότων κειμένων του, εἰς οἰκοδομὴν τῶν πολυπληθῶν φιλαγίων, ἀλλὰ καὶ φανέρωσιν τῆς πνευματικῆς προσφορᾶς ἄχρι σήμερον τοῦ γηραιοῦ Ἁθωνος.

Συγχαρητήρια ὀφείλονται καὶ εἰς τὸν «Ὄργανισμὸν Πολιτιστικῆς Πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης - Θεσσαλονίκη 1997», διὰ τὴν οικονομικὴν χορηγίαν τῆς ἐκδόσεως τῆς διατριβῆς, προβαλλούσης ἄλλως τε τὴν πολυαγιατόκον βυζαντινὴν Θεσσαλονικίαν, τὴν ὁποῖαν διὰ τοῦτο ὑπερηγάτα ὁ ἀοιδίμος Πατήρ.

Ἡ δὲ εὐγενεστάτη καὶ φιλότεκνος ψυχὴ του ἃς εὐχεται οὐρανόθεν ὑπὲρ πάντων τῶν κοπιασάντων διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς πρώτης ταύτης ἀριστοσυνθέτου διατριβῆς, τῆς ἀσχολουμένης μὲ τὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνεκτίμητον προσφορὰν του.

Ἰερομ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΗΣ
Ὑμνογράφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγ. Ἐκκλησίας

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 82/1996

«Περί ανακηρύξεως ως προσκυνηματικού, λειτουργίας, διοικήσεως και διαχειρίσεως του 'Ιερού Ναού 'Αγίας Τριάδος, περιοχής Κοιμητηρίου Τριπόλεως, τής 'Ιεράς Μητροπόλεως Μαντινείας και Κυνουρίας».

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έχουσα υπ' όψει:

1. Τās διατάξεις τών άρθρων 1 παράγρ. 4 και 59 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος».

2. Τήν υπ' αριθμ. 4/1995 Πράξη του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής 'Ιεράς Μητροπόλεως Μαντινείας και Κυνουρίας.

3. Τήν υπ' αριθμ. 354/25.5.1995 πρότασιν του Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας και Κυνουρίας.

4. Τήν από 13.6.1995 έγγραφικην 'Απόφασιν τής 'Ιεράς Συνόδου.

5. Τήν από 19.7.1995 'Απόφασιν Αυτής.

Ψηφίζει

Τόν υπ' αριθμ. 82/1996 Κανονισμόν έχοντα ούτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 82/1996

«ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΗΡΥΞΕΩΣ ΩΣ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΟΥ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΥ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ».

Άρθρον 1

Τò παλαιόν έξωκκλήσιον τής 'Αγίας 'Τριάδος Τριπόλεως, ανακαινισθέν εκ θεμελίων υπό του Μητρολίτου Μαντινείας και Κυνουρίας ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ανακηρύχθηκε Προσκυνηματικός Ναός με την υπ' αριθμ. 4/1955 Πράξη του Μητρολιτικού Συμβουλίου τής 'Ιεράς Μητροπόλεως Μαντινείας και Κυνουρίας και στο έξής αποτελεί 'Εκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο 'Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), κατά τās διατάξεις τών άρθρων 1 παράγρ. 4 και 59 του Νόμου 590/1977 με την έπωνυμίαν «'Ιερόν Προσκύνημα 'Αγίας Τριάδος Τριπόλεως». Έχει κυκλική σφραγίδα, που φέρει στο μέσον γραμμική παράσταση τής 'Αγίας Τριάδος, και γύρω τīs λέξεις «ΙΕΡΟΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ 1995». Είναι ιδιοκτησία τής 'Ιεράς Μητροπόλεως Μαντινείας και Κυνουρίας και υπάγεται πνευματικά και διοικητικά σ' αυτήν.

Άρθρον 2

Σκοπός του 'Ιερού Προσκυνηματος τής 'Αγίας Τριάδος είναι ή άποπεράτωση του 'Ιερού Ναού και ή προαγωγή του λειτουργικού, φιλανθρωπικού και έν γένει ιεραποστολικού και ποιμαντικού έργου τής τοπικής 'Εκκλησίας Μαντινείας και Κυνουρίας.

Άρθρον 3

Μέσα για την επίτευξη του σκοπού είναι, ένδεικτικά:

α) 'Η άνελλιπής τέλεση τών 'Ιερών Μυστηρίων και τών 'Ιερών 'Ακολουθιών, κατά την τάξη και την παράδοση τής 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας.

β) 'Η διοργάνωση —στις αίθουσες του Πνευματικού Κέντρου, του 'Ιερού Προσκυνηματος ή άλλου— διαλέ-

ξεων, σεμιναρίων, συνεδρίων και άλλων παρεμφερών εκδηλώσεων θεολογικού, εκπαιδευτικού, λατρευτικού, επικοινωνιακού κ.λπ. περιεχομένου.

Άρθρον 4

α) Τò ιερό Προσκύνημα 'Αγίας Τριάδος τελεί υπό την άμεση έποπτεία και τόν έλεγχο τής 'Ιεράς Μητροπόλεως Μαντινείας και Κυνουρίας και διοικείται από πενταμελή Διοικούσα 'Επιτροπή.

β) Τήν Διοικούσα 'Επιτροπή άπαρτίζουν: ό εκάστοτε Μητροπολίτης Μαντινείας και Κυνουρίας, ως Πρόεδρος και τέσσερες (4) κληρικοί ή λαϊκοί, άνδρες ή γυναίκες με τούς άναπληρωματικούς τους. 'Ο ένας από τούς κληρικούς όρίζεται με πράξη του Προέδρου, άντιπρόεδρος τής Διοικούσης 'Επιτροπής και προεδρεύει όταν ό Σεβ. Μητροπολίτης άπουσιάζει ή κωλύεται να παραστεί στις συνεδριάσεις τής.

γ) Τά τέσσερα τακτικά και άναπληρωματικά Μέλη τής Διοικούσης 'Επιτροπής, διορίζονται υπό του Μητροπολίτου για τριετή θητεία. Τò αξίωμά τους είναι τιμητικό και άμισθο και μπορεί να επαναδιορισθούν σ' αυτό.

δ) 'Η Διοικούσα 'Επιτροπή βρίσκεται σε άπαρτία με την παρουσία τριών τουλάχιστον μελών, οι δε αποφάσεις τής λαμβάνονται κατά πλειοψηφία τών παρόντων. Σε περίπτωση ίσοψηφίας, νικά ή ψήφος του Προέδρου.

Άρθρον 5

α) Μέσα σ' ένα 20ήμερο από την κοινοποίηση του έγγραφου διορισμού, ή Διοικούσα 'Επιτροπή συνέρχεται σε συνεδρίαση και εκλέγει τόν Ταμία και τόν Γραμματέα τής.

β) 'Η Διοικούσα 'Επιτροπή συνεδριάζει τακτικώς μεν μία φορά τò μήνα σε ήμέρα και ώρα που όρίζει ό Πρόεδρος, εκτάκτως δε όταν παραστεί άνάγκη, στα Γραφεία του Προσκυνηματος ή τής 'Ιεράς Μητροπόλεως.

γ) 'Η λειτουργία τής Διοικούσης 'Επιτροπής διέπεται από τīs διατάξεις που ισχύουν, άναλογικά, για τὰ 'Εκκλησιαστικά Συμβούλια τών ένοριακών ιερών Ναών.

Άρθρον 6

Τò Νομικό Πρόσωπο του 'Ιερού Προσκυνηματος εκπροσωπείται ένώπιον τών Δικαστηρίων και κάθε άλλης 'Αρχής από τόν Πρόεδρο τής Διοικούσης 'Επιτροπής, ή από άλλο μέλος τής που όρίζεται με άπόφαση του Προέδρου.

Άρθρον 7

'Η Διοικούσα 'Επιτροπή έχει τισ έξής άρμοδιότητες:

α) Μεριμνά για την διοίκηση και την χρηστή διαχείριση τών έσόδων και τών περιουσιακών στοιχείων του 'Ιερού Προσκυνηματος.

β) Καταρτίζει τόν έπίσημο Προϋπολογισμό, 'Απολογισμό και 'Ισολογισμό του 'Ιερού Προσκυνηματος.

γ) 'Αποφασίζει για την διάθεση τών έσόδων, σύμφωνα με τὰ προβλεπόμενα στο άρθρο 11 του παρόντος.

δ) Τηρεί τὰ άπαιτούμενα διοικητικά και διαχειριστικά βιβλία (Πρωτοκόλλου, Πράξεων Διοικούσης 'Επιτροπής, Ταμείου, 'Αφιερωμάτων και Τιμαλών, Κτηματολογίου, Στελεχών άποδείξεων και πληρωμών, κ.λπ.) τὰ όποια

προηγούμενως θεωρούνται από τον Μητροπολίτη.

ε) Προσλαμβάνει και απολύει το μη κληρικό προσωπικό που κρίνεται απαραίτητο για την απρόσκοπτη και άρτια λειτουργία του Ίερού Ναού, του Πνευματικού Κέντρου και των λοιπών δραστηριοτήτων του.

Άρθρον 8

Πόροι του Ίερού Προσκυήματος της Αγίας Τριάδος είναι:

α) Οί εισπράξεις από την διάθεση κεριών, ελαίου και άφιερωμάτων, την περιφορά δίσκων, το προϊόν κυτίων, την τέλεση Άκολουθιών και Μυστηρίων και ή εισπραξη μισθωμάτων.

β) Οί προσφορές και κληρονομίες, κληροδοσίες, δωρεές και άφιερώσεις των πιστών.

γ) Οί τυχόν επιχορηγήσεις από το Δημόσιο, νομικά πρόσωπα, Τράπεζες, Όργανισμούς κ.λπ.

δ) Τα κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος ύπάρχοντα χρηματικά αποθέματα, τιμαλή, άκίνητα και κινητά, καθώς και κάθε άλλη έκκρεμη εισπραξης από προηγούμενες χρήσεις.

ε) Κάθε άλλη πρόσοδος από νομική και χρηστή πηγή.

Άρθρον 9

Οί δαπάνες του Ίερού Προσκυήματος προβλέπονται με άναγραφή κονδυλίων στον έτήσιο Προϋπολογισμό. Η άναθεώρησή τους στη διάρκεια του διαχειριστικού έτους, επιτρέπεται μετά από αίτιολογημένη άπόφαση της Διοικούσης Έπιτροπής και έγκριση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου.

Άρθρον 10

Για τις τυχόν έκποιήσεις κινητών, άκινήτων και τιμαλών, την άποδοχή ή άποποίηση δωρεάς, κληρονομίας ή κληροδοσίας, τη σύσταση ή παραίτηση από δικαιώματος ή ύποχρεώσεως σε άκίνητο του Ίερού Προσκυήματος και την άσκηση ένδίκων μέσων, εφαρμόζονται αι διατάξεις περί Προσκυημάτων.

Άρθρον 11

Τά έσοδα του Ίερού Προσκυήματος διατίθενται μετά από σχετική άπόφαση της Διοικούσης Έπιτροπής με τους κάτωθι σκοπούς:

α) Για την συντήρηση, τον έξοπλισμό και τον έξωραϊσμό του Ίερού Ναού του Προσκυήματος Αγίας Τριάδος, του Πνευματικού Κέντρου και του περιβάλλοντος χώρου.

β) Για την άξιοποίηση της κινητής και άκίνητης περιουσίας του.

γ) Για την μισθοδοσία του προσωπικού που άπασχολείται στο Ίερό Προσκύημα.

δ) Για την καταβολή των νομίμων εισφορών.

ε) Για την πραγματοποίηση των σκοπών του Ίερού Προσκυήματος, που ένδεικτικά άναφέρονται στα άρθρα 2 και 3 του παρόντος.

Άρθρον 12

α) Τα ζητήματα που δέν προβλέπονται στον Κανονισμό αυτό ρυθμίζονται σύμφωνα με τις άνάλογες διατάξεις των Έκκλησιαστικών Κανονισμών.

β) Ο παρών Κανονισμός τροποποιείται μετά από σχετική άπόφαση της Διοικούσης Έπιτροπής, που έγκρίνεται από το Μητροπολιτικό Συμβούλιο και την Ίερά Σύνοδο της Έκκλησίας της Ελλάδος.

Άρθρον 13

Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού άρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως και στο Περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρον 14

Άπό τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού προκαλείται δαπάνη εις βάρος του προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου της Ίεράς Μητροπόλεως Μαντινείας και Κυνουρίας, το ύψος της οποίας δέν δύναται να προσδιορισθί.

Έν Αθήναις τη 19η Ιουλίου 1995

† Ο Άθηνών ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ο Άρχιγραμματεύς: † Ο Διαυλείας Δαμασκηνός

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 83/1996

«Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του ύπ' άριθμ. 29/1985 Κανονισμού».

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έχουσα ύπ' όψει:

1. Τάς διατάξεις του άρθρου 42 παράγρ. 2 του Νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος».

2. Τάς διατάξεις του άρθρου 3 του ύπ' άριθμ. 29/1985 Κανονισμού (Φ.Ε.Κ. 126/Α/4.7.1985).

3. Την ύπ' άριθμ. 845/3.4.1996 πρότασιν του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ.

4. Την ύπ' άριθμ. 2/4.6.1996 Πράξιν του Α.Υ.Σ.Ε.

5. Την από 5.6.1996 Άπόφασιν Αύτης.

Ψηφίζει

Τόν ύπ' άριθμ. 83/1996 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ, «περί τροποίήσεως και συμπληρώσεως του ύπ' άριθμ. 29/1985 Κανονισμού» έχοντα ούτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 83/1996

«ΠΕΡΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 29/1985 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ».

Άρθρον 1

Εις το άρθρο 3 του ύπ' άριθμ. 29/1985 Κανονισμού, έν ψ διαρθρούνται αι ύπαλληλικά θέσεις της Ίεράς Αρχιεπισκοπής Άθηνών, ό αντίστοιχος Κλάδος ΥΕ2 Τηλεφωνητού, τροποιείται και συμπληροϋται ως ακόλουθως:

«Κλάδος ΥΕ2 Τηλεφωνητών.

Δύο (2) θέσεις επί βαθμοίς Ε-Β».

Άρθρον 2

Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού άρχεται από της δημοσιεύσεως αυτού εις την Έφημερίδα της Κυβερνήσεως και το Περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρον 3

Άπό τας διατάξεις του παρόντος Κανονισμού προκαλείται δαπάνη εις βάρος του προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου της Ίεράς Αρχιεπισκοπής Άθηνών, το ύψος της οποίας δέν δύναται να προσδιορισθί.

Έν Αθήναις τη 5η Ιουλίου 1996

† Ο Άθηνών ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ο Άρχιγραμματεύς

† Ο Διαυλείας Δαμασκηνός

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΘΗΒΑΙ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

'Αρθρον 1

'Ιδρυσις - έπωνυμία - έδρα

Είς τò òνομα τής 'Αγίας καί 'Ομοουσίου καί 'Αδιαιρέτου Τριάδος, τή σεπτῇ εύλογίᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβών καί Λεβαδείας κ.κ. 'Ιερωνύμου, δυνάμει τοῦ Νόμου 590/1977, άρθρον 39, τοῦ Καταστατικῆ Χάρτου τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος, ὑπò τῶν:

1) Δαμάρεως Μοναχῆς κατὰ κόσμον Είρήνης Πιστιόλη τοῦ Νικολάου καί τής 'Ελένης, 'Ιεροδράπτριάς, γεννηθείσης εἰς Εὐηνοχώριον Μεσολογγίου, κατοίκου Μολυκρείου, 'Αντίρριον Ναυπάκτου, 300 20, κατόχου Δ.Α.Τ. 304447/62 Δ.Χ. Αἰτωλίας.

2) Αἰμιλιανῆς Μοναχῆς, κατὰ κόσμον Melanie Sarra Hanson τοῦ Donald καί τής Patricia, Δρ. Harvard - 'Αριστούχου Θεολογίας Παν. 'Αθηνῶν, γεννηθείσης εἰς Kansas 'Αμερικῆς, κατοίκου Γαλατοῦ 'Αθηνῶν, ὁδòς Πυθίας 4, 111 46, κατόχου 'Αμερικανικοῦ Διαβατηρίου 700567228/12.9.1995.

3) Νικοδήμης Μοναχῆς, κατὰ κόσμον 'Ελισάβετ Αὐλητοῦ τοῦ 'Αλεξάνδρου καί τής 'Αλεξάνδρας, Νοσηλευτριάς, γεννηθείσης εἰς Νάξον, κατοίκου 'Αθηνῶν, ὁδòς 'Αχαρνῶν 138, 112 51, κατόχου Δ.Α.Τ. Β 159478/62 Α.Τ. Γλυφάδας.

4) Διοδώρας Μοναχῆς, κατὰ κόσμον Charlotte Dionyssia Stapenhorst τοῦ Kurd καί τής Luise, Β.Α. Βερολίνου - 'Αριστούχου Θεολογίας Παν. 'Αθηνῶν, γεννηθείσης εἰς Göttingen Γερμανίας, κατοίκου 'Αθηνῶν, ὁδòς 'Αχαρνῶν 138, 112 51, κατόχου Γερμανικοῦ Διαβατηρίου 3515012100/10.10.90.

5) Μαριάμ Μοναχῆς, κατὰ κόσμον Δεσποίνης Σαββουλίδου τοῦ Χρήστου καί τής Εὐφροσύνης, Φιλολόγου, γεννηθείσης εἰς Τρίκαλα, κατοίκου 'Αθηνῶν ὁδòς 'Αχαρνῶν 138, 112 51 κατόχου Δ.Α.Τ. Δ 755414/80 Τ.Α. Τρικάλων.

6) Εἰρηναίας Μοναχῆς, κατὰ κόσμον Irinaea Giliebo τοῦ Finn καί τής Liva, Β.Α. Βερολίνου - Θεολόγου γεννηθείσης εἰς Boden Νορβηγίας, κατοίκου 'Αθηνῶν ὁδòς 'Αχαρνῶν 138, 112 51, κατόχου Νορβηγικοῦ Διαβατηρίου F 0942278/14.6.1989.

7) Ταβιθά Μοναχῆς, κατὰ κόσμον 'Ελένης Λαντζανάκη τοῦ Σοφοκλέους καί τής Βασιλικῆς, Καθηγήτριας Γαλλικῶν - Φοιτητριάς Θεολογικῆς Σχολῆς

'Αθηνῶν, γεννηθείσης εἰς Πειραιᾶ, κατοίκου 'Αθηνῶν, ὁδòς 'Αχαρνῶν 138, 112 51, κατόχου Δ.Α.Τ. Ν 459353/88 Δ.Χ. Κορινθίας.

8. Διονυσίας Μοναχῆς, κατὰ κόσμον 'Αριστέας Χαραλαμποπούλου τοῦ Σπυριδωνος καί τής Κλεοπάτρας, 'Αγιογράφου, γεννηθείσης εἰς Κορυθαλλὸν Πειραιῶς, κατοίκου 'Αθηνῶν, ὁδòς 'Αχαρνῶν 138, 112 51, κατόχου Δ.Α.Τ. Ν 468455/89 Δ.Χ. Κορινθίας.

9) Στυλιανῆς Μοναχῆς, κατὰ κόσμον Χρυσάνθης Τοπαλίδου τοῦ Χαραλάμπους, 'Ιερέως, καί τής Χαρικλείας, Διδασκαλίσης - Θεολόγου, γεννηθείσης εἰς Κοζάνην, κατοίκου Γαλατοῦ 'Αθηνῶν, ὁδòς Πυθίας 4, 111 46, κατόχου Δ.Α.Τ. Υ 026362/93 Α.Τ. 'Αθηνῶν.

10. 'Αγνῆς Μοναχῆς, κατὰ κόσμον Αἰκατερίνας Διαμαντοπούλου τοῦ Νικολάου καί τής Ροζαλίας, Νοσηλευτριάς, γεννηθείσης εἰς 'Αθήνας, κατοίκου 'Αγίων 'Αναργύρων 'Αθηνῶν, ὁδòς Μεγάλου 13, 135 61, κατόχου Δ.Α.Τ. Ρ 134493/93 Α.Τ. 'Αγίων 'Αναργύρων.

11) 'Ιερωνύμης Μοναχῆς, κατὰ κόσμον 'Ελένης Γκόγκου τοῦ Κωνσταντίνου καί τής Λαμπρινῆς, Καθηγήτριας Νοσηλευτικῆς, γεννηθείσης εἰς Κόνιτσαν 'Ιωαννίνων, κατοίκου Γαλατοῦ 'Αθηνῶν, ὁδòς Πυθίας 4, 111 46, κατόχου Δ.Α.Τ. Ζ 453607/69 Νομαρχίας 'Αθηνῶν.

12) Ναζαρηνῆς Μοναχῆς, κατὰ κόσμον Μαρίνης Ροζίν τοῦ Λαζάρου καί τής Σβετλάνα, Φοιτητριάς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, γεννηθείσης εἰς Γκόμел Λευκορωσσίας, κατοίκου 'Αθηνῶν, ὁδòς 'Αχαρνῶν 138, 112 51, κατόχου 'Ισραηλιτικοῦ Διαβατηρίου 5969193/19.8.94.

13) Στεφανίας Μοναχῆς, κατὰ κόσμον 'Ελισάβετ Bettina Edith Waechter τοῦ Herbet καί τής Edith, Βοηθοῦ Χημικοῦ, γεννηθείσης εἰς Braunschweig Γερμανίας, κατοίκου 'Αθηνῶν, ὁδòς 'Αχαρνῶν 138, 112 51, κατόχου Γερμανικοῦ Διαβατηρίου K 2686735/9.4.90.

14) 'Ιουδίθ Μοναχῆς, κατὰ κόσμον Ξένης Βίχροβα τοῦ Μιχαήλ καί τής Βαλεντίνας. Φοιτητριάς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, γεννηθείσης εἰς Γκόμел Λευκορωσσίας, κατοίκου 'Αθηνῶν, ὁδòς 'Αχαρνῶν 138, 112 51, κατόχου Ρωσικοῦ Διαβατηρίου 42 Νο. 4902704/11.3.94.

15. Παρασκευῆς Μοναχῆς, κατὰ κόσμον Farik

Kovalenko του Levon Arakelian και της Bella Melikian, Νηπιαγωγού, γεννηθείσης εις Kirovobad Ρωσσίας, κατοίκου Αθηνών, οδός Αχαρνών 138, 112 51, κατόχου Ρωσικού Διαβατηρίου 21 No. 1283870/31.5.1994.

16) Σταυριανής Μοναχής, κατά κόσμον Άσημίνας Annelee De Villiers του Κορνηλίου και της Louise, Λογιστριάς, γεννηθείσης εις Cape Town Νοτίου Άφρικής, κατοίκου Αθηνών, οδός Αχαρνών 138, 112 51, κατόχου Διαβατηρίου Νοτίου Άφρικής ΤΑ 02977972/3.10.94.

17) Κωνσταντιανής Μοναχής, κατά κόσμον Ίσμήνης - Σοφίας Πασπάλη του Κωνσταντίνου και της Άννης, Νησηλευτριάς, γεννηθείσης εις Πόρον Τροιζηνίας, κατοίκου Κάτω Χαλανδρίου Αθηνών, οδός Λοκρίδος 5, 152 31, κατόχου Δ.Α.Τ. Ν. 583197/88 Α.Τ. Πόρου.

18) Γεωργίας Γκαραγκάνη του Κων/νου και της Παρασκευής, Έκπαιδευτικού, γεννηθείσης εις Τρίκαλα, κατοίκου Τρικάλων, οδός Κανάρη 13, 421 00, κατόχου Δ.Α.Τ. Ξ 726474/89 Α.Τ. Τρικάλων.

19) Έλένης Άγγελοπούλου του Εύαγγέλου και της Άγγελικής, της δια του Μ. Άγγελικού Σχήματος κληθείσης Διονυσίας Μοναχής, Μαθηματικού - Άγιογράφου, γεννηθείσης εις Αθήνας, κατοίκου Αθηνών, οδός Μενεδήμου 8, 104 44, κατόχου Δ.Α.Τ. Λ 130986/80 ΙΕ' Παραρτ. Άσφ. Αθηνών.

20. Άναστασίας Μπότσογλου του Άθανασίου και της Μαρίας, Νηπιαγωγού, γεννηθείσης εις Θεσσαλονίκη, κατοίκου Θεσσαλονίκης, οδός Δωδεκανήσου 56, 567 28, κατόχου Δ.Α.Τ. Μ 357954/80 Ι' Α.Τ. Θεσσαλονίκης.

21) Έλισάβετ Ξανθοπούλου του Σάββα και της Εύανθίας, Μουσικού, γεννηθείσης εις Θεσσαλονίκη, κατοίκου Θεσσαλονίκης, οδός Πέλοπος 9, 546 33, κατόχου Δ.Α.Τ. Ξ 511762/89 Α.Τ. Θεσσαλονίκης.

22) Ειρήνης - Χρυσοβαλάντου Άναστασιάδου του Λαζάρου και της Μαίρης, Βοηθού Άναισθησιολόγου, γεννηθείσης εις Φλώρινα, κατοίκου Αθηνών, οδός Αχαρνών 138, 112 51, κατόχου Δ.Α.Τ. Ξ 668921/89 Α.Τ. Φλωρίνης.

23) Εύφροσύνης Ζαχαρίου του Χρήστου και της Δεσποίνης, Φαρμακοποιού, γεννηθείσης εις Φλώρινα, οδός Π. Μελά 47, 531 00, κατόχου Δ.Α.Τ. Κ 615184/77 Τ.Α. Φλωρίνης.

24) Παρασκευής Χριστοπούλου του Βασιλείου και της Άγάπης, Γεωλόγου, γεννηθείσης εις Φλώρινα, κατοίκου Φλωρίνης, οδός Αναπήρων 6, 531 00, κατόχου Δ.Α.Τ. 614258/80 Τ.Α. Φλωρίνης.

25) Μαρίας Καπογιάννη του Γερασίμου και της Αϊκατερίνης, Οικοκυράς, γεννηθείσης εις Καλλιθέαν Αθηνών, κατοίκου Θήρωνος 7, Αθήναι, 116 34, κατόχου Δ.Α.Τ. Α 155238/60 ΙΒ' Κυψέλης.

26) Αϊκατερίνης Στεφανίας Πασπάλη του Κων-

σταντίνου και της Άννης, Χειριστριάς Ήλεκτρονικών Ύπολογιστών, γεννηθείσης εις Αθήνας, κατοίκου Κάτω Χαλανδρίου Αθηνών, οδός Λοκρίδος 5, 152 31, κατόχου Δ.Α.Τ. Π 656630/92 Α.Τ. Χολαργού.

27) Φωτεινής Άλεξανδράκη του Σταύρου και της Άλεξάνδρας, Νομικού, γεννηθείσης εις Αθήνας, κατοίκου Γαλατσίου Αθηνών, οδός Πυθίας 4, 111 46, κατόχου Δ.Α.Τ. Π 557388/91 Τ.Α. Αθηνών.

28) Άγγελικής Διαμαντοπούλου του Νικολάου και της Ροζαλίας, Βοηθού Μικροβιολόγου, γεννηθείσης εις Αθήνας, κατοίκου Αγίων Αναργύρων Αθηνών οδός Μενάδρου 13, 135 61, κατόχου Δ.Α.Τ. 1575/91 του Πολεμικού Ναυτικού.

29) Αντιγόνης Άμοργιανιώτη του Θωμά και της Άλεξάνδρας, Προϊσταμένης Έρυθρου Σταυρού, γεννηθείσης εις Άμοργιάνους Βάλτου Αίτωλοακαρνανίας, κατοίκου Αθηνών, Νοσοκομείον Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός, κατόχου Δ.Α.Τ. Θ 072217/68 Τ.Α. Άγρινίου.

30) Άδαμαντίας Κακριδώνη του Φωτίου και της Μεταξίας, Γραμματέως «Έλληνικής Παιδείας», γεννηθείσης εις Βλαχόπουλον Μεσσηνίας, κατοίκου Περιστερίου Άττικής, οδός Στρατήγη 32, 121 37, κατόχου Δ.Α.Τ. Π 613413/90 Τ.Α. Άνθουπόλεως Άττικής.

31) Όλγας Κοπήρηνα του Βαλερίου και της Έλένης, Μουσικού, γεννηθείσης εις Σβερντλόφσκ Ρωσσίας, κατοίκου Αθηνών, οδός Αχαρνών 138, 112 51, κατόχου Δ.Α.Τ. Ρ 516157/94 ΙΓ' Τ.Α. Αθηνών.

32) Μαρίας Ula Fakhouri του Ebed και της Lailas, Φοιτητριάς Θεολογικής Σχολής Αθηνών, γεννηθείσης εις Ίεροσόλυμα, κατοίκου Αθηνών, οδός Αχαρνών 138, 112 51, κατόχου Ίσραηλιτικής Ταυτότητος ύπ' άριθ. 026508468/11.5.89.

33) Εύθαλίας Δημητρίου του Γεωργίου και της Μαριάννης, Οικονομολόγου, γεννηθείσης εις Πτολεμαίδα Κοζάνης, κατοίκου Αθηνών, οδός Αχαρνών 138, 112 51, κατόχου Διαβατηρίου Β 123225/2.3.93.

34) Ειρήνης Δημητρίου του Γεωργίου και της Κυριακής, Προϊσταμένης Έρυθρου Σταυρού, γεννηθείσης εις Καμπιά Φθιώτιδος, κατοίκου Αθηνών, οδός Μονής Κύκκου 7, 115 26, κατόχου Δ.Α.Τ. Ι 090169/72 Λ' Άστ. Παράρτ. Αθηνών, και

35) Μαρίνης χήρας Κοσμά Κοσμίδου, τὸ γένος Γεωργίου και Άντιγόνης Κανελλάκη, Έμποροῦπαλλήλου, γεννηθείσης εις Αθήνας, κατοίκου Βύρωνος Αθηνών οδός Αγίου Δημητρίου 42, 162 31, κατόχου Δ.Α.Τ. Ν 038075/85 ΙΕ' Παράρτ. Άσφ. Αθηνών.

Έπί άγροτεμαχίου, έκτάσεως 4.478 τ.μ., έντὸς του όποίου ύπάρχει Ίερός Ναός της Ύψώσεως του Τιμίου Σταυρού, δομηθείς πρό τριακονταετίας, ως και παραπλήσιος σχετική οίκοδομή, ιδιοκτησίας,

κατ' απόλυτον κατοχήν, νομήν καί κυριότητα, κοινώς, άδιαίρετως καί κατά ίσομοιρίαν, ήτοι κατά τὸ 1/13 ἐξ άδιαίρετου, τῶν ὡς ἄνω ὑπ' αὐξοντα ἀριθμόν: 1,5,6,7,8,10,18,19,22,28,29,30,35, ἐκ Δωρεᾶς ἐν ζωῇ πρὸς ταύτας τοῦ κ. Δημητρίου Τσέλλου, δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 42.564/17.5.94 Συμβολαίου τῆς Συμβολαιογράφου Θηβῶν κ. Μίνας Δ. Κωστή - Γκόγκου, παρὰ τὴν θέσιν Μεγάλη Ράχη τοῦ Δήμου Βαγίων, τέως Δήμου Θεοπιῶν, Ἐπαρχίας Θηβῶν, ὅπερ καί πρὸς τοῦτο παραχωροῦν, καί ἐπὶ τῶν πέριξ, ἤδη, νέων ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω αγορασθειῶν ἐκτάσεων, ἐξ ἑκατὸν στρεμμάτων ἀποτελουμένων,

Ἰδρύεται Ἱερὰ Μονή, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ, ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον ὄρον, ὅπως Αὕτη ἐσαεὶ λειτουργῇ ὡς Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου, αὐτοτελῆς, αὐτοδιοίκητος καί ἀνεξάρτητος, ὑπαγομένη εἰς τὴν Κανονικὴν Δικαιοδοσίαν, κατὰ τὰ ἐν τῷ παρόντι Καταστατικῷ διαλαμβανόμενα, τοῦ Μητροπολίτου Θηβῶν καί Λεβαδείας, ὑπὸ τὴν πνευματικὴν εὐθύνην τοῦ καί Ἰδρυτοῦ - Κτίτορος Αὐτῆς Πανοσιολογιώτατου Ἀρχιμανδρίτου κ. Διονυσίου, κατὰ κόσμον Γεωργίου Καλαμπόκα τοῦ Νικολάου καί τῆς Ἑλένης, γεννηθέντος εἰς Τρίκαλα, κατόχου Διαβατηρίου Ι 110222/5.1.93. περὶ ἧς, ἤδη, ἐξεδόθη Προεδρικὸν Διάταγμα, ὑπ' ἀριθ. 110/29.3.1995, ΦΕΚ 71 τ. Α'/13.4.1995.

Ἄρθρον 2

Κανονικὰ δικαιώματα τοῦ Μητροπολίτου

α) Τὸ Μνημόσυνον τοῦ σεπτοῦ Αὐτοῦ ὀνόματος ἐν ταῖς Ἱεραῖς Ἀκολουθίαις, κατὰ τὴν Τάξιν τῆς Ἐκκλησίας.

β) Ἡ πνευματικὴ ἐποπτεία τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς τῆς Ἀδελφότητος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

γ) Ἡ εὐλογία Αὐτοῦ διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἐκλεγείσης Καθηγουμένης.

δ) Ἡ εὐλογία Αὐτοῦ διὰ τὸν ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος ἐκλεγόμενον Πνευματικὸν Γέροντα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

ε) Ἡ εὐλογία Αὐτοῦ διὰ τὸν ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος ἐκλεγόμενον Ἐφημέριον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

ς) Ἡ εὐλογία Αὐτοῦ, τῇ εἰσηγήσει τῆς Καθηγουμένης, κατόπιν κανονικῆς δοκιμασίας, διὰ τὰς Κουράς τῶν Ἀδελφῶν, ὑπὸ τοῦ Γέροντος αὐτῶν.

ζ) Ἡ ἀρμοδιότης Αὐτοῦ ἐπὶ τῆς νομιμότητος τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Ἄρθρον 3

Σκοπὸς

α) Σκοπὸς τῆς Μοναστικῆς Ἀδελφότητος εἶναι, κατ' ἀρχὰς μὲν, ἡ ἐν ὁμοφροσύνη καί ἐνότητι συμβίωσις, κατὰ τὰ πρότυπα τῶν Ἀρχαίων Ὁρθοδόξων

Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων, ἡ διηνεκῆς μελέτη τῶν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἡ μίμησις τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τοῦ Θεανθρώπου καί Λυτρωτοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καί ἀποτύπωσις τῆς ἠθικῆς μορφῆς τοῦ Κυρίου εἰς τὴν ψυχὴν ἐκάστου μέλους Αὐτῆς πρὸς σωτηρίαν.

β) Ἡ κατὰ Θεὸν ἀσκησις καί ἐν ἀγίαις διακονίαις νέκρωσις τῶν παθῶν.

γ) Ἡ ἀδιάλειπτος, τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, δοξολογία, διὰ λειτουργιῶν καί κατ' ἰδίαν προσευχῶν, ἡ τελεία βίωσις τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἀσκουμένων τῆς κατὰ Θεόν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μουσικῆς ζωῆς, καί ἡ ἐπίτευξις πλήρως συντονισμένης πνευματικῆς ἐργασίας, «ἐν ἐνὶ στόματι καί μὲ καρδίᾳ», μεταξὺ τῶν μελῶν, καί συνεχοῦς προόδου αὐτῶν, ὡς ἀρτίων χριστιανικῶν προσωποποιήτων.

δ) Ἡ ποικίλη συμπαράστασις πᾶσιν ἀνθρώποις, ὡς καί ἡ ἐμπρακτος τοῖς πᾶσιν ἐνδειξις ἀγάπης καί δὴ ἡ χριστιανικὴ διαπαιδαγώγησις καί βοήθεια τῆς Νεότητος, κυρίως μεταξὺ κορασιδῶν, διὰ καταλλήλων τρόπων, χώρων, ἰδρυμάτων, σχολῶν ἢ κατασκηνώσεων, ὡς καί συνεδρίων, καί ἡ ἐπιστημονικὴ, θεολογικὴ καί ἐκκλησιαστικὴ καλλιέργεια καί καρποφορία ἐκ τῶν μελῶν Αὐτῆς, καί ἡ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοιαύτη.

Ἄρθρον 4

Σύνθεσις Ἀδελφότητος

α) Εἰς τὴν Ἀδελφότητα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς παραμένουσιν ἰσοβίως αἱ Μοναχαί, αἵτινες, προκειμένου νὰ εἰσαχθῶσιν ὡς Δόκιμοι, ὑποβάλλουσιν αἴτησιν σχετικὴν πρὸς τὴν Καθηγουμένην, ἀφοῦ προηγουμένως λάβουν γνώσιν τοῦ Καταστατικοῦ καί τοῦ Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ.

β) Εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν γίνονται δεκταὶ ὡς Δόκιμοι αἱ ἡλικίας 18 ἐτῶν καί ἄνω. Ἡ ὑποψηφία γίνεται δεκτὴ ἀνεξαρτήτως καταγωγῆς καί ἰδιαιτέρος Πατρίδος, ἀρκεῖ νὰ εἶναι Χριστιανὴ Ὁρθόδοξος, ὀνόματι καί οὐσία, τηρουμένων τῶν Πολιτικῶν Νόμων.

γ) Προϋποτίθεται, ὅτι πᾶσα Δόκιμος ὀφείλει νὰ ἔχη τὰ κατωτέρω:

1. Στερρὰν καί ἀμετάκλητον ἀπόφασιν διὰ τὴν βίωσιν τοῦ μοναχικοῦ ιδεώδους, συμφώνως τῷ παρόντι Καταστατικῷ καί τῷ συνταχθησομένῳ Ἑσωτερικῷ Κανονισμῷ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

2. Πνεῦμα αὐταπαρνήσεως καί θυσίας, χάριν τῆς Ἀδελφότητος καί τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ Της.

3. Ὑπακοήν, ἀγάπην, παρθενίαν, ἀκτημοσύνην καί ταπεινοφροσύνην.

4. Ἐὰν ἡ ὑποψηφία εἶναι ἀνήλικος, ὑποβάλλεται ἐγγραφὸς συγκατάθεσις τῶν Γονέων ἢ τῶν Κηδεμόνων αὐτῆς.

δ) Ὁ χρόνος τῆς δοκιμασίας διαρκεῖ ἐπὶ τριε-

τίαν. Εἰς ἐξαιρετικὰς ὁμως περιπτώσεις, περὶ ὧν προβλέπει ὁ Ε΄ Κανὼν τῆς Πρωτο-Δευτέρας Συνόδου, ὁ χρόνος τῆς δοκιμασίας τῶν ὑποψηφίων Μοναχῶν δύναται νὰ συντμηθῆ.

Ἄρθρον 5
Διοίκησις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

Ἡ διοίκησις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, κατὰ μὲν τὸ πνευματικὸν Αὐτῆς μέρος εἶναι ἀνατεθειμένη ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν Καθηγουμένην, κατὰ δὲ τὸ λοιπὸν διοικητικόν, διαχειριστικὸν κλπ. εἰς τὴν Ἱδίαν, μεθ' ἐπταμελοῦς Γεροντίας, δυναμένης νὰ αὐξηθῆ, ἐξ ἧς καὶ διμελῆς Ἐπιτροπῆ.

Ἄρθρον 6
Καθηγουμένη

α) Ἡ Καθηγουμένη εἶναι ἡ πνευματικὴ Μήτηρ τῆς Μοναστικῆς Ἀδελφότητος, διακρινομένη διὰ τὰ ἀπαραίτητα ψυχικά, πνευματικά καὶ διοικητικά Αὐτῆς χαρίσματα, ἀποτελοῦσα ἐξάαιρετον ὑπόδειγμα Μοναχικῆς ἀσκήσεως καὶ ἀρετῆς, πραότητος, ταπεινοφροσύνης, στοργῆς καὶ ἀγάπης. Εἶναι τὸ κέντρον καὶ ὁ ἄξων περὶ τὸν ὁποῖον στρέφεται ὁλόκληρος ἡ ζωὴ τῆς Μοναστικῆς Ἀδελφότητος.

β) Ἡ Καθηγουμένη ἀσκεῖ πνευματικὴν ἐξουσίαν καὶ πειθαρχικὸν ἔλεγχον ἐφ' ὄλων τῶν Ἀδελφῶν, τῶν τε χειροθετημένων καὶ τῶν Δοκίμων, χωρὶς ἀπολυταρχικὰ δικαιώματα ἐπ' αὐτῶν, ἀλλ' ἐν πνεύματι πραότητος καὶ ἀγάπης Χριστιανικῆς, ὡς πρώτη καὶ προϊσταμένη μεταξὺ ἴσων Ἀδελφῶν οὕσα. Ἡ Καθηγουμένη διοικεῖ τὴν Ἀδελφότητα καὶ κατευθύνει αὐτὴν συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱ. Κανόνας, τὰς Παραδόσεις τῶν Πατέρων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τὸ παρὸν Καταστατικὸν καὶ τὸν συνταχθησόμενον Ἐσωτερικὸν Κανονισμόν.

γ) Παρακολουθεῖ ἀγρύπνως τὴν προσωπικὴν ζωὴν ἐκάστης Ἀδελφῆς καὶ μεριμνᾷ διὰ τὴν ὁμαλὴν καὶ εὐρυθμὸν λειτουργίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ἡ Καθηγουμένη δίδει τὰ διακονήματα εἰς τὰς Ἀδελφάς. Παρακολουθεῖ τὴν τήρησιν καὶ πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Μοναχικῶν κανόνων καὶ ἐποπτεύει τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καὶ τῶν ἀνατεθειμένων εἰς τὰς Ἀδελφὰς διακονημάτων.

Ἡ Καθηγουμένη προϊσταται τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, τῶν Συνεδριῶν τῆς Γεροντίας καὶ τῆς Ὁλομελείας. Κωλυομένη δὲ ἡ ἀσθενοῦσα δύναται νὰ ἀντικατασταθῆ προσωρινῶς, εἰς ἅπαντα τὰ καθήκοντά Της, ὑπὸ Ἀδελφῆς ὀριζομένης ὑπὸ τῆς Ἱδίας.

Ἄρθρον 7
Ἐκπροσώπησις

α) Ἡ Καθηγουμένη ἐκπροσωπεῖ νομίμως τὴν Ἱερὰν Μονὴν εἰς ὅλας τὰς σχέσεις μετὰ τῶν τρίτων

φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων, Ἰδιωτικοῦ ἢ Δημοσίου Δικαίου, ὡς καὶ ἐνώπιον πάσης Ἀρχῆς, Ἐκκλησιαστικῆς, Πολιτικῆς, Στρατιωτικῆς, Δικαστικῆς, Διοικητικῆς, Φορολογικῆς, Δημοτικῆς, Κοινοτικῆς ἢ ἄλλης οἰασδῆποτε τοιαύτης, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου Ὄργανισμοῦ ἢ καὶ τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, Ταχυδρομικῶν Ταμειυτηρίων κ.ἄ.

β) Ἡ Καθηγουμένη δύναται δι' ἐγγράφου ἐξουσιοδοτησεῶς Της, ἢ προφορικῶς, νὰ ὀρίσῃ ἐν μέλος τῆς Γεροντίας, ἢ οἰονδῆποτε ἄλλον πρόσωπον ἢθελεν Αὐτὴ κρίνει κατάλληλον, διὰ τὴν ὡς ἄνω ἐκπροσώπησιν, ἢ ἀναπλήρωσιν.

Ἄρθρον 8
Ἐκλογὴ Καθηγουμένης

α) Ἡ Καθηγουμένη ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς Ὁλομελείας. Χρηρευσάσης τῆς θέσεώς Της, ἢ ἐκ τῆς Γεροντίας Α' Ἐπίτροπος, ὀνομαζομένη ἐν προκειμένῳ «Τοποτηρήτρια» τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἔχει νὰ προετοιμάσῃ, ἐντὸς τεσσαρακονημέρου, τὴν ἐκλογὴν τῆς νέας Καθηγουμένης, γνωστοποιοῦσα τοῦτο εἰς τὴν Ὁλομέλειαν τῶν Ἀδελφῶν πρὸ 7 ἡμερῶν, δι' ἀνακοινώσεως εἰς τὴν Τράπεζαν.

β) Ὡς ὑποψήφιοι διὰ τὸ ἀξίωμα τῆς Καθηγουμένης προτείνονται, παρὰ τῆς Γεροντίας, δύο ἐκ τῶν Ἀδελφῶν, διακρινομένων ἐπὶ συνέσει, Μοναχικῶ ἔθει, μορφῶσει κατὰ Χριστόν, ἀμεροληψία καὶ ἐν γένει διοικητικῇ ἰκανότητι.

γ) Ἡ ἐκλογὴ διεξάγεται διὰ μυστικῆς ἐγγράφου ψηφοφορίας ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἐνώπιον Τριμελοῦς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὀριζομένης ὑπὸ τῆς Γεροντίας. Μετὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν καὶ τὴν κεκανονισμένην τέλεσιν τῆς προσευχῆς, γίνεται ἡ ψηφοφορία μυστικῶς. Ἐν συνεχείᾳ, ἡ Ἐπιτροπὴ κάμνει τὴν διαλογὴν τῶν ψηφοδελτίων καὶ ἀναδεικνύεται Καθηγουμένη, ἢ ἔχουσα τὰς περισσοτέρας ψήφους. Ἐν ἰσοψηφίᾳ ἢ τὰ πρὸς βεῖα Κουρᾶς φέρουσα. Ἡ δὲ τελικῶς ἐκλεγείσα εἶναι ἡ ὑπὸ τῆς Ὁλομελείας ὑποδεικνυομένη.

δ) Ἀκολούθως, καταρτίζεται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Πρακτικόν, τὸ ὁποῖον καταχωρεῖται εἰς τὰ Πρακτικά τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἐνθα καὶ ὑπογράφουν ἅπανσαι αἱ κεκαρμέναι ψηφίσασαι Μοναχαί. Ἀντίγραφον τοῦτου ὑποβάλλεται εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θηβῶν καὶ Λεβαδείας πρὸς εὐλογίαν, διὰ τὴν ἐγκατάστασιν ὑπ' αὐτοῦ τῆς ἐκλεγείσης Καθηγουμένης, ἐξ Οὐ καὶ λαμβάνει ῥάβδον, μετὰ Σταυροῦ ἐπιστηθίου καὶ μανδύου, Ἦστινος τὸ ὄνομα, κατὰ τὴν Τάξιν, μνημονεύεται ἐν ταῖς Ἱεραῖς Ἀκολουθίαις, ὡς ἐξῆς: «Υπὲρ τῆς Μητρὸς καὶ Καθηγουμένης τῆς ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Μονῆς ταύτης... Μοναχῆς καὶ τῆς Συνοδείας Αὐτῆς».

Άρθρον 9
Όλομέλεια

α) Η Όλομέλεια αποτελείται ἐξ ὄλων τῶν κανονικῶς χειροθετημένων ῥασοφόρων, μικροσχήμων καὶ μεγαλοσχήμων Ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ Μοναχολογίῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

β) Η Όλομέλεια συγκαλεῖται:

1. Διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς Καθηγουμένης.

2. Διὰ τὴν τροποποίησιν ἢ συμπλήρωσιν τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ καὶ τὴν κατάρτισιν τοῦ Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ.

γ). Η Όλομέλεια θεωρεῖται ἐν ἀπαρτία, παρόντων τῶν 3/5 τῶν μελῶν Της.

Άρθρον 10
Γεροντία

α) Η Γεροντία, μετὰ τῆς Καθηγουμένης, ὡς Προέδρου, ἀποτελεῖ τὸ ἀνώτατον διοικητικὸν ὄργανον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ὅριζει, ἐν ἀρχῇ ἐκάστου ἔτους, τὰ πρόσωπα τῶν Ἀδελφῶν διὰ τὰ διάφορα διακονήματα καὶ τὰς ποικίλας ὑπηρεσίας καὶ ἐργασίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τῶν ὁποίων ἡ θητεία εἶναι ἐτήσια, δυναμένη νὰ παραταθῇ δι' ἀποφάσεως τῆς Γεροντίας, μετὰ τὴν λήξιν τῆς, καὶ δι' ἕτερον ἔτος.

β) Αἱ προτάσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς Γεροντίας καταχωροῦνται εἰς τὸ Βιβλίον Πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἅτινα ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Συνεδρίασιν παρόντων μελῶν.

γ) Η Γεροντία ἔχει ἀπαρτίαν, ὅταν ἐκτὸς τῆς Καθηγουμένης, παρευρίσκωνται τοῦλάχιστον πέντε μέλη. Αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτῆς λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, ὑπερισχύει ἡ ψήφος τῆς Καθηγουμένης.

δ) Οὐδὲν μέλος τῆς Γεροντίας κέκτηται δικαίωμα κυριαρχικῆς ἐπιβουλῆς ἢ ἐλέγχου Ἀδελφῆς, παρὰ μόνον ὀλόκληρον τὸ Σῶμα τῆς Γεροντίας διὰ τῆς Καθηγουμένης.

ε) Ἀποδέχεται, δι' ἀποφάσεώς Της, τὰς πάσης φύσεως δωρεάς, κληροδοσίας καὶ τὰς ἐν γένει, ἐκ χαριστικῆς αἰτίας, προσφοράς, παρ' οἰουδήποτε φυσικοῦ ἢ Νομικοῦ προσώπου, ἢ καὶ ἀποποιεῖται ταύτας, δι' ἠτιολογημένης ἀποφάσεώς Της.

ς) Η Γεροντία ἔχει ὅλην τὴν οικονομικὴν διεύθυνσιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἐνεργοῦσα καὶ διασφαλίζουσα ταύτην ἀδιασειστῶς καὶ κατ' ἀπόλυτον τῶν διαχειριζομένων νομιμότητα καὶ σκοπιμότητα.

ζ) Συντάσσει τὸν Προϋπολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν ἐκάστου διαχειριστικοῦ ἔτους.

η) Ἀσκεῖ τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν τῆς ἀρμοδιότητός Της, διὰ τῆς Καθηγουμένης, εἰς πάσας τὰς Μοναχὰς Δοκίμους, δυναμένη, δι' ἀποφάσεώς Της, νὰ ἐπιβάλλῃ, μετὰ προηγουμένην κλήσιν εἰς ἀπολογία, τὰς ὑπὸ τοῦ συνταχθησομένου Ἑσωτερι-

κοῦ Κανονισμοῦ προβλεπομένας κυρώσεις.

θ) Συνάπτει συμβάσεις δανείων.

ι) Συνεδριάζει, ὡσάκις παρίσταται ἀνάγκη· προσκαλεῖται δὲ παρὰ τῆς Καθηγουμένης καὶ τηρεῖται καθ' ἐκάστην Συνεδρίασιν Της Πρακτικόν. Ἄπαντα τὰ μέλη ὀφείλουσι, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Συνεδριάσεως, νὰ συμπεριφέρονται πρὸς ἄλληλα μὲ ἀπόλυτον σεβασμὸν καὶ νὰ ἐνδεικνύωσι πνεῦμα ἄκρας ὑποταγῆς καὶ ἐξαιρέτου τιμῆς πρὸς τὴν Καθηγουμένην. Αἱ ἑτέραν πρότασις ἔχουσαι Ἀδελφαί, διατυπώνουσι ταύτην μετὰ σεμνότητος, σαφηνείας, πραότητος καὶ ὑποτακτικότητος πρὸς τὴν Πρόεδρον τῆς Γεροντίας.

ια) Τὰ μέλη τῆς Γεροντίας ἐκλέγονται ὑπ' Αὐτῆς, μεταξὺ τῶν Ἀδελφῶν, τῶν διακρινομένων διὰ τὴν Μοναχικὴν πειθαρχίαν, τὴν ὑποτακτικότητά των, τὴν σύνεσιν, τὸ ἦθος καὶ τὸν σεβασμὸν των πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τῇ εἰσηγήσει τῆς Καθηγουμένης.

ιβ) Τὰ μέλη τῆς Γεροντίας εἶναι ἰσόβια, παρεκτός καὶ ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν ἀντικατάστασιν των.

Άρθρον 11
Ἐπιτροπή

α) Η Ἐπιτροπή, οὔσα μετὰ τῆς Καθηγουμένης τριμελής, ἀποτελεῖ τὸ ἄμεσον ἐκτελεστικὸν ὄργανον τῆς Γεροντίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

β) Οὔσα ἐντολοδόχος τῆς Γεροντίας, ἡ Ἐπιτροπή ἐκτελεῖ πᾶσαν ἀπόφασιν Αὐτῆς καὶ ἐπιλύει πᾶν ἐμφανιζόμενον ἐπεῖγον ζήτημα, χρῆζον ἀμέσου λύσεως.

γ) Η Α' Ἐπίτροπος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τοὺς προσερχομένους εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν. Η Β' Ἐπίτροπος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὰ διακονήματα καὶ τὰς ἐργασίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

δ) Η θητεία τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἐτήσια, ὀριζομένη ἐν ἀρχῇ ἐκάστου ἔτους.

Άρθρον 12
Ταμίας

Η Ταμίας, ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς Καθηγουμένης, ἐκτελεῖ πᾶσαν εἰσπραξιν ἢ πληρωμὴν, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐξοδα καὶ τὰ ἔσοδα ἐκάστης ἡμέρας, καὶ φυλάσσει εἰς σχετικὸν φάκελλον ἅπαντα τὰ δικαιολογητικὰ ἐκάστης δαπάνης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ἐπίσης ἀναγράφει αὕτη εἰς τὸ σχετικὸν Βιβλίον πᾶσαν ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἰσφορὰν οἰουδήποτε Δωρητοῦ.

Άρθρον 13
Βιβλία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

Εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τηροῦνται τὰ ἐξῆς Βιβλία, θεωρημένα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως:

α) Μοναχολόγιον.

β) Βιβλίον Πρακτικῶν.

- γ) Βιβλίον Τυπικού.
- δ) Βιβλίον Σκευοφυλακίου.
- ε) Άρχεϊον Βιβλιοθήκης.
- ς) Πρωτόκολλον Έγγράφων.
- ζ) Κτηματολόγιον.
- η) Βιβλίον Ταμείου.
- θ) Βιβλίον Ύλικου.
- ι) Βιβλίον Έπισκεπτών.

Άρθρον 14

Έγγραφα - ύπογραφαί

α) Πάν έγγραφον φέρει άριθμόν Πρωτοκόλλου, τήν ύπογραφήν τής Καθηγουμένης, μετ' αύτήν δέ, τήν φράσιν: «καί αί σὺν έμοί έν Χριστώ Άδελφαί», καί τήν σφραγιδα τής Έεράς Μονής.

β) Όσάκις τό έγγραφον συντάσσεται έκ μέρους τής Γεροντίας ή τής Όλομελείας, παρεκτός τής ύπογραφής τής Καθηγουμένης, προστίθενται καί αί ύπογραφαί τών μελών τής Γεροντίας ή τών μελών τής Όλομελείας.

Άρθρον 15

Όσολογισμός

α) Μετά τήν λήξιν έκάστου έτους, ή Ταμίας, έποπτευομένη ύπό τής Καθηγουμένης, συντάσσει, έντός του πρώτου 15νημέρου του Ιανουαρίου, τόν άπολογισμόν τών γενομένων καθ' όλον τόν λήξαν έτος δαπανών καί έξόδων, ώς καί τών πραγματοποιηθέντων έσόδων έκ οίουδήποτε πόρου τής Έεράς Μονής.

β) Ό όσολογισμός ούτος, ύπογραφόμενος παρά τής Καθηγουμένης καί τής Ταμίου, ύποβάλλεται εις τήν Γεροντίαν, πρός τελικήν παρ' Αύτης έγκρισιν.

Άρθρον 16

Πόροι τής Έεράς Μονής

α) Αί εις χρήμα ή είδος εισφοραί τών έγκαταβιουσών έν τή Έερά Μονή Άδελφών, έκ τών όποίων ή άποχωρούσα, δι' οιονδήποτε λόγον, ούδέν δικαιούται νά λάβη, άφ' έαυτής.

β) Τα άφιερωμένα δια δωρεάς έν ζωή ή αίτία θανάτου ή διαθήκης, χρήματα, κινητά ή άκίνητα, ίδρύματα, ώς καί αί εισφοραί καί συνδρομαί παντός δωρητού, ή οίουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου.

γ) Τα προσκτώμενα έκ τής προσωπικής έργασίας τών Άδελφών τής Έεράς Μονής.

δ) Άπαντες οί πόροι ούτοι κατατίθενται εις τό κοινόν Ταμείον τής Έεράς Μονής.

ε) Αί συμβάσεις έκποιήσεως άκινήτων έξαιρουμένων τών άποτελούντων τά συγκρότητα, ένθα εύρίσκεται άνεγηγερμένη ή Έερά Μονή, άτινα είναι, ρητώς καί άπολύτως, αναπαλλοτρίωτα εις τό διηνεκές, ώς καί αί τοιαύτα έκποιήσεως άκινήτων δι' άν-

ταλλαγής, καθώς καί δωρεών, ύποθηκών, δανείων, έπενδύσεων εις ήμεδαπά ή ξένα χρεώγραφα, ώς καί αί δι' άρωγας σχετικαί δαπάναι.

Άρθρον 17

Έσωτερικός Κανονισμός

α) Η Γεροντία συντάσσει τόν Έσωτερικόν Κανονισμόν τής Μοναστικής Άδελφότητος, έκφράζουσα τό πνεύμα καί τόν ίερόν Αύτης σκοπόν.

β) Ούτος συντάσσεται επί τή βάσει τών Έερών Κανόνων καί Πατερικών Παραδόσεων τής Όρθοδόξου Έκκλησίας.

Άρθρον 18

Έξοδος μοναχών

α) Η έξοδος τών Μοναχών άπό τής Έεράς Μονής γίνεται κατόπιν εύλογίας τής Καθηγουμένης.

β) Αί μετ' εύλογίας άναχωρούσαι τής Έεράς Μονής δι' έτερον Μοναστικόν καθίδρυμα λαμβάνουν Άπολυτήριον έξ Αύτης, τή έγκρίσει του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβών καί Λεβαδεία.

Άρθρον 19

Πειθαρχικός έλεγχος

α) Τήν άσκησιν του πειθαρχικού έλέγχου επί πασών τών Άδελφών τής Έεράς Μονής κέκτηται κυρίως ή Καθηγουμένη, μετά τής Γεροντίας, άπαραίτητως προεδρευομένης ύπό τής Καθηγουμένης.

β) Προκειμένου περι τής περιπτώσεως τής όριστικής άποχωρήσεως Μοναχής τινος, άποφασίζει ή Καθηγουμένη, μετά τής Γεροντίας, ής Αύτη προεδρεύει όπωςδήποτε, άνακοινωμένης τής άποφάσεως, πρός εύλογίαν, εις τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην.

Άρθρον 20

Γενικαί διατάξεις

α) Η Έερά Μονή, ώς πρός τό διαχειριστικόν Αύτης μέρος, είναι άνεξέλεγκτος, έκ μέρους οίουδήποτε τρίτου, καί ώς έκ τούτου, άδέσμευτος καί άυτοτελής, μη δυναμένη νά ύπαχθί εις έξωτερικήν τινα δικαιοδοσίαν ή έλεγχον ή δέσμευσιν δια τήν σκοπιμότητα τών δαπανών Αύτης καί τόν τρόπον τής χρησιμοποιήσεως τών πόρων Αύτης, ει μη μόνον καί άποκλειστικώς εις τά δια του παρόντος ίδρυόμενα καί καθιερούμενα διοικητικά όργανα: Καθηγουμένη, Έπιτροπή, Γεροντία, Όλομέλεια, άτινα καί άσκούσιν άγρύπνως τόν έπιβεβλημένον έλεγχον επί τής σκοπιμότητος τών έξόδων καί δαπανών τής Έεράς Μονής, επί τής νομιμότητος άρμοδίου όντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβών καί Λεβαδεία.

β) Η ώς άνω διάταξις άποτελεί τήν άκαμπτον βούλησιν τών Ιδρυτριών - Κητόρων τής Έεράς Μονής, θεωρούμενη έξαιρέτως καί άπολύτως ούσιώδης καί θεμελιώδης.

γ) Ζητήματα και θέματα μη προβλεπόμενα υπό του παρόντος Καταστατικού, καθορίζονται δια του 'Εσωτερικού Κανονισμού.

δ) Τò παρὸν Καταστατικὸν δύναται νὰ τροποποιηθῆ καὶ συμπληρωθῆ ὑπὸ τῆς 'Ολομελείας τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς, παρόντων κατὰ τὴν Συνεδρίαν ἀπάντων τῶν μελῶν Αὐτῆς, καὶ διὰ πλειοψηφίας τῶν 3/5 τῶν μελῶν Αὐτῆς.

ε) Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν 'Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρον 21

Πνευματικὸς - Γέρων

Πρῶτος καὶ ἰσόβιος Πνευματικὸς - Γέρων καὶ 'Εξομολόγος τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς, εἶναι ὁ 'Ιδρυτὴς τε καὶ Κτίτωρ Αὐτῆς, Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Διονύσιος, Οὐΐνιος τὸ ὄνομα, κατὰ τὴν Τάξιν, μνημονεύεται ἐν ταῖς 'Ιεραῖς Ἀκολουθίαις, ὡς ἐξῆς: «ὑπὲρ τοῦ Πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου 'Ιερομονάχου».

Ἄρθρον 22

'Εφημέριος

α) Ὁ 'Εφημέριος παραμένει ἐκτὸς τοῦ περιβόλου τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς, εἰς ἴδιον «Κάθισμα», συντηρούμενος ἐξ Αὐτῆς.

β) Οὗτος οὐδεμίαν ἀπολύτως ἀνάμειξιν ἔχει εἰς τὴν διοίκησιν τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς.

γ) 'Εφημέριος τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς εἶναι ὁ 'Οσιολογιώτατος 'Ιερομόναχος κ. Ἡλίας Βενιανάκης, θεολόγος, κληρικὸς τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας.

Ἄρθρον 23

Διάρκεια ζωῆς τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς

α) Ἡ 'Ιερὰ Μονὴ ἰδρύεται διὰ νὰ ζῆ εἰς διηνεκές, ἄχρι τῆς Δευτέρας τοῦ Κυρίου Παρουσίας, διεπομένη ἐσαεὶ ὑπὸ τοῦ παρόντος Καταστατικού.

β) Ἐν περιπτώσει ὅμως, καθ' ἣν ὑπάρχει ἐν μόνον Μέλος Αὐτῆς, ἡ 'Ιερὰ Μονὴ θεωρεῖται ὑφιστάμενη. Τὸ δὲ Μέλος τοῦτο, δυνάμει τοῦ παρόντος Καταστατικού, ἀντικαθιστᾷ ἅπαντα τὰ διοικητικὰ ὄργανα τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς, ἥτοι τὴν Καθηγουμένην, τὴν Ἐπιτροπὴν, τὴν Γεροντίαν καὶ τὴν Ἀδελφότητα.

γ) Εἰς περίπτωσιν δέ, καθ' ἣν οὐδὲ ἐν Μέλος ὑφίσταται, τότε ἡ περιουσία τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς περιέρχεται εἰς τὴν 'Ιερὰν Μητρόπολιν Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ 'Ιδρυτοῦ - Κτίτορος Αὐτῆς Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Διονυσίου.

Ἄρθρον 24

Μεταβατικαὶ Διατάξεις

Τῆ σεπτῆ εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπο-

λίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ.κ. 'Ιερωνύμου, αἱ 'Ιδρυτριά, αἵτινες οὐκ εἰσὶν ἐτι Μοναχαί, θέλουν καρῆ, ὑπὸ τοῦ Γέροντος αὐτῶν, κατὰ τὰ κρατούντα ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ἡ μία ἤδη, ἐξ αὐτῶν, Πανοσιολογιωτάτη Μοναχὴ Διοδώρα, κατεστάθη Πρῶτη Καθηγουμένη τῆς Μονῆς, ἐνθρονισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου τῆ 14.9.95, αἱ δὲ

1) Ὁσιολογιωτάτη Μοναχὴ 'Ιερωνύμη, Α' Ἐπίτροπος,

2) Ὁσιωτάτη Μοναχὴ Κωνσταντιανή, Β' Ἐπίτροπος,

3) Ὁσιωτάτη Μοναχὴ Παρασκευή, Ἐκκλησιάρχης,

4) Ὁσιολογιωτάτη Μοναχὴ Ταβιθά, Ἐντεταλμένη Ἐκπρόσωπος,

5) Δόκιμος Μοναχὴ Γεωργία Γκαραγκάνη, Οἰκονόμος,

6) Ὁσιολογιωτάτη Μοναχὴ Εἰρηναία, Ταμίας,

7) Ὁσιολογιωτάτη Μοναχὴ Αἰμιλιανή, Γραμματεὺς,

ἀποτελοῦν τὰ Μέλη τῆς Γεροντίας.

Ἄρθρον 25

Σφραγίς

Ἡ 'Ιερὰ Μονὴ κέκτηται σφραγίδα κυκλικήν, φέρουσαν ἐν τῷ μέσῳ εἰκόνα τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἐχούσης κάτωθεν τοῦ Σταυροῦ βυζαντινὴν τὴν χρονολογίαν 1994, ὡς ἔτος Ἰδρύσεως τῆς Μονῆς, ἐκ δεξιῶν τὸ 'Ιερὸν Κουβούκλιον τοῦ Παναγίου Τάφου μετὰ τῆς Βασιλομήτορος Ἀγίας Ἐλένης, καὶ ἐξ εὐωνύμων τὸ τρισύνθετον Δένδρον τοῦ Σταυροῦ ἐν 'Ιεροσολύμοις, κύκλῳ δ' αὐτῆς: ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΘΗΒΑΙ ΒΟΙΩΤΙΑΣ.

Ἄρθρον 26

'Εορτὴ

Ἡ 'Ιερὰ Μονὴ ἐορτάζει δις τοῦ ἔτους, ἥτοι: α) τὴν δεκάτην τετάρτην Σεπτεμβρίου, τὴν Ἐορτὴν τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, καὶ β) τὴν Κυριακὴν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, ὑψοῦσα τὰς Σημείας Αὐτῆς.

Τὸ παρὸν Καταστατικὸν, ἀποτελούμενον ἀπὸ 26 (εἴκοσιν ἕξ) ἄρθρα, ἀνεγνώσθη, συζητήθη καὶ ἐψηφίσθη κατ' ἄρθρον καὶ εἰς τὸ σύνολόν του ἀπὸ τὴν Ἀδελφότητα καὶ ὑπεγράφη ὑφ' ἀπασῶν τῶν 'Ιδρυτριῶν.

Ἐν Θήβαις τῆ 8ῃ Ἀπριλίου 1996

Αἱ Ἰδρυτριά

1) Δάμαρις Μοναχὴ

2) Αἰμιλιανὴ Μοναχὴ

3) Νικοδήμη Μοναχὴ

4) Διοδώρα Μοναχὴ

4) Διοδώρα Μοναχή	20) Άναστασία Μπότσογλου
5) Μαριάμ Μοναχή	21) Έλισάβετ Ξανθοπούλου
6) Ειρηναία Μοναχή	22) Ειρήνη Άναστασιάδου
7) Ταβιθά Μοναχή	23) Εύφροσύνης Ζαχαρίου
8) Διονυσία Μοναχή	24) Παρασκευή Χριστοπούλου
9) Στυλιανή Μοναχή	25) Μαρία Καπογιάννη
10) Άγνη Μοναχή	26) Αίκατερίνα Πασπάλη
11) Ίερωνύμη Μοναχή	27) Φωτεινή Άλεξανδράκη
12) Ναζαρηνή Μοναχή	28) Άγγελική Διαμαντοπούλου
13) Στεφάνια Μοναχή	29) Άντιγόνη Άμοργιανιώτη
14) Ίουδίθ Μοναχή	30) Άδαμαντία Κακριδώνη
15) Παρασκευή Μοναχή	31) Όλγα Κοπήρηνα
16) Σταυριανή Μοναχή	32) Μαρία Fakhouri
17) Κωνσταντιανή Μοναχή	33) Εύθαλία Δημητρίου
18) Γεωργία Γκαραγκάνη	34) Ειρήνη Δημητριάδου
19) Έλένη Άγγελοπούλου	35) Μαρίνα Κοσμίδου.

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΡΗΤΗΣ

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΙΜΟΘΕΟΣ

Άρθρον 2

Σκοποί

Λαβών ύπ' όψιν:

1. Τis ιερές υποχρεώσεις προς τó Χριστεπώνυμον Πλήρωμα τής Έκκλησίας.
2. Τους Θείους και Ίερούς Κανόνες, οί όποιοι επιβάλλουν στον Έπίσκοπο να μεριμνά για την πνευματική και ήθική ανάπτυξη και καλλιέργεια του ποιμνίου του.
3. Τis σχετικές διατάξεις του Νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος».

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΜΕΝ

- α) Τήν ίδρυση και λειτουργία Ίδρύματος με την έπωνυμίαν «Έπικοινωνιακόν και Μορφωτικόν Ίδρυμα τής Ίεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης», τó όποϊον θά έχει την έδρα του εις Ήράκλειον Κρήτης.
- β) Τά σχετικά με την διοίκηση, τόν σκοπό, την λειτουργία και την διαχείριση του Ίδρύματος ρυθμίζονται με τόν πιό κάτω Κανονισμό.

Άρθρον 1

Σύσταση

Συνιστώμεν Ίδρυμα με την έπωνυμίαν «Έπικοινωνιακόν και Μορφωτικόν Ίδρυμα τής Ίεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης» τó όποϊον θά λειτουργεί με τη μορφή Νομικού Προσώπου Ίδιωτικού Δικαίου, θά έδρεύει στο Ήράκλειο Κρήτης, στην Ίερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης, ύπό την έποπτεία και τόν έλεγχο του Διοικητικού Συμβουλίου, και θά διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

Σκοποί του Ίδρύματος είναι:

- α) Η μελέτη τών ποιμαντικών προβλημάτων του σύγχρονου κοινωνικού περιβάλλοντος κάτω από τó πρίσμα τής Έλληνορθόδοξου Παραδόσεως, και
- β) ή προβολή τής έκκλησιαστικής μας παραδόσεως και τής έθνικής μας ιδιοπροσωπίας, καθώς και ή άσκηση σύγχρονης έκκλησιαστικής ποιμαντικής, με κάθε πρόσφορο μέσον έπικοινωνίας, ένημερώσεως και μορφώσεως (ραδιόφωνο, τηλεόραση, μορφωτικές εκδόσεις, παραγωγή βιντεοκασετών, φωτογραφική παραγωγή και βιβλία).

Άρθρον 3

Διοίκηση

1. Τó Ίδρυμα διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο.
Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι:
α) Ό Αρχιεπίσκοπος Κρήτης.
β) Ό Πρωτοσύγκελλος τής Ίεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης.
γ) Ό Γενικός Δ/ντής τών μέσων έπικοινωνίας.
δ) Άλλοι δύο, εις κληρικός και εις λαϊκός οριζόμενοι ύπό του Αρχιεπισκόπου Κρήτης.
- ε) Γραμματεύς του Διοικητικού Συμβουλίου, θά είναι εις κληρικός, οριζόμενος ύπό του Αρχιεπισκόπου Κρήτης.
2. Η θητεία τών μελών του Δ.Σ. είναι διετής. Ό Αρχιεπίσκοπος μπορεί να αντικαταστήσει μέλος του Δ.Σ. και πριν από τη λήξη τής θητείας του.
3. Πρόεδρος του Δ.Σ. είναι ό Αρχιεπίσκοπος

Κρήτης. 'Αντιπρόεδρος ό Πρωτοσύγκελλος τής 'Ιεράς 'Αρχιεπισκοπής Κρήτης, δυνάμενος νά αναπληροί και τόν Πρόεδρον του Δ.Σ., όταν τούτο άπαιτείται. Τό Δ.Σ., κατά τήν πρώτη μετά τό διορισμό του συνεδρία, όρίζει τόν 'Υπεύθινο τών Οικονομικών.

4. 'Η ιδιότητα του μέλους του Δ.Σ. είναι τιμητική, και τά μέλη δέν άμείβονται για τή συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

5. Τό Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει τακτικά και έκτακτα όποτε τό κρίνει άναγκαίο ό Πρόεδρος ή ό Προεδρεύων 'Αντιπρόεδρος.

6. Οί άποφάσεις του Δ.Σ. λαμβάνονται με άπόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού τών μελών, δηλαδή τρεις τουλάχιστον ψήφους. Στις συνεδριάσεις τηρούνται πρακτικά, τά όποία επικυρώνονται και ύπογράφονται στην έπόμενη συνεδρία. Στα πρακτικά διατυπώνεται και ή γνώμη διαφωνούντων συμβούλων, άν τό ζητήσουν.

'Αρθρον 4

'Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου

Τό Διοικητικό Συμβούλιο διοικεί τό 'Ιδρυμα, έχει τήν έπιμέλεια όλων τών ύποθέσεων του, διαχειρίζεται τήν περιουσία του και γενικά άποφασίζει για κάθε θέμα που άφορά στη λειτουργία του, τή διάθεση τών πόρων του και τήν εκπλήρωση τών σκοπών του.

Εϊδικότερα τό Δ.Σ.

α) Ψηφίζει τόν προϋπολογισμό και τόν άπολογισμό του 'Ιδρύματος.

β) Προσλαμβάνει τό πάσης φύσεως προσωπικό του 'Ιδρύματος.

γ) Μεριμνά για τήν εκπλήρωση τών σκοπών του 'Ιδρύματος και διαθέτει τους πόρους του προς αυτήν τήν κατεύθυνση μέσα στα πλαίσια τών έγκεκριμένων κάθε φορά κονδυλίων του προϋπολογισμού.

δ) Προβαίνει στη δημιουργία επί μέρους κλάδων και έξαρτημένων ύπηρεσιών του 'Ιδρύματος και ψηφίζει τους Κανονισμούς λειτουργίας τους.

ε) 'Εποπτεύει τήν καλή και εύρυθμη λειτουργία τών ύπηρεσιών του 'Ιδρύματος.

'Αρθρον 5

Καθήκοντα Προέδρου

1. 'Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του 'Ιδρύματος:

α) 'Εκπροσωπεί τό 'Ιδρυμα στα Δικαστήρια και σε κάθε 'Αρχή, καθώς και στις σχέσεις προς τρίτους.

β) Συγκαλεί τό Διοικητικό Συμβούλιο σε τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις, καταρτίζει τήν ήμερήσια διάταξη και διευθύνει τις συζητήσεις.

γ) 'Αλληλογραφεί με τις δημόσιες 'Αρχές και ύπογράφει τήν αλληλογραφία.

δ) 'Ασκει έποπτεία και έλεγχο στο προσωπικό του 'Ιδρύματος και παρακολουθεί τήν εκτέλεση τών άποφάσεων του Δ.Σ.

2. Τόν Πρόεδρο, σε περίπτωση άπουσίας ή κωλύματός του, αναπληρώνει ό 'Αντιπρόεδρος και, σε περίπτωση άπουσίας, ή κωλύματος και αυτού, άλλο μέλος του Δ.Σ. όριζόμενο με άπόφαση του Προέδρου.

'Αρθρον 6

Καθήκοντα Γεν. Γραμματέα

1. 'Ο Γεν. Γραμματέας:

α) 'Επιμελείται τή σύνταξη τών πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου.

β) Φροντίζει για τήν εκτέλεση τών άποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

γ) Διεκπεραιώνει τήν αλληλογραφία και ύπογράφει μαζί με τόν Πρόεδρο τά έγγραφα που άπευθύνονται σε τρίτους.

δ) 'Επιμελείται μαζί με τόν 'Υπεύθινο Οικονομικών τή σύνταξη του προϋπολογισμού και από κοινού τόν ύποβάλλον στο Δ.Σ. για ψήφιση.

ε) 'Υπογράφει τά έντάλματα πληρωμής για τις δαπάνες του έγκεκριμένου προϋπολογισμού.

στ) Φυλάσσει τά έγγραφα, τά βιβλία (έκτός από τά διαχειριστικά) και τή σφραγίδα του 'Ιδρύματος.

2. Στην εκτέλεση τών καθηκόντων του ό Γεν. Γραμματέας βοηθείται από ύπάλληλο του 'Ιδρύματος, όριζόμενο με άπόφαση του Διοικ. Συμβουλίου.

3. Τό Γεν. Γραμματέα σε περίπτωση άπουσίας ή κωλύματός του αναπληρώνει άλλο μέλος του Δ.Σ. όριζόμενο απ' αυτό.

'Αρθρον 7

Καθήκοντα 'Υπευθίνου τών Οικονομικών

1. 'Ο 'Υπεύθυνος τών Οικονομικών:

α) 'Ασκει τήν έποπτεία στην ταμειακή ύπηρεσία και γενικά στην οικονομική διαχείριση του 'Ιδρύματος και έχει τήν εύθύνη για τήν κατάθεση τών μετρητών σε άσφαλή Τράπεζα.

β) 'Επιμελείται μαζί με τό Γεν. Γραμματέα τή σύνταξη του προϋπολογισμού και από κοινού τόν ύποβάλλον στο Δ.Σ. για ψήφιση.

γ) 'Υποβάλλει στο Δ.Σ. τόν άπολογισμό του προηγούμενου έτους για έγκριση.

δ) Συνοπογράφει με τό Γενικό Γραμματέα τά έντάλματα πληρωμής δαπανών.

ε) 'Εχει τήν εύθύνη για τήν τήρηση και φύλαξη τών διαχειριστικών βιβλίων του 'Ιδρύματος.

2. Τόν 'Υπεύθινο τών οικονομικών, σε περίπτωση κωλύματος ή άπουσίας του, αναπληρώνει άλλο μέλος του Δ.Σ. όριζόμενο με άπόφασή του.

Άρθρον 8

Πόροι του Ίδρύματος

1. Πόροι του Ίδρύματος είναι:
 - α) Έπιχορηγήσεις τής Ίεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης και των Έκκλησιαστικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.
 - β) Δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες.
 - γ) Τόκοι τραπεζικών καταθέσεων.
 - δ) Λοιπά πάσης φύσεως έσοδα.
2. Οί δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες γίνονται αποδεκτές από τον Πρόεδρο του Ίδρύματος, μετά από προηγούμενη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, οί δε κληρονομίες πάντοτε με τó εύεργέτημα τής απογραφής.

Άρθρον 9

Προϋπολογισμός

1. Τó οικονομικό έτος αρχίζει την 1η Ίανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.
2. Ο προϋπολογισμός ψηφίζεται από τó Διοικητικό Συμβούλιο τó άργότερο μέσα στο μήνα Νοέμβριο και υποβάλλεται για έγκριση στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο τής Ίεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης.
3. Μεταγενέστερες τροποήσεις του προϋπολογισμού επιτρέπονται.

Άρθρον 10

Άπολογισμός

1. Μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του μηνός Ίανουαρίου συντάσσεται ó άπολογισμός των πραγματοποιηθέντων έσόδων και έξόδων του προηγούμενου οικονομικού έτους, ó οποίος υποβάλλεται από τον Ύπεύθυνο των Οικονομικών τó πρώτο δεκαπενθήμερο του μηνός Φεβρουαρίου στο Διοικητικό Συμβούλιο για έγκριση.
2. Ο άπολογισμός αναγράφει σε ιδιαίτερη στήλη:
 - α) Τα προϋπολογισθέντα έσοδα και έξοδα.
 - β) Τα πραγματοποιηθέντα έσοδα και έξοδα.
 - γ) Τις διαφορές μεταξύ τους.
 - δ) Τó ταμιακό υπόλοιπο που προκύπτει.
3. Με τον άπολογισμό συντάσσεται γενικός ίσολογισμός, στον όποιο αναγράφονται αναλυτικά τά ένεργητικά και παθητικά περιουσιακά στοιχεία του Ίδρύματος που υπάρχουν στις 31 Δεκεμβρίου.
4. Ο άπολογισμός και ó γενικός ίσολογισμός υποβάλλονται μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του μηνός Φεβρουαρίου στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο τής Ίεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης για έγκριση.

Άρθρον 11

Τηρούμενα βιβλία

1. Τα βιβλία που τηρεί τó Ίδρυμα είναι:

α) Τó βιβλίό πρακτικών συνεδριάσεων Διοικητικού Συμβουλίου στο όποιο καταχωρίζονται οί άποφάσεις και οί πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

β) Τó Πρωτόκολλο είσερχομένων και έξερχομένων έγγραφων.

γ) Τó βιβλίό Ταμείου, στο όποιο καταχωρίζονται κατά χρονολογική σειρά οί πάσης φύσεως εισπράξεις και πληρωμές.

δ) Τó Βιβλίό απογραφών, στο όποιο καταχωρίζονται κάθε έτος λεπτομερώς τά περιουσιακά στοιχεία, ó άπολογισμός και ó ίσολογισμός.

ε) Τó βιβλίό ύλικού με τó όποιο παρακολουθείται ή είσαγωγή, ή έξαγωγή και τó υπόλοιπο των διαφόρων πραγμάτων του Ίδρύματος.

2. Τó Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί, έάν κρίνει σκόπιμο, να όρίσει την τήρηση και άλλων βιβλίων ή στοιχείων.

Άρθρον 12

Δικαιολογητικά διαχειρίσεως

1. Για κάθε είσπραξη εκδίδεται γραμματίο είσπραξεως από τριπλότυπο βιβλίό γραμματίων, αριθμημένο κατ' αύξοντα αριθμό, στο όποιο υπογράφει ó πληρώσας και ó είσπράξας. Τó πρωτότυπο παραδίδεται στον πληρώσαντα, τó πρώτο αντίγραφο επισυνάπτεται στα δικαιολογητικά είσπραξεως και τó δεύτερο παραμένει στο στέλεχος.

2. Για κάθε δαπάνη, πάντοτε στα πλαίσια των προβλέψεων του προϋπολογισμού, εκδίδεται χρηματικό ένταλμα πληρωμής από διπλότυπο βιβλίό ένταλμάτων, αριθμημένο κατ' αύξοντα αριθμό, τó όποιο υπογράφεται από τó Γεν. Γραμματέα και τον Ύπεύθυνο των Οικονομικών. Τó πρωτότυπο επισυνάπτεται στα δικαιολογητικά δαπάνης, τó δε αντίγραφο παραμένει στο στέλεχος.

Άρθρον 13

Έποπτεία και Έλεγχος

Τó Ίδρυμα υπόκειται στην έποπτεία και τον έλεγχο του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής Ίεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης.

Άρθρον 14

Σφραγίδα του Ίδρύματος

Τó Ίδρυμα έχει σφραγίδα κυκλική, στην όποία αναγράφεται ή έπωνυμία «Έπικοινωνιακό και Μορφωτικό Ίδρυμα τής Ίεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης» και στο κέντρο φέρει την πρωτοχριστιανική παράσταση με τó μονόγραμμα του Ίησού Χριστού, κοσμουμένη έκατέρωθεν με τά γράμματα ΑΩ.

Άρθρον 15**Διάλυση του 'Ιδρύματος**

Ἡ διάλυση τοῦ 'Ιδρύματος μπορεῖ νὰ ἀποφασισθεῖ ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο, ἀλλὰ μὲ πλειοψηφία τουλάχιστον τριῶν ψήφων στὸ σύνολο τῶν μελῶν του. Σὲ περίπτωσι διαλύσεως, ἡ περιουσία τοῦ 'Ιδρύματος περιέρχεται στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Κρήτης.

Άρθρον 16

Ἡ ἰσχὺς τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴ δημοσίευσή του στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ περιοδικὸ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἡράκλειο 7 Ἰουνίου 1996

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Κρήτης ΤΙΜΟΘΕΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἱερῶν Ναῶν

1) Ἀγ. Οἰκουμενίου Τρικάλων, 2) Ἀγίου Νικολάου Ἀρδανίου, 3) Ἀγ. Ἀθανασίου Ζηλευτῆς, 4) Τιμ. Ταξιαρχῶν Μουριάς

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Τρικάλαις τῆ 12 Ἰουνίου 1996

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Παλαιοπαναγιάς Παιανίας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Σπάτα τῆ 14ῃ Ἰουνίου 1996

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἱερῶν Ναῶν

1) Ἀγίας Παρασκευῆς Σούρτης καὶ 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Μηλίνας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Βόλῳ τῆ 18ῃ Ἰουνίου 1996

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ - ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ**καὶ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ**

★ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ (Μητροπ. Πισιδίας Μεθοδίου Φούγια).

★ ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων μέχρι τῆς πώσεως τοῦ Βυζαντίου (Μητροπ. Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντωνίου).

★ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΕΩΡΟΣ - Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἴδέα καὶ τὸ ὄραμα τῆς Εὐρώπης (Πρωτοπρ. Γεωργίου Μεταλληνού).

★ ΟΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ καὶ ἰδιαίτερα στὸ θέμα ἐκλογῆς μητροπολιτῶν (Ἄδρατος καὶ ὄρατος πόλεμος), (Καθηγ. Παναγ. Μπούμη).

★ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΑΝΟΗΣΗ. Ἡ φιλοσοφία τῶν Πατέρων (Καθηγ. Ἀθαν. Δεληγαστόπουλου).

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ**ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ****ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Γιὰ πληροφορίες καὶ παραγγελίες βιβλίων ἀπευθύνεσθε:

Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα.
Τηλ. (01) 72 28 008.

Fax (01) 72 38 149 (Κεντρικὴ διάθεση).

Βιβλιοπωλεῖα: Δραγατσανίου 2 (πλ. Κλαυθμώνος)
Ἀθήνα.

Τηλ. (01) 33 10 977, 32 28 637 (καὶ Fax).

Ἐθν. Ἀμύνης 9α καὶ Τσιμισκῆ - Θεο/νίκη. Τηλ.
(031) 275 126. Fax 278 559.

Ίερά Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις α) τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

1) Ἁγίου Ἀθανασίου Χριστιανουπόλεως Καβασιλακίων Πύργου, 2) Ἁγίου Φωκᾶ Καλαθᾶ, 3) Ἁγίου Γεωργίου Βραχνηϊκῶν Ἀνδραβίδας, 4) Παμμ. Ταξιαρχῶν Θανασουλεϊκῶν, 5) Ἁγίου Διονυσίου Κυλλήνης

β) Διακόνων:

1) Ἁγίου Νικολάου Πύργου, 2) Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀμαλιάδος, 3) Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ἀμαλιάδος καλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πύργῳ τῇ 18ῃ Ἰουνίου 1996

† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῷ

Κοιμήσεως Θεοτόκου Σπάτων

καλούμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Σπάτῃ τῇ 25ῃ Ἰουνίου 1996

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας κοινότητος Ἀναστασίας

καλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ν. Ζίχνη τῇ 28ῃ Ἰουνίου 1996

† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΣΠΥΡΙΔΩΝ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. καὶ Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.
Τακτικὸν Μέλος τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδόρου, Ἡ ποιότης τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων.

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Ὁ ἐπίσκοπος κατὰ τὰς «Διαταγὰς τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων».

Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῆς ΚΠόλεως.

Μητροπ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως Διονυσίου, Δημογραφικὸ, τὸ μέγιστο ἐθνικὸ πρόβλημα.

Μητροπ. Ἀγαθονικείας Ἀποστόλου, Σταυρὸς καὶ Ἀνάστασις, πηγὴ Ζωοδόχος.

Στυλ. Γ. Παπαδοπούλου, Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, οἱ Ἀπόστολοι καὶ ὁ Πέτρος, κατὰ τὸν ἱερό Χρυσόστομο.

Ἀρχιμ. Χρυσ. Σαββάτου, Ἡ «ἀρχὴ τῆς ἐπικουρικότητος» στὰ πλαίσια τῆς Ε.Ε. καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Ὁρθοδ. Ἐκκλησιολογίας.

Ἀρχιμ. Ἀγαθ. Χαρμαντιδῆ, Ἡλεκτρονικὴ ταξινόμηση τοῦ ἀρχείου τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Στάθη Ν. Κεραῖδη, Ὁ ἐκκλησιαστικὸς Τύπος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Κανονισμοὶ 82/1996 καὶ 83/1996.

Πράξεις συστάσεως Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων.

Παράρτημα.